

Jaarverslag 2002

Jaarverslag 2002

Inhoud

	Het Vlaams Fonds voor de Letteren in een stroomversnelling	5
O	Thematisch jaaroverzicht	7
	Communicatie	7
	Realisaties en regelingen	8
	Middelen	9
	Toekomst	9
I	Organisatorisch kader: bestuurs- en adviesorganen	11
II	Ondersteuning per doelgroep	13
	Auteurs	13
	Vertalers	15
	Literaire tijdschriften	16
	Uitgeverijen	17
	Verenigingen, manifestaties	19
	Strips	21
	Buitenland	21
	Deskundigheidsbevordering	23
	Projecten	25
III	Beknopt overzicht realisaties 2000–2002	29
IV	Financieel overzicht 2002	35
V	Activiteiten ter voorbereiding en ondersteuning van de interne en externe werking	39
VI	Samenwerking met de Vlaamse overheid	47
VII	Vooruitblik	51
	Bijlagen	55

Het Vlaams Fonds voor de Letteren in een stroomversnelling

In 2002 hebben alle betrokkenen bij het beleid van het VFL energiek vorm gegeven aan het letterenbeleid en aan de zorg voor een dynamische ontplooiing van de letterensector in het binnen- en buitenland.

Een soepele communicatie tussen Secretariaat, Commissies, Raad van Deskundigen en Fondsbestuur heeft ervoor gezorgd dat onvermijdelijke wrijvingspunten door duidelijke afspraken opgelost werden. De media werden op een gestroomlijnde manier ingelicht over de plannen en realiseringen van het VFL, zoals de website waarnaar vanaf november 2002 gesurft kan worden, de innovatie van werkbeurzen voor stripauteurs, de hechte samenwerking met Nederland.

In de loop van 2002 heeft het Fondsbestuur uitvoerig aandacht besteed aan het formuleren van voorstellen tot wijziging aan het Decreet die de organisatie en de werking van het VFL versoepelen, de procedure van beoordeling en toekenning van de diverse subsidieaanvragen verhelderen en de werkings- en personeelskosten in het geheel van de middelen die de Vlaamse Gemeenschap ter beschikking stelt anders en werkbaarder bepalen. Daardoor kan het te sterk afremmend effect van de regel die de werkingskosten tot 12% van de dotatie beperkt op een billijke wijze ondervangen worden.

In het jaarverslag 2002 wordt concreet aangegeven hoe de toegekende financiële middelen creatief besteed werden binnen de budgettaire beperkingen. Welke afwegingen daarbij gespeeld hebben en welke visie en criteria de verdeling van de middelen mee hebben bepaald, wordt beknopt toegelicht. Daarbij mag het VFL een beroep doen op gedreven en onderlegde medewerkers, die bereid zijn de moeilijke taak op zich te nemen van het inschatten van de 'kwaliteit' van de literaire prestaties in de brede zin die hen worden voorgelegd met een vraag om subsidiëring. Op de hoorzitting van de Commissie Cultuur van het Vlaamse Parlement op 1 oktober 2002 is gebleken dat de Commissie deze werkwijze steunt en de geleverde inspanningen honoreert die onmiskenbaar bijdragen tot de bevordering en de bloei van een gediversifieerde literaire cultuur in Vlaanderen.

Het zal de geïnteresseerde lezers opvallen dat ook in 2002 het VFL met toewijding, deskundigheid en zorgvuldigheid de taak heeft vervuld die het door het decreet van 30 maart 1999 opgelegd is: uit het niets een instelling creëren die de professionalisering binnen de letterensector bevordert, focuspunten stimuleert, een vertaalbeleid uitstippelt, met alle actoren van het literaire veld communiceert, de overheid helpt een letterenbeleid te voeren dat die naam waardig is. Wat het VFL in drie jaar tijd heeft opgebouwd, met de klemtoon op het jaar 2002, kan u zien en lezen in de volgende bladzijden.

Joris Gerits, voorzitter & Carlo Van Baelen, directeur

Besturen en beleid voeren

De interne informatie over lopende adviesrondes, financiële engagementen en uitgevoerde betalingen, evoluties in de regelgeving en externe contacten, werd verbeterd. Na elke fondsbestuurvergadering vertrekt er een communiqué naar alle medewerkers. Financiële overzichten, projectvoorstellen en besluitvormingsprocedures zijn vaste onderdelen van de vergaderagenda's.

De samenwerking tussen Fondsbestuur, Raad van Deskundigen, Bijzondere Adviescommissies en Secretariaat werd opnieuw bekeken mede naar aanleiding van de formulering van de adviezen voor decreetswijziging.

Het Dagelijks Bestuur werd geactiveerd en bereidt de documenten voor die op de vergaderingen van het Fondsbestuur verder grondig en efficiënt besproken worden. Een actieve en constructieve dialoog tussen de Raad van Deskundigen en de voorzitters van de Bijzondere Adviescommissies, versterkt de kwaliteit van de besluitvorming en de consistentie van de beslissingen. De extra menskracht op het fondssecretariaat maakt een betere ondersteuning en een actievere opvolging van de aanvragen mogelijk.

Communicatie

'Beeldvorming en beoordeling gebeuren niet op basis van wat je doet, maar wel op basis van wat men weet wat je doet'. Om die beeldvorming optimaler te laten gebeuren, werden in 2002 verschillende initiatieven genomen:

De website die een zeer overzichtelijk beeld geeft van de werkterreinen, regelingen en realisaties van het Vlaams Fonds voor de Letteren is uiteindelijk op 6 november geïnstalleerd.

Op 2 juli, 5 september en 6 november werd de pers uitgenodigd voor een uitgebreide briefing, in juli hoofdzakelijk over het zogenaamde 'overschottenverhaal', in het kader van Vers voor de Pers op 5 september over de nieuwe gemeenschappelijke regelingen met het Nederlands Fonds voor de Letteren en de planning voor het najaar. In november werden de website voorgesteld en het stripbeleid toegelicht. Enkele persberichten over specifieke regelingen of resultaatoverzichten werden tussentijds verzonden.

Op 3 december was er een ontmoeting met 35 organisaties uit het literaire veld tijdens het tweede 'Fond voor het Fonds'. Na een korte inleiding, waarin een auteur, een vertaler, een beleidsverantwoordelijke, iemand uit de boeken- en bibliotheeksector, hun ideeën over het VFL uiteenzetten, werd aan de hand van stellingen in discussiegroepen het beleid van het Vlaams Fonds voor de Letteren geëvalueerd en werden adviezen voor de toekomst geformuleerd. Het verslag bevat nuttige informatie voor Fondsbestuur, Raad van Deskundigen, Commissies en secretariaat.

De reglementen en criteria werden verfijnd en geoperationaliseerd om de aanvragers duidelijkheid te verschaffen en de verwachtingen te objectiveren. In de bekendmaking van de beslissingen wordt een duidelijke motivering gegeven. Bezwaren worden met de nodige zorgvuldigheid en openheid

behandeld. Beslissingen worden dan opnieuw geëvalueerd op grond van de argumenten in de bezwaarschriften.

Vragen uit het literaire veld worden maximaal beantwoord, ook vragen die buiten de directe opdracht van het Vlaams Fonds voor de Letteren vallen (fiscaliteit, auteursrechten, adressen, sociaal statuut...). De facto functioneert het Vlaams Fonds voor de Letteren gedeeltelijk als een Steunpunt Letteren. In 2002 werd een brochure opgemaakt en verspreid over de fiscale aspecten van de toegekende subsidies van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Realisaties en regelingen

In functie van de **website** werden alle regelingen herschreven en waar nodig uitgebreid en verduidelijkt.

In overleg met het Nederlands Fonds voor de Letteren werden **gemeenschappelijk** drie nieuwe **regelingen** uitgewerkt en voor het eerst in het najaar 2002 ook in besluiten omgezet. Budgettair draagt Vlaanderen 1/3 bij, Nederland 2/3 (de zogenaamde Taalunie-verdeelsleutel). De besluitvorming gebeurt in paritair samengestelde Vlaams (50%)-Nederlandse (50%) commissies en is 'nationaliteitsonafhankelijk'.

De nieuwe werkgroepen '**Strips**' en '**Buitenland**' hebben intensief gewerkt aan beleidsplannen, gebaseerd op een ruime bevraging en expertisetoetsing. De eerste besluiten werden omgezet in concrete subsidievormen.

In overleg met de focuspunten werd het concept van de **focuspunten** verder uitgeklaard, werden de werkterreinen geconfronteerd en afgebakend, de bouwstenen voor een meerjaren-subsidieovereenkomst besproken. Het budget werd opgetrokken tot bijna 1 miljoen euro.

Voor de **literaire tijdschriften** is een nieuw beleidskader ontwikkeld met duidelijk afgebakende subsidievormen. Twee nieuwe regelingen werden geïntroduceerd: aanvullende honoraria en projectsubsidies.

Voor de **werkbeurzen auteurs** werd het budget opgetrokken met ruim 25% (82 maandeenheden meer). De criteria werden verduidelijkt. De 'continuerings-regeling' en de 'uitdoofregeling' ingesteld in 2001, blijken aan hun doel te beantwoorden.

De voorbereiding van het **Salon du Livre**, Parijs 2003, waar Vlaanderen en Nederland invités d'honneurs zullen zijn, heeft extra inzet gevraagd waarbij de pas aangetrokken projectmedewerker buitenland maximaal werd ingeschakeld. Als extra stimulans werd voor het Salon een subsidie vrijgemaakt voor de productie van vertalingen van Vlaamse auteurs in het Frans met een verwacht negatief bedrijfseconomisch resultaat. De Franse uitgevers werden extra geïnformeerd en begeleid.

Het budget voor de **literaire manifestaties** werd sterk opgetrokken om te voldoen aan extra aanvragen met een hoog kwaliteitsniveau, een ruim publieksbereik, een bovenlokaal appèl, en een vernieuwende inpassing van literatuur.

De volledig vernieuwde **lezingslijst** werd in februari 2002 aan alle gegadigden bezorgd. Door de heldere opmaak en de duidelijke inhoudelijke informatie kunnen organisatoren een verantwoorde keuze maken. Het aantal gesubsidieerde lezingen steeg in 2002 met 15% tot 2153.

De werking van **auteursgenootschappen** en **auteursverenigingen** werd inhoudelijk geëvolueerd.

Middelen

Door de budgetbeperking moesten plannen uitgesteld worden en/of konden niet alle aanvragen volwaardig gehonoreerd worden. Het principe blijft dat 'kwaliteit' primeert. Aanvragen die daaraan niet beantwoorden, worden niet gehonoreerd, zelfs als daar budgettaire ruimte voor is.

Het 'wurg-effect' van de 12%-regel dat ontstaat omdat slechts 12% van de dotatie mag worden aangewend voor werkingskosten, is in de vorige jaarverslagen uitgebreid toegelicht. Het contraproductieve effect van dit voorzichtigheidsbeginsel blijft bestaan. Een budget van 4,5 miljoen euro is vereist om in 2003 aan de reële noden te beantwoorden en realistische plannen uit te voeren.

Het Fondssecretariaat werd eindelijk uitgebreid met twee krachten (een stafmedewerker en een projectmedewerker buitenland). Voor begin 2003 wordt de aanwerving van twee dossiermedewerkers gepland.

Het **decreet** als werkkader is gedurende drie jaar in de praktijk getoetst. De hoofdlijnen ervan worden bevestigd, maar in deelaspecten zijn aanpassingen nodig. Het kader moet ook ruimte maken voor ontwikkelingen en nieuwe behoeften die in het huidige decreet niet voorzien zijn. Het Fondsbestuur heeft na uitgebreide interne besprekingen een reeks voorstellen tot wijziging geformuleerd en in een nieuwe ontwerp-tekst vastgelegd.

Overleg en samenspraak met de vele actoren in het literaire veld blijft een ruime opdracht. De samenwerking met Nederland wordt verder uitgebouwd. Hoewel het Vlaams Fonds voor de Letteren met ongelijke middelen moet werken wat financiën, menskracht en ervaring betreft, zijn de verhoudingen evenwichtiger geworden en is de evolutie gunstig. Overleg met de beleidsverantwoordelijken en de Administratie gebeurt nog te veel ad hoc. De samenspraak met de auteursverenigingen is nog te versnipperd en heeft een te onduidelijke agenda om resultaten op lange termijn op te leveren.

De inzet van de commissie-, raads- en bestuursleden is een dynamische factor in de werking. De motivatie is zeker niet financieel en de waardering van buitenstaanders is veelal onzichtbaar. Het hoge werkritme, de strikte deadlines en het gestegen aantal aanvragen, stellen het aangevane engagement soms zwaar op de proef. De wisseling in de samenstelling van de Commissies en de Raad van Deskundigen is niet makkelijk te realiseren als men de hoge kwaliteitseisen wil behouden en de onafhankelijkheid bewaren. Hun persoon en inzet zijn noodzakelijk voor het behoud van de kwaliteit.

Toekomst

In 2004 dient er duidelijkheid te komen over de komende periode van vijf jaar. Een evaluatieprocedure voor de eerste vijf jaar dient te worden vastgelegd. De doelstellingen voor de nieuwe periode moeten in overleg bepaald worden. Een indicatieve budgetaanduiding voor de volledige periode is noodzakelijk. De nodige aanpassingen aan het decreet moeten worden doorgevoerd. Een werkbaar formule voor de bepaling van de werkingskosten dient vastgelegd te worden.

De positionering van het Vertalershuis dient uitgeklaard te worden, evenals de bestemming van de budgetten voor de Stichting Frankfurter Buchmesse en de loketbepaling voor multidisciplinaire projecten.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren zal zijn regelingen maximaal afstemmen op de ‘methodiek’ van het kunstendecreet: vierjarige structurele subsidies – tweejarige inloop of uitloop subsidies – projectsubsidies.

Volgende werkvelden zullen in 2003–2004 extra beklemtoond worden:

- buitenland-(vertaal)beleid met bijkomend accent op kinder- en jeugdboeken, geïllustreerde prentenboeken en strips;
- de gemeenschappelijke regelingen met het Nederlands Fonds voor de Letteren met verruiming in het domein van de literaire non-fictie naar memoires;
- nieuwe regeling voor beginnende Vlaamse vertalers in samenwerking met Vlaamse uitgevers;
- definiëring van literaire manifestaties;
- herformulering van doelstellingen en criteria voor productiesubsidies;
- overleg met auteursverenigingen in functie van professionalisering.

De interne organisatie wordt verder uitgewerkt – de aanwerving van een tweede medewerker buitenland en een communicatieverantwoordelijke (inclusief web-beheer) is noodzakelijk.

De ondersteuning vanuit het Fondssecretariaat van de besluitvorming van de Bijzondere Adviescommissies en de Raad van Deskundigen wordt bijgestuurd op basis van een evaluatie in 2003.

Binnen het Fondsbestuur wordt het meerjarenplan 2004–2008 voorbereid na overleg met de Minister en de Commissie Cultuur, de actoren in het literaire veld en na een open denkronde met alle organen van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren zal deelnemen aan het overleg binnen het kader van de Nederlandse Taalunie over de inventarisatie van de samenwerking tussen beide landen en het uittekenen van een toekomstige samenwerking.

Het buitenlandbeleid (vertalingen) moet voortgezet kunnen worden. Daarbij zal het Vlaams Fonds voor de Letteren zich concentreren op structurele contacten met uitgeverijen. Gezamenlijk optreden met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds wordt maximaal nagestreefd met respect voor de eigen accenten; podiumactiviteiten zullen in coproductie bij Vlaamse partners worden uitbesteed.

De inventarisatie van mogelijkheden en concrete projecten in het domein van ‘literatuur en nieuwe media’ moet leiden tot een beleidsnota en eerste initiatieven.

De budgettaire opvolging zal nog stipter gebeuren op het niveau van de commissies en werkgroepen.

Er komt een betere ondersteuning van de aanvragers bij het opmaken van aanvraagdossiers en het opstellen van realistische begrotingen.

Organisatorisch kader

Bestuurs- en adviesorganen

1. Fondsbestuur

Het autonome Vlaams Fonds voor de Letteren kwam in 2002 onder (media)vuur te liggen naar aanleiding van de verlaging van de dotatie van 2002 met 1 miljoen euro. Dit was het gevolg van een te groot kassaldo in de visie van de Administratie Begroting (zie verder III 'Financieel overzicht'). De literaire achterban interpreteerde het als een aanslag op de middelen bestemd voor de literatuur.

Het ontslag van bestuursleden uit ongenoegen met de gang van zaken (Paul De Wispelaere, voorzitter – Monika Van Paemel, ondervoorzitter en Mieke Musschoot) of om beroepsredenen (Marijke Arijs, Greet Spaepen en Jan Flamend) reduceerde fors het aantal bestuursleden.

De overblijvende bestuursleden Hugo Bousset, Emiel de Zegher en Joris Gerits zorgden na een grondige evaluatie voor de continuering van de werking van het VFL.

Als nieuwe bestuursleden werden benoemd: Majo De Saedeleer, Leen Van Dyck, Nadine Malfait, Harold Polis, Cyriel Van Tilborgh en André Van Halewyck. Het vernieuwde bestuur koos in oktober 2002 Joris Gerits tot voorzitter en Cyriel Van Tilborgh tot ondervoorzitter.

Het bestuur vergaderde tien maal.

Voornaamste agendapunten waren opmaak en opvolging begroting; toezicht op de aangegane engagementen; personeelszaken; communicatie intern en extern; overleg met Kabinet Cultuur, met Nederlandse fondsen; toetsing van projecten; toezicht op dagelijkse leiding en Fondssecretariaat.

Het Dagelijks Bestuur – voorzitter, ondervoorzitter en juridisch financieel deskundige – vergadert maandelijks om de lopende zaken af te handelen, personeelsaangelegenheden te bespreken en de agenda op te stellen voor de volgende fondsbestuurvergadering.

2. Bijzondere adviescommissies

Samenstelling en kernopdrachten – zie bijlagen.

De Bijzondere Adviescommissies werden uitgebreid van vier naar vijf leden om de werkdruk te spreiden en de diversiteit te bevorderen. Na twee jaren moesten volgens het decreet de engagementen worden verlengd. Om de continuïteit te verzekeren, werd gevraagd om per commissie enkele personen terug te laten treden om de aflossing einde 2003 niet te bruusk te laten verlopen.

Er werd een oproep in de kranten geplaatst om kandidaturen in te dienen.

Aangevuld met de voorstellen vanuit het bestuur en de commissies, werden de nieuwe Bijzondere Adviescommissies samengesteld. In het overzicht in bijlage 0 zijn de nieuwkomers onderstreept.

Voor twee specifieke werkvelden werd een afzonderlijke werkgroep samengesteld: 'strips' en 'buitenland' voor de promotie van literatuur en auteurs uit Vlaanderen.

Vergaderfrequentie

Bijzondere Adviescommissie 1: 7
Bijzondere Adviescommissie 2: 4
Bijzondere Adviescommissie 3: 4
Bijzondere Adviescommissie 4: 9
Bijzondere Adviescommissie 5: 12
Bijzondere Adviescommissie 6: 3
Werkgroep 7 Buitenland: 9
Werkgroep 8 Strips: 5

De uitgebreide individuele voorbereidingen voor de commissievergaderingen houden tientallen uren lees- en beoordelingstijd in.

De voorzitters van de Bijzondere Adviescommissies namen ook deel aan de acht besluitvormende vergaderingen van de Raad van Deskundigen.

3. Raad van Deskundigen

De Raadsleden beslissen over de adviezen van de Bijzondere Adviescommissies en Werkgroepen, bespreken de nieuwe regelingen, behandelen de inhoudelijke bezwaarschriften en fungeren als overlegorgaan tussen de commissies.

De Raad van Deskundigen werd uitgebreid betrokken bij de bespreking van de voorstellen tot wijziging aan het decreet die geformuleerd werden door het Fondsbestuur.

De Raad van Deskundigen vergaderde acht maal in 2002.

Door de wisseling van voorzitters van de Bijzondere Adviescommissies en de toevoeging van de Werkgroepvoorzitters werd de Raad van Deskundigen sterk vernieuwd. Bij de externe deskundigen nam Aline Dereere de plaats in van Lisette Keustermans, die lid werd van Bijzondere Adviescommissie 6. Geert Swaenepoel zetelt in vervanging van Hans Vandevoorde.

4. Bezwaarcommissie

Een door de Raad van Deskundigen gedelegeerde 'Bezwaarcommissie' bestaande uit Hendrik Van Gorp (voorzitter), Mark Insingel en Geert Swaenepoel (leden van de Raad) en Carlo Van Baelen (directeur en notulist van de Bezwaarcommissie) besteedde drie zittingen aan het horen van acht indieners van een inhoudelijk bezwaarschrift.

Het verslag van de Bezwaarcommissie is een van de elementen bij de besluitvorming over het bezwaar.

5. Fondssecretariaat

Op 1 augustus kwam Tine Van den Heuvel in dienst als stafmedewerker. De opdrachten in de opvolging van de Bijzondere Adviescommissies en Werkgroepen werden herverdeeld tussen Els Steegmans, stafmedewerker, en Carlo Van Baelen, directeur.

Op 19 augustus werd Greet Ramael verwelkomd als projectmedewerker buitenland. Met het oog op het Salon du Livre in maart 2003 te Parijs, kreeg ze de opdracht de contacten met buitenlandse uitgeverijen uit te breiden en de vertalingen van literair werk van Vlaamse auteurs te bevorderen.

Het secretariaat bestond einde 2002 uit zeven personen.

1. Auteurs

1.1 Werkbeurzen

De werkbeurs is een subsidie aan een auteur om hem/haar betere kansen te bieden zijn/haar literaire werkzaamheden te realiseren. Deze subsidie wordt uitgedrukt in drie tot tien maandeenheden en kan gelden voor één of meer jaren. Het bedrag van de maandeenheden is vastgesteld op 2.150 euro – het Vlaams Fonds voor de Letteren neemt de forfaitaire bedrijfsvoorheffing ten laste.

In totaal werden 189 dossiers ingediend door 159 auteurs (129 Vlamingen – 30 Nederlanders), 6 dossiers waren onontvankelijk.

Op advies van de betrokken Bijzondere Adviescommissies werden 390 eenheden toegekend voor een totaalbedrag van 838.500 euro (exclusief bedrijfsvoorheffing en dit gespreid over 88 auteurs waarvan 15 Nederlanders). Gemiddeld werd aan elk positief advies 4,4 maandeenheden verbonden. (In 2001 was het gemiddelde vier maandeenheden).

Overzicht per genre

	Aantal behandelde aanvragen	Positieve beslissing	Totaal aantal maandeenheden	Gemiddeld
Proza	74	35	140	4
Poëzie, essay, theater	47	19	82	4,3
Kinder- en jeugdboeken	62	26	133	5,1
Meervoudig	28	8	35	4,4
Totaal	183 dossiers	88 auteurs	390	4,4

Van 12 auteurs werd de beurs gecontinueerd in 2002. Na cofinanciering (in totaal voor 18 toekenningen) en aftopping omwille van de inkomensgrens, werd exclusief bedrijfsvoorheffing een bedrag van 837.076 euro aan werkbeurzen auteurs toegekend.

1.2 Aanvullende honoraria 2001 (uitdoofregeling)

Het Nederlands Fonds voor de Letteren besliste de additionele honoraria af te schaffen vanaf 2002 (titels verschenen in 2001). Naar verwachting zouden Nederlandse auteurs dan ook vanaf 2002 massaal een aanvraag voor additioneel honorarium indienen in Vlaanderen zonder dat cofinanciering nog mogelijk wordt. Daarom heeft het Fondsbestuur beslist vanaf 2002 geen additionele honoraria meer toe te kennen. De uitdoofregeling heeft betrekking op titels gepland in 2000 die door een beslissing van de uitgever pas in 2001 verschenen.

Tien titels werden ingediend – 1 titel was onontvankelijk – aan zes titels werd een aanvullend honorarium toegekend voor een totaalbedrag van 10.750 euro, of gemiddeld 1.792 euro per titel.

Overzicht per genre

	Ingediende titels	Toekenning
Proza	5	3
Poëzie, essay, theater	3	2
Kinder- en jeugdboeken	1	1
Totaal	9	6

1.3 Literaire lezingen

Organisatoren die een auteur/vertaler/illustrator/striptekenaar uitnodigen voor een lezing of voordracht kunnen een subsidie aanvragen als bijdrage in het honorarium van de auteur, mits die voorkomt in de lijst van de “gesubsidieerde lezingen”.

In totaal werden 2.153 lezingen (2.073 lezingen van auteurs uit Vlaanderen; 80 uit Nederland) gesubsidieerd van elk 125 euro, voor een totaal bedrag van 262.000 euro.

1.4 Reisbeurzen auteurs

Subsidies kunnen aangevraagd worden voor buitenlandse reizen in het kader van een literair werk in voorbereiding. In 2002 werden acht aanvragen gehonoreerd voor een totaalbedrag van 3.100 euro.

1.5 Stimuleringsbeurs auteurs (nieuw in 2002)

Deze in overleg met het Nederlands Fonds voor de Letteren ontwikkelde nieuwe regeling heeft tot doel auteurs na hun literair debuut te stimuleren nieuw literair werk te ontwikkelen door de toekenning van een beurs. De aanvragen worden gemeenschappelijk beoordeeld door een Vlaams-Nederlandse commissie (50/50 samengesteld). De financiële inbreng is 1/3 door het Vlaams Fonds voor de Letteren, 2/3 door het Nederlands Fonds voor de Letteren.

De eerste oproep had betrekking op literaire debuten verschenen tussen 1 januari 2001 en 30 juni 2002. In totaal werden 32 aanvragen ingediend, 8 bij het Vlaams Fonds voor de Letteren en 24 bij het Nederlandse Fonds voor de Letteren - Vijftien werden gehonoreerd met een werkbeurs van 3.200 tot 7.000 euro. Het VFL-aandeel bedroeg in totaal 25.600 euro.

Vier auteurs uit Vlaanderen en elf uit Nederland ontvingen een stimuleringsbeurs.

	Toegekende stimuleringsbeurzen
Proza	11
Poëzie, essay, theater	1
Kinder- en jeugdboeken	3
Totaal	15

1.6 Werkbeurs biografieën (nieuw in 2002)

Ook deze regeling werd ontwikkeld in samenwerking met het Nederlands Fonds voor de Letteren. Deze subsidievorm heeft tot doel een werkbeurs toe te kennen

om de biografie samen te stellen van een Nederlandstalig schrijver of letterkundige die toonaangevend of van groot belang is (geweest) voor de letterkunde in Nederland en/of Vlaanderen.

De toekenning gebeurt door een paritair samengestelde Vlaams-Nederlandse commissie. De werkbeurs bedraagt maximaal 40.000 euro en kan in principe niet gecumuleerd worden met een voltijdse betrekking.

19 aanvragen werden ingediend – zes werkbeurzen werden toegewezen voor een totaalbedrag van 182.500 euro. De middelen worden in verhouding 1/3 Vlaanderen 2/3 Nederland ingebracht.

2. Vertalers

2.1 Projectbeurzen

Een projectbeurs moet de vertaler in staat stellen extra tijd te besteden aan het vertalen in het Nederlands van literair werk. Een projectbeurs wordt uitgedrukt in projecteenheden van elk 2.150 euro netto en houdt rekening met onder andere de literaire waarde van het te vertalen werk, de moeilijkheidsgraad, de kwaliteit van vorig literair vertaalwerk, het genre, de omvang...

Ook in 2002 waren er twee aanmeldingsrondes.

	Aantal behandelde aanvragen	Positieve beslissing	Aantal project-eenheden	Gemiddeld
1 ^{ste} ronde	16	12	35	3
2 ^{de} ronde	17	14	57,5	4,1

De projectbeurzen in de eerste ronde werden toegekend aan zes Vlamingen en zes Nederlanders. Voor de tweede ronde werden projectbeurzen uitgekeerd aan vijf Vlamingen en negen Nederlanders.

De goedgekeurde projecten vertegenwoordigden een totaalbedrag van 194.300 euro. Rekening houdend met cofinanciering en aftopping omwille van de inkomensgrens, werd in 2002 129.300 euro uitbetaald. Enkele dubbele aanvragen waren nog in behandeling in Nederland, zodat het cofinancieringsaandeel per 31 december 2002 nog niet bekend was.

2.2 Stimuleringssubsidie beginnende literaire vertalers

De derde gemeenschappelijke regeling met het Nederlandse Fonds voor de Letteren geïntroduceerd in 2002, is een subsidie toegekend na een positief beoordeelde debuutvertaling van een literair werk in het Nederlands. Bedoeling is beloftevolle literaire vertalers te stimuleren nieuwe vertaalopdrachten aan te pakken. De te beoordelen vertaling moest gepubliceerd zijn tussen 1 januari 2001 en 30 juni 2002 en kan zowel een eerste of tweede vertaling van een boek, als een eerste vertaalopdracht van vier artikelen in twee verschillende literaire tijdschriften inhouden.

Het aantal aanvragen was laag: slechts acht, waarvan drie van Vlaamse vertalers en vijf van Nederlandse debuterende vertalers. Vijf aanvragers werden gehonoreerd met een subsidie van 1.000 euro tot 3.000 euro. In totaal werd 8.400 euro toegekend (1/3 door Vlaanderen gedragen – 2/3 door Nederland).

Een paritaire Vlaams-Nederlandse commissie evalueerde vertaalkwaliteit, moeilijkheidswaarde, literaire waarde van de brontekst en de motivatie om literaire vertaalopdrachten te verwerven.

De aanvragers ontvingen een gedetailleerde evaluatie van het ingediende werk en, indien van toepassing, tips voor kwaliteitsverbetering, doorverwijzing naar gerichte bronnen en aanwijzingen voor aanvullende (zelf)studie.

2.3 Literaire lezingen

Vertalers die op de lijst 'literaire lezingen' voorkomen, kunnen ook gesubsidieerd worden voor hun lezingen en voordrachten.

3. Literaire tijdschriften

3.1 Subsidieregeling

De in het najaar 2001 ontwikkelde krachtlijnen voor een vernieuwend tijdschriftenbeleid, werden in 2002 toegepast in de beoordelingsronde voor de subsidieaanvragen.

- Een **basissubsidie** (maximaal 50% van de directe productiekosten en honoraria) kan worden toegekend voor een periode van drie jaar en geldt voor periodieken die een minimale kwalitatieve bijdrage leveren aan een gedifferentieerd literair tijdschriftenlandschap.
- **Aanvullende subsidies** kunnen worden toegekend om inhoudelijke kwaliteit aan te moedigen. Een evenwichtig economisch beheer is een vereiste.
- **Projectsubsidies** willen de literaire tijdschriften stimuleren tot initiatieven die het tijdschrift verrijken, verdiepen of verbreden in functie van de lezers.

Aan negen tijdschriften werd een basissubsidie toegekend. Het statuut van beginnend tijdschrift werd bevestigd voor de tweede jaargang (nummers 5-8) van Nieuw Zuid en Teks/Tekst. Omwille van het bereikte niveau werd ZL vanaf nummer 5 in de regeling 'basissubsidie / aanvullende subsidie' opgenomen. De aanvullende subsidies werden toegewezen op basis van de evaluatie van de jaargang 2001 (zie tijdschriftenrapport 2001 in bijlage) en de redactionele planning voor 2002.

Voor de projectsubsidies werden twee aanmeldingsrondes georganiseerd. In totaal werd aan tien projecten een subsidie toegekend voor een totaalbedrag van 24.825 euro. Voorstellen die enkel de presentatie van een nieuw nummer inhielden, werden niet gesubsidieerd.

Het Fondsbestuur maakte structureel extra middelen vrij voor aanvullende honoraria en/of initiatieven ter bevordering van de tekstkwaliteit. De toewijzing gebeurde aan de tijdschriften die een basissubsidie/startsubsidie ontvingen, op basis van een forfaitair bedrag van 6,30 euro per gepubliceerde pagina in 2002. Totaalbedrag 28.475 euro.

3.2 Collectieve distributie en promotie

In 2001 werd het door CeLT vzw (Culturele en Literaire Tijdschriften) gecoördineerde distributieplatform verder uitgebouwd. De resultaten werden door de tijdschriftredacties en de boekhandels positief beoordeeld en daarom in 2002 verder gezet.

De reeds langer bestaande samenwerking op het vlak van collectieve promotie werd verder uitgediept. Het betreft de publicatie van de tijdschriftenladder in de boekenbijlagen van De Morgen en De Standaard, de site www.detijdschriften.be, de aanmaak en gerichte verspreiding van de collectieve folder, de aanwezigheid met een stand op specifieke beurzen.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren kende een subsidie toe van 11.911,28 euro. De Administratie Cultuur, Afdeling Muziek-Letteren-Podiumkunsten, bracht eenzelfde bedrag in voor de ondersteuning van de positie van de algemeen-culturele en kunstkritische tijdschriften.

3.3 Tijdschriftenrapport

Na het eerste rapport over de jaargang 2000, stelde de Bijzondere Adviescommissie een tweede editie samen over de jaargang 2001. Met dit rapport wil de Bijzondere Adviescommissie het beoordelingsproces voor de toekenning van de subsidies concretiseren, verfijnen en objectiveren. De dialoog tussen commissie en redacties wordt geactiveerd door het rapport ook aan de tijdschriften te bezorgen.

3.4 Tijdschriftenforum (7 december 2002)

Voor de derde maal werden de tijdschriften samengebracht om het beleid mee te ontwikkelen. Het concept 'projectsubsidie' werd verfijnd en de doelstellingen gepreciseerd. De nieuwe regeling werd in zijn eerste toepassingsjaar geëvalueerd. De specifieke regeling voor Nederlandse literaire tijdschriften en de concrete uitvoering ervan, werd toegelicht door Frits Niessen, bestuurslid van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds. Het tijdschriftenrapport 2001 werd verspreid en toegelicht.

4. Uitgeverijen

4.1 Productiesubsidies voor literair werk van Vlaamse auteurs

De productiesubsidie is een directe vorm van ondersteuning voor uitgeverijen uit Vlaanderen en Nederland om de productie van Nederlandstalige literaire teksten van Vlaamse auteurs mogelijk te maken of te stimuleren. De subsidie maakt de uitgave van weinig commercieel maar waardevol werk voor de uitgever en de auteur mogelijk. In het aanvraagdossier wordt een korte verantwoording voor de literaire meerwaarde verwacht, een situering van het project in het fondsbeleid van de uitgeverij, een voorstelling van de auteur of samensteller, een uitgebreid inhoudsoverzicht of proefteksten. Voor het financiële gedeelte moeten verwachte kosten en opbrengsten volgens een gestandaardiseerd schema worden ingevuld. Extra informatie over inspanningen op het gebied van promotie, bekendmaking en distributie moeten worden toegevoegd.

In totaal werden 39 aanvragen ingediend. Eén aanvraag is door de uitgever ingetrokken. Voor drie aanvragen is nog geen beslissing genomen in afwachting

van opgevraagde extra gegevens. Van de 35 geadviseerde projecten in 2002, werden er acht negatief beoordeeld. Aan 27 boekproducties werd in totaal 107.900 euro aan productiesubsidies toegekend.

	Geadviseerde aanvragen	Toekenningen
Proza	13	12
Essay	1	1
Poëzie	4	3
Literaire non-fictie	2	1
Kinder- en jeugdboek	11	7
CD-Rom	4	3
Totaal	35	27

4.2 Vertaalsubsidies aan buitenlandse uitgeverijen

De subsidie wil de financiële drempel voor het brengen van vertaalde literatuur van Vlaamse auteurs verlagen voor de investerende buitenlandse uitgever. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de relevantie van het te vertalen werk voor de beeldvorming en uitstraling van literair werk uit Vlaanderen, de positie van de uitgever in de plaatselijke markt en zijn fondslijst, de kwaliteit van de voorgestelde vertaler (zo nodig wordt een proefvertaling opgevraagd) en de redelijke vergoeding voor de vertaler.

In totaal werden 49 aanvragen ingediend – vijf aanvragen waren onontvankelijk wegens hun niet-literaire inhoud. Drie projectaanvragen werden ingetrokken door de uitgever – zes dossiers werden doorgeschoven naar 2003 omwille van ontbrekende gegevens. Voor 33 vertalingen werd een vertaalsubsidie toegekend voor een totaalbedrag van 54.295 euro (gemiddeld 1.645 euro per vertaalde titel).

Verdeling naar doeltaal en genre van de goedgekeurde projecten:

Taal/Genre	Proza	Poëzie	Literaire non-fictie	Kinder- en jeugd	Totaal
Frans	13	2	4	1	20
Italiaans	0	0	0	2	2
Duits	0	0	2	3	5
Engels	0	1	1	0	2
Catalaans	1	0	0	0	1
Bulgaars	0	1	0	0	1
diverse	0	0	0	2	2
Totaal	14	4	7	8	33

4.3 Buitenlandse vakbeurzen en Vlaamse uitgeverijen

Het Vlaams Fonds voor de Letteren was aanwezig op de collectieve stand van de Vlaams Uitgevers Vereniging in Frankfurt en Bologna met een eigen presentatieruimte en twee fondsmedewerkers. Buitenlandse uitgevers die sinds 1990 vertalingen publiceerden van Vlaamse literaire auteurs werden geïnformeerd over nieuwe publicaties van deze auteurs in hun fonds.

In Frankfurt lag het accent op de contacten met Franse uitgevers als voorbereiding op de manifestatie 'Phares du Nord' tijdens het Salon du Livre in Parijs in maart 2003. Greet Ramael, de projectmedewerker buitenland werd door

Rudi Wester, directeur van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds geïntroduceerd in haar netwerk van buitenlandse literaire uitgeverijen. Zo kwam zij direct in contact met de redacteurs die over de literaire vertalingen in hun fonds een beslissende stem hebben.

De eigen ruimte van het Vlaams Fonds voor de Letteren aan de ingang van de collectieve stand in een opvallende vormgeving, heeft extra bezoekers gelokt en beloftevolle contacten opgeleverd voor nieuwe vertalingen.

4.4 Auteursbezoeken op buitenlandse uitnodiging

Auteurs kunnen een subsidie ontvangen voor de reiskosten – voor de verblijfskosten bij een bezoek in opdracht – om deel te nemen aan literaire manifestaties, promotieactiviteiten of om hun vertaalde werk te ondersteunen in het buitenland. Uitnodigingen kunnen zowel uitgaan van de buitenlandse organisator van literaire manifestaties, van uitgeverijen die vertalingen van Vlaamse literaire auteurs presenteren, van media, van lectoraten Nederlands in het buitenland. Er werden 48 aanvragen ingediend – vijf dossiers werden uitgesteld tot 2003 – één aanvraag was onontvankelijk – twee aanvragen zijn ingetrokken. 40 auteursbezoeken op buitenlandse uitnodiging werden gehonoreerd voor een totaalbedrag van 20.262 euro.

Landen van bestemming waren:

Canada (2 maal), Curaçao (1), Duitsland (13), Finland (1), Frankrijk (3), Hongarije (1), Italië (2), Mexico (1), Nederland (4), Oostenrijk (3), Portugal (1), Roemenië (1), Slovenië (1), Verenigde Staten (1), Zuid-Afrika (1).

Pol Hoste was als ‘writer in residence’ gedurende drie maanden in Montreal. De kosten werden gedeeld door het Nederlands Fonds voor de Letteren, de Délégation Québécoise en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

5. Verenigingen, manifestaties

5.1 Focuspunten

Een focuspunt is een professionele vereniging die als intermediair optreedt tussen het literaire veld en het letterenbeleid van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Een focuspunt vervult zijn functie vanuit de opgebouwde expertise en know how, zijn specialisatie en contact met het literaire veld. Het focuspunt biedt literaire producten en diensten aan en fungeert als partner van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Via een erkenning als focuspunt wenst het Vlaams Fonds voor de Letteren een financiële basis te verschaffen voor de professionele uitbouw en de optimalisering van de werking van de vereniging.

Het overleg met de focuspunten over opdrachten, middelen en prioriteiten werd verder gezet op basis van de voorgelegde meerjarenplannen. Het Vlaams Fonds voor de Letteren treedt niet beperkend op ten aanzien van de werkvelden van het focuspunt, wel ten aanzien van de bestemming die aan de ter beschikking gestelde fondsmiddelen kan worden gegeven.

Het totaalbudget van de focuspunten is in 2002 opgetrokken naar 991.450 euro. Daarmee wil het Vlaams Fonds voor de Letteren de verdere groei van deze organisaties mogelijk maken en ondersteuning bieden aan de nieuwe initiatieven.

Een subsidieovereenkomst 2002–2004 wordt voorbereid waarin de wederzijdse afspraken worden vastgelegd. Jaarlijks zal een evaluatierapport worden opgemaakt door de Bijzondere Adviescommissie 5, waarbij de realisaties getoetst

worden aan de subsidieovereenkomst en het beleid-in-ontwikkeling ten aanzien van focuspunten.

5.2 Auteursverenigingen

De auteursverenigingen en de in 2001 opgerichte Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen werden op basis van de voorgestelde werking en ingediende plannen geëvalueerd en betoelaagd.

Aansluitend op de afzonderlijke algemene vergaderingen van VVL, VSVJ en VVTS, organiseerde de Koepelvereniging op 9 februari in Gent een colloquium over het beleid en de impulsen voor het vertalen van literair werk van Vlaamse auteurs. Het Vlaams Fonds voor de Letteren presenteerde een korte beleidsnota en de directeur nam deel aan het panelgesprek.

5.3 Auteursgenootschappen

Nadat in 2001 een aangepast raamwerk werd omschreven voor de specifieke groep van auteursgenootschappen, werd in 2002 ingegaan op een meer gediversifieerde beoordeling van werking, publicaties, bereik en doelstellingen. Het subsidiebedrag werd daaraan verbonden. 13 genootschappen werden gesubsidieerd voor een totaalbedrag van 16.000 euro. Op 2 november werd in het kader van de Boekenbeurs voor Vlaanderen een presentatiedag aan het beurspubliek georganiseerd. Twaalf genootschappen presenteerden hun werking en uitgaven in de voordrachtzaal. Door de moeilijke bereikbaarheid van de zaal en de beperkte publiciteit, bleef de publieke opkomst beneden de verwachtingen. De afgevaardigden van de genootschappen kregen wel de kans uitgebreid met elkaar kennis te maken en tips en ervaringen uit te wisselen.

In de voormiddag verzorgden medewerkers van het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (CTB) een inleiding over de diverse aspecten van het ontsluiten van brieven. De praktische voorbeelden en de ruime aandacht voor specifieke vragen van de leden van de genootschappen, leverden boeiende en nuttige informatie op.

5.4 Literaire organisaties

De ingediende aanvragen werden getoetst aan de in 2001 opgemaakte en in 2002 verfijnde criteria. Van de zes aanvragen werden er drie gehonoreerd.

5.5 Manifestaties

In 2001 werd in een nieuw reglement het begrip 'literaire manifestatie' duidelijker omschreven. Er werden vier aanmeldmomenten vastgelegd, gespreid over het hele jaar om goed gedocumenteerde aanvragen in te kunnen dienen.

In totaal werden 64 aanvragen ingediend, tegenover 50 vorig jaar. Zes aanvragen werden binnen de focuspuntenwerking betoelaagd – zes aanvragen waren onontvankelijk – twee dossiers werden behandeld binnen een aanvraag als vereniging – één dossier werd ingetrokken door de organisator – zes aanvragen werden in afwachting van bijkomende gegevens uitgesteld voor beslissing in 2003.

Negen aanvragen werden betoelaagd in het kader van de lezingenregeling. Van de 30 resterende subsidieverzoeken werden er 28 gehonoreerd.

Het noodzakelijke overleg tussen het Vlaams Fonds voor de Letteren, de Administratie Cultuur en de Stichting Lezen Vlaanderen om duidelijkheid te brengen voor de subsidieaanvragers wie welke projecten in de toekomst zal behandelen, heeft niet kunnen plaatsvinden door tijdsgebrek. We hopen in 2003 duidelijkheid te kunnen brengen voor alle partijen.

De diversiteit naar vorm, grootte, omvang van het literaire luik, inhoud, financiële inbreng en subsidieverwachtingen samen met de vaststelling dat steeds meer ingediende projecten multidisciplinair zijn, vereisen een aangepast beoordelingskader en een eenduidige regeling.

6. Strips

De Werkgroep die startte op 1 oktober 2001, ontwikkelde eerst een prioriteitenplan (striptijdschriften – productiesubsidies – problematiek van de distributie van niet commerciële strips) en werkte criteria en reglementen uit.

Het nieuwe striptijdschrift INK. (uitgeverij Oogachtend) werd in zijn eerste jaargang gesteund met een subsidie van 5.000 euro.

Negen aanvragen voor productiesubsidies voor strippublicaties werden ingediend. Zes daarvan werden positief beoordeeld en ontvingen samen een subsidie van 20.600 euro.

Voor stripmanifestaties werd de retrospectieve tentoonstelling van Dave McKean, opgezet door vzw BeeldBeeld in Leuven, gesubsidieerd.

In opdracht van de Werkgroep Strips en onder begeleiding van het Fondssecretariaat, werkte Aarnoud Rommens aan een uitgebreid onderzoek bij uitgevers, boekhandels en stripspecialisten naar de knelpunten bij de distributie, commercialisering en ontwikkelingsmogelijkheden van de niet-mainstream strips in Vlaanderen.

Het goed gedocumenteerde rapport bevatte concrete gegevens over de marktpartijen, hun problemen en de door hen gesignaleerde oplossingen. De kleinschaligheid van dit marktsegment is een drempel om structurele oplossingen te formuleren. De Werkgroep zal per thema deeloplossingen trachten aan te reiken en/of concrete acties opzetten in de volgende jaren.

Ter ondersteuning van de promotie van Vlaamse striptekenaars in het buitenland wordt een brochure voorbereid waarin 22 tekenaars worden voorgesteld.

De werkgroep selecteerde de tekenaars en zorgde voor een inleidende tekst die in het kort de historie van de strip in Vlaanderen schetste. De brochure zal worden uitgebracht in het Engels en het Frans en in februari 2003 beschikbaar zijn.

7. Buitenlandbeleid

7.1 Structurele omkadering

In 2000 en 2001 werden vele gesprekken gevoerd met Vlaamse en buitenlandse uitgevers. Op de vakbeurzen van Bologna en Frankfurt werden contacten gelegd met buitenlandse fondsen en werden de collega's van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds uitgebreid aangesproken over hun werkwijze en ervaringen bij het promoten van literatuur in het buitenland. Het was duidelijk dat vertaalsubsidies aanbieden en informatieve vragen over auteurs en boektitels beantwoorden, niet volstond.

Het bevorderen van vertalingen veronderstelt het creëren van een netwerk bij buitenlandse redacteurs, uitgevers en recensenten, het aanbieden van proefvertalingen en gerichte informatie over auteurs, nieuwe titels en literaire ontwikkelingen, de aanwezigheid van auteurs op de literaire podia, festivals en persontmoetingen. Dit moet gebeuren op een volgehouden en consistente manier. De inzet van literaire vertegenwoordigers in het buitenland is dan ook essentieel.

Vanuit deze inzichten werden in 2002 de eerste stappen gezet naar een gestructureerd buitenlandbeleid. Een afzonderlijke Werkgroep 'Buitenland' bereidde adviezen voor over aanvragen voor subsidies. Ter voorbereiding van het Salon du Livre in maart 2003 in Parijs moesten Franse uitgeverijen versneld geïnformeerd worden over de vertaalmogelijkheden van literair werk uit Vlaanderen. Daartoe werd een projectmedewerker aangetrokken. Op 19 augustus ging Greet Ramael aan de slag om de achterstand op dit vlak te verkleinen. Tijdens de Frankfurter Buchmesse werd ze door Rudi Wester geïntroduceerd bij de Franse literaire uitgevers aan wie auteursdossiers werden bezorgd met een beknopte bio- en bibliografie, interviews of artikelen en een kennismakingsvertaling van één of meer hoofdstukken uit verschillende titels van die auteur.

Tegelijkertijd werd een beleidsnota buitenland voorbereid met daarin de prioriteiten en de strategie voor de volgende jaren. Einde 2002 werd overlegd met de focuspunten over de mogelijke samenwerkingsvormen bij de uitvoering van het VFL-buitenlandbeleid.

Een en ander gebeurde in goed overleg met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF). Hun tienjarige succesrijke ervaring was een goed referentiekader bij de uittekening van het eigen beleid. Met nadruk willen we dan ook de NLPVF-collega's bedanken voor de geboden hulp en ondersteuning.

7.2 Vertaalsubsidies aan buitenlandse uitgeverijen

zie II Ondersteuning per doelgroep, hoofdstuk 4.2 Vertaalsubsidies aan buitenlandse uitgeverijen.

7.3 Auteursbezoek op buitenlandse uitnodiging

zie II Ondersteuning per doelgroep, hoofdstuk 4.4 Auteursbezoeken op buitenlandse uitnodiging

7.4 Buitenlandse beurzen

Het Vlaams Fonds voor de Letteren had een eigen ruimte in de collectieve stand van de Vlaamse Uitgevers Vereniging in Bologna en Frankfurt. In Frankfurt had een zeer aantrekkelijke ligging op de hoek van de stand en een opvallende vormgeving een gunstig effect op de bezoekers. We werden veel gerichter aangesproken en konden de informatie en de beschikbare auteursmappen veel gerichter verspreiden.

Daarnaast werden aanwezige uitgevers gecontacteerd om de voortgang van de lopende vertaalprojecten te vernemen.

Ter voorbereiding van het Salon du Livre 2003 waar Vlaanderen en Nederland ‘invités d’honneurs’ zijn, werd de beurs in maart 2002 bezocht en werd met de organisatoren, de Franse uitgeverfederatie en de Vlaamse vertegenwoordiging in Parijs overleg gepleegd. De mogelijkheden voor de inhoudelijke programmatie werden verkend.

7.5 Publicaties

De informatieve nieuwsbrieven ‘Ten Books from Holland and Flanders’ (bestemd voor buitenlandse redacteurs, journalisten en uitgevers) en ‘Nieuwsbrief Letteren’ (bestemd voor vertalers uit het Nederlands en lectoraten Nederlands in het buitenland) worden in overleg met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds samengesteld. De informatie wordt geselecteerd uit de nieuwe titels, de informatie over literaire prijzen en bekroningen en de literaire actualiteit.

In 2002 werden twee gemeenschappelijke ‘Ten Books’-edities uitgestuurd en één ‘Nieuwsbrief Letteren’.

7.6 Lectoraten

Het engagement om literaire tijdschriften uit Vlaanderen gratis ter beschikking te stellen van lectoraten Nederlands in het buitenland, dat in 2000 werd overgenomen van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, werd in 2002 bevestigd. Zowel de selectie van de toegezonden tijdschriften, als de bepaling van de lectoraten waarvoor die bestemd zijn, was aan een herziening toe. De informatie over de lectoraten werd geactualiseerd met hulp van de Nederlandse Taalunie en via internetcontacten. De Werkgroep Buitenland zal de lectoraten bevragen over het aandeel van literatuur in het curriculum en het gebruik van de in het verleden toegezonden tijdschriften in het lessenpakket.

Als experiment zullen in 2003 aan de Duitstalige lectoraten de boekenbijlagen van De Standaard en De Morgen verstuurd worden. Dit betekent voor deze lectoraten een actuele informatiebron over het literaire aanbod in Vlaanderen en Nederland en een werkinstrument voor de colleges.

8. Deskundigheidsbevordering

Onder deze noemer wil het Vlaams Fonds voor de Letteren de initiatieven samenbrengen voor auteurs, vertalers en illustratoren die financieel, informatief of in een andere vorm ondersteund worden en die tot doel hebben hun professionaliteit te bevorderen.

Het initiatief kan daarbij zowel uitgaan van het Vlaams Fonds voor de Letteren als van de respectieve organisaties. Waar mogelijk wil het VFL samenwerkingsverbanden stimuleren om het effect en het bereik te maximaliseren.

8.1 Zomercursus voor vertalers uit het Nederlands

Het Steunpunt Literair Vertalen organiseert deze intensieve cursus voor vertalers uit het Nederlands die toegespitst is op de specifieke kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het literair vertalen. Het belangrijkste is de oefening van de literaire vertaalsoort, waarin de theorie aan de praktijk getoetst wordt.

In 2002 waren de doeltalen het Frans, Duits, Italiaans en Spaans. Het vertalen

van kinder- en jeugdliteratuur werd specifiek beklemtoond. Van 19 tot en met 24 augustus werd gewerkt in Utrecht, aansluitend van 25 tot en met 30 augustus in Antwerpen. 25 deelnemers volgden de meer theoretische hoorcolleges en de praktische oefeningen in ateliers per taal.

Vanuit Vlaanderen werkten aan de voorbereiding mee o.a. Greet Spaepen (NCJ), Jan Van Coillie (VLEKHO), Sylvia Vanden Heede (auteur), Henri Bloemen (Lessius Hogeschool), Frans Denissen (vertaler).

8.2 Vervolgcurcus literair vertalen Nederlands - Deens

Deze workshop die plaatsvond van 7 tot 9 juni in Kopenhagen was een vervolgbijeenkomst van de zomercursus 2000. De moderatoren en de zes deelnemers bespraken elkaars vertalingen, de onderlinge verschillen, de vertaalfouten, moeilijkheden en mogelijkheden.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren financierde deze workshop mee.

8.3 Vervolgcurcus literair vertalen Nederlands – Portugees

Op 27 en 28 september werkten zeven Portugese vertalers in opvolging van de zomercursus 1999 aan een gemeenschappelijke vertaling van een fragment uit een boek van Arthur Japin met als eindresultaat ‘persklare’ pagina’s.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren financierde deze workshop mee.

8.4 Literaire vertaaldagen Nijmegen (13 en 14 december)

Deze tweedaagse voor professionele literaire vertalers werd voor de derde maal georganiseerd. Onder de titel ‘Vertaler zoekt tekst, tekst zoekt vertaler’ werden op vrijdag vertalers en auteurs met elkaar geconfronteerd over hun vertaalopvattingen en concrete vertaalresultaten. Op zaterdag werd in vertaalworkshops zowel aan vertalingen in als uit het Nederlands gesleuteld. Meer dan 200 deelnemers, onder wie enkele tientallen Vlaamse vertalers, namen deel.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren financierde deze tweedaagse mee en kwam tussen in de reiskosten van de Vlaamse deelnemers.

8.5 Piloottcurcus literair vertalen voor vertalers in het Nederlands

Na een eerste experimenteel opzet in 2001 voor het Engels en Amerikaans, werd van 16 tot 20 juni in Utrecht een tweede pilootproject opgezet voor Frans en Duits. Ervaren en minder ervaren vertalers werken tijdens de cursus in één groep per brontaal samen. De praktijk van het vertalen komt aan bod in vertaalateliers onder leiding van docenten – native speakers en auteurs – en in de vorm van collectieve vertaalmomenten. Een theoretisch kader werd aangereikt in plenaire sessies. Zes Vlaamse vertalers waren actieve en tevreden deelnemers.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren financierde de organisatie mee en vergoedde de reiskosten van de Vlaamse deelnemers.

8.6 Vervolgcurcus literair vertalen Nederlands – Engels

Tien deelnemers aan de pilootcurcus 2001 – waaronder drie Vlamingen – vertaalden een fragment van een verhaal van de Schotse auteur Duncan McLean. Via een teleleerplatform op internet becommentarieerden ze elkaars vertaling.

Tijdens de cursus zelf werden strategische beslissingen geconfronteerd en problemen besproken.

8.7 Mentoraten voor literaire vertalers

Een mentoraat is een vorm van vertaalopleiding, waarbij een ervaren literair vertaler een beginnende collega begeleidt bij het uitvoeren van een vertaalopdracht. SLV (Steunpunt Literair Vertalen), het Nederlands Fonds voor de Letteren en het Vlaams Fonds voor de Letteren subsidiëerden enkele proefmentoraten in 2002. Twee vertaalprojecten met Vlaamse vertalers werden gestart in 2002.

8.8 Postacademisch programma 'Vertalen op Europees niveau' – module literair vertalen 2001–2002 – KU Leuven

In tien sessies konden 13 deelnemers tussen november 2001 en maart 2002 hun vaardigheden in het vertalen in het Nederlands vergroten met accent op de vertaalkunst in de genres proza, poëzie, jeugdliteratuur, toneel en essay. Zeven deelnemers behaalden hun certificaat. Het Vlaams Fonds voor de Letteren subsidieerde dit programma met 2.250 euro.

Voor de cyclus 2002–2003 werd ook een subsidie toegezegd, waarbij aan de deelnemers die het certificaat behalen de helft van de inschrijvingsprijs zal worden terugbetaald.

9. Projecten

De dynamiek van de literaire sector en de veelzijdigheid van nieuwe initiatieven zijn niet altijd te vatten in bestaande regelingen. Daarom is de categorie 'literaire projecten' ingesteld. Onderbouwde voorstellen kunnen eenmalig gesubsidieerd worden voor waardevolle projecten in het literaire werkveld.

Binnen de budgettaire mogelijkheden wordt elke aanvraag als een zelfstandig project beoordeeld en kan het Fondsbestuur een eenmalige subsidie toekennen. In 2002 werden acht projecten gehonoreerd voor een totaalbedrag van 449.700 euro.

9.1 Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie

Door de onzekere financiering, dreigden twee waardevolle literaire projecten niet te kunnen worden gerealiseerd. Het Vlaams Fonds voor de Letteren heeft tweemaal 100.000 euro toegezegd om twee projectmedewerkers gedurende twee jaar te laten werken aan:

Project 1. Geannoteerde editie van de brieven van Karel van de Woestijne aan Emmanuel de Bom

Project 2. Editie van de briefwisseling van Stijn Streuvels met zijn Duitstalige uitgevers

9.2 Inrichting P.E.N.-flat

In het verlengde van haar internationale opdracht heeft P.E.N.-centrum voor Vlaanderen in 2002 het initiatief genomen om een permanente schrijversflat ter beschikking te houden in Antwerpen. Auteurs, vertalers en journalisten kunnen hier los van de (politieke) druk van hun omgeving, één of meer maanden komen werken aan een concreet project. De Universiteit Antwerpen stelt de ruimte ter beschikking. De Stad Antwerpen en de Provincie Antwerpen zullen in de toekomst bijdragen aan de exploitatiekosten. Het Vlaams Fonds voor de Letteren heeft een eenmalige subsidie toegekend van 8.800 euro voor de inrichtingskosten van de flat en de activiteiten bij de opening.

9.3 Verhuizing en inrichting publieksruimte PoëzieCentrum

Reeds jarenlang zocht het PoëzieCentrum in Gent naar een ruimere locatie met een goed publieksbereik. De Stad Gent biedt het Centrum vanaf januari 2003 een nieuwe locatie aan op de Vrijdagmarkt. Om de extra kosten van de verhuizing op te vangen en financiële ruimte te creëren voor een aangepaste inrichting van de bibliotheek en leesruimte, werd een eenmalige subsidie toegekend van 35.000 euro.

9.4 Leesidee

De heroriëntatie van de tijdschriften Leesidee en Leesidee-Jeugd door een aangepaste lay-out en de uitwerking van een nieuw redactioneel concept vond plaats tegelijkertijd met een hernieuwing van het contract tussen VLABIN-VBC en VCOB (Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken). Het financieel tekort dat ontstond door de samenloop van beide initiatieven werd bijgesteld met een eenmalige subsidie van 12.400 euro. Daarmee werd tegelijkertijd de waardering uitgesproken voor de informatie die Leesidee aan bibliotheken bezorgt over brede aspecten van de literatuur.

9.5 Salon du Livre 2003

Om deze presentatie van de Nederlandstalige literatuur op het Salon du Livre in Parijs in maart 2003 maximaal kansen te bieden, werd een reeks deelprojecten ontwikkeld. Om deze te ondersteunen werd een extra budget van 149.000 euro uitgetrokken waarover in het jaarverslag 2003 in detail zal worden gerapporteerd.

9.6 Databank vertalingen uit het Nederlands

Voor de ontwikkeling en ondersteuning van het buitenlandbeleid is een zo volledig mogelijk overzicht van vertalingen van Vlaamse literaire auteurs noodzakelijk. Om deze informatie uit een veelheid van bronnen te verzamelen en te vervolledigen in een databank, werd een projectmedewerker aangetrokken met een tijdelijk contract.

Op termijn zullen deze gegevens toegevoegd worden aan de databank van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds die via de VFL-website zal kunnen worden geraadpleegd.

Projectkost: 13.000 euro.

9.7 Poëziezomers Watou

Op verzoek van het Vlaams Fonds voor de Letteren werd het poëzieliek versterkt. Extra inspanningen werden geleverd voor de auditieve en typografische presentatie van de poëzieteksten. Met 'Dichters in levenden lijve' werd op zes zondagen uitgebreid een dichter aan het woord gelaten. Beslist werd eenmalig 25.000 euro extra subsidie toe te kennen.

9.8 IN-DRUK – Canon Cultuurcel

Een leesbevorderingsproject voor de doelgroep 14-16 jaar opgezet door de Cultuurcel van het departement Onderwijs. Het project sluit aan bij de eindtermen lezen uit de eerste en tweede graad secundair onderwijs. Het actief werken met en rond boeken en het herhaald contact met een auteur staan centraal. Een eenmalige subsidie van 6.500 euro voor de extra kosten voor de begeleidende auteurs werd toegekend.

1. Realisaties auteurs**Werkbeurzen**

- budget 1999: 525.000 euro
- budget 2002: 837.000 euro (+ 60%)
- aanpassing bedrag: +6,4%; verhoging van 8 tot maximum 10 maandeenheden
- invoeren van een continueringsregeling en van een uitdoofregeling
- duidelijke omschrijving en toepassing van de beoordelingscriteria
- beoordeling door drie gespecialiseerde adviescommissies
- optrekken inkomensgrens; duidelijke omschrijving berekeningsbasis
- aandeel cofinanciering neemt sterk toe

Stimuleringsbeurzen

- omgezet van een ‘premie’ in een ‘beurs’
- overgenomen door Nederland in een gemeenschappelijke regeling
- budget: van 24.800 euro naar 34.700 euro (+ 70.000 euro inbreng Nederland)

Aanvullende honoraria

- afgevoerd in 2002 na schrapping door Nederland

Literaire lezingen

- vernieuwde lijst op basis van nieuwe criteria; komt een bredere groep auteurs ten goede
- inhoudelijke informatieverbetering voor organisatoren
- budget: 270.000 euro

Reisbeurzen

- nieuwe regeling (nog te verruimen: illustratoren; writers in residence)

Informatie

- informatieve brochure over de fiscale verwerking van de door het VFL verleende subsidies en prijzen
- informatie over binnen- en buitenlandse uitgeverijen, contracten, subsidieregelingen, ...

In voorbereiding

- extra impulsen voor toneelliteratuur
- inbedding van illustratoren in het beleid ten aanzien van kinder- en jeugdliteratuur

2. Realisaties vertalers (in het Nederlands)

Het VFL heeft deze onderbelichte ‘auteurs’-groep een duidelijke plaats in het Vlaamse letterenbeleid bezorgd.

Projectbeurzen

- budget 1999: inbegrepen in het budget werkbeurzen auteurs
- budget 2002: 195.000 euro
- ombouw van ‘vertalers’-subsidie naar ‘project’-subsidie

- twee aanvraagrondes per jaar
- duidelijk omschreven criteria – kwaliteit brontekst/vertaling
- schriftelijke beoordeling door vertaalspecialisten

Stimuleringspremie

- cf. regeling aanvullende honoraria auteurs
- afgevoerd in 2002 na schrapping door Nederland

Stimuleringssubsidie

- premie voor beginnende vertalers voor kwalitatief goede eerste literaire vertalingen
- gemeenschappelijke regeling met Nederland
- budget: van 22.500 euro (2001) naar 36.000 euro (+ inbreng Nederland 72.000 euro)

Literaire lezingen

- vertalers worden aangemoedigd gesubsidieerde lezingen te verzorgen

Deskundigheidsbevordering

- ondersteuning opleidingsinitiatieven
- samenwerking met het Steunpunt Literair Vertalen en het Nederlands Fonds voor de Letteren: pilotocursus – workshops – Vertaaldagen

In voorbereiding

- project beginnende Vlaamse vertalers – realisatie van een eerste vertaling

3. Realisaties uitgeverijen

Productiesubsidies

- vernieuwd reglement met verfijning van het calculatiemodel
- pre-advies voor reeksen en langlopende projecten

Exportondersteuning

Zie ook 'buitenlandbeleid'

- vertaalsubsidies
- informatieverschaffing
- financiering auteursbezoeken
- buitenlandse beurzen
- Salon du Livre 2003 Parijs

Intermediair

- informatiedoorstroming naar auteurs, vertalers, illustratoren

In voorbereiding

- vertaalsubsidies literaire non-fictie
- exportondersteuning prentenboeken
- productie-ondersteuning prentenboeken

4. Realisaties literaire tijdschriften

Subsidieregeling

- ombouw van een strak erkenningssysteem naar een motiverend gedifferentieerd doelstellingensysteem
- professionaliseringsondersteuning: meer middelen voor minder tijdschriften

- invoering van projectsubsidies voor tijdschriften
- budget 1999: 255.000 euro
- budget 2002: 335.000 euro

Collectieve distributie

- ontwikkeling van een gecentraliseerd distributiesysteem gericht op efficiënte logistiek en grotere visibiliteit in de markt, in samenwerking met de vzw CeLT (Culturele en Literaire Tijdschriften) en boekhandel, met financiële inbreng van de Administratie Cultuur, afdeling MLP.

Collectieve promotie

- ondersteuning van promotie-initiatieven voor tijdschriften (website – folder – advertenties in kranten – aanwezigheid op beurzen) (in samenwerking met Administratie Cultuur, afdeling MLP)

Tijdschriftenrapport

- de Bijzondere Adviescommissie publiceert jaarlijks het evaluatierapport van de gesubsidieerde tijdschriften

Onderzoek

- 'Literaire tijdschriften en de boekhandel' – ter voorbereiding van het collectief distributiesysteem
- 'Literaire tijdschriften en / in de openbare bibliotheken' – basisgegevens voor uittekenen van een stimuleringsbeleid

Tijdschriftenforum

- jaarlijks overleg met tijdschriftredacties over het gevoerde beleid en beleidsontwikkelingen

5. Realisaties buitenlandbeleid

Vertaalsubsidies

- beleid gericht op de buitenlandse uitgever
- kritische toekenning op basis van literaire kwaliteit
- bewaking van vertaalkwaliteit en vertaalrechten van uitgever en vertaler
- informatie aan buitenlandse uitgevers die in het verleden subsidies ontvingen

Zendingen

- nieuwe reglementering
- zowel 'zendingen in opdracht' van het VFL, als auteursbezoek op uitnodiging

Buitenlandse beurzen

- eigen VFL-stand in Bologna en Frankfurt
- samenwerking met Stichting Frankfurter Buchmesse (Turijn 2001 en Parijs 2003)
- begeleiding Vlaamse auteurs door Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF)

Publicaties

- Ten Books, in samenwerking met NLPVF
- Nieuwsbrief Letteren, in samenwerking met NLPVF

Vertaalprijzen

- Else Otten prijs (in het Duits)
- Vondel Prize for Dutch and Flemish translation (in het Engels)

Informatie

- voor buitenlandse uitgevers, redacteurs, media en lectoraten

Deskundigheidsbevordering

- ondersteuning opleidingen: zomercursus – workshops – mentoraten, in samenwerking met Steunpunt Literair Vertalen, Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, Vertalershuis Amsterdam

In voorbereiding

- databank vertalingen 1990–2002
- beleidsontwikkeling ten aanzien van lectoraten Nederlands in het buitenland
- Vertalershuis Leuven

6. Realisaties verenigingen

Focuspunten

- beleidsontwikkeling: van 'grote verenigingen' naar structureel ondersteunende literaire brandpunten voor poëzie, kinder- en jeugdboeken, literatuur op de scène, (inter)nationale literatuuruitwisseling
- budget 1999: 400.000 euro
budget 2002: 1 miljoen euro
- subsidie-overeenkomsten in voorbereiding

Auteursverenigingen

- overlegronde in functie van gemeenschappelijke prioriteiten voor een samenwerkingsverband
- subsidiëring vanuit 'activiteiten', niet vanuit 'zijn'

Auteursgenootschappen

- nieuw beleid; nog te verfijnen
- overleg op twee edities van de 'Genootschappendagen'
- in 2002: met een workshop en publieksmanifestatie

Literaire organisaties

- duidelijke criteria met accent op bovenlokale werking, publieksbereik en relevantie

7. Realisaties manifestaties

Literaire lezingen

Zie auteurs en vertalers

Manifestaties

- diversiteit; kwaliteitsbewaking
- professionalisering bevorderen

Overleg met andere subsidieverschaffers

- Administratie Cultuur / Afdeling Beeldende Kunst / Afdeling Muziek-Letteren-Podiumkunsten
- Stichting Lezen
- Nederlandse Taalunie
- Provincie, steden en gemeenten

8. Realisaties strips

Striptijdschriften

- criteria; specifieke reglementering

Productiesubsidies

- criteria; specifieke reglementering

Manifestaties

- overleg met Administratie Cultuur, Afdeling Beeldende Kunst
- omschrijving 'tentoonstellingen'

Onderzoek

- inventarisatie van de distributieproblematiek van de auteursstrip en kleine strip-uitgeverijen
- actieplannen uittekenen en realiseren in samenwerking met stripuitgeverijen en stripspecialzaken

In voorbereiding

- werkbeurzen voor striptekenaars (debuut – stimulering – werkbeurs)

9. Realisaties samenwerking met Nederland

Voorwaarden

- gelijkwaardige budgetten
- gelijk(w)aardige structuur
- VFL op kruissnelheid

Nederlands Fonds voor de Letteren

- cofinanciering
- gemeenschappelijke regelingen
 - stimuleringsbeurs auteurs
 - stimuleringsubsidie vertalers
 - projectbeurs biografieën
- afstemming timing/reglementering/werkwijze

Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds

- uitbouw databank; informatie-uitwisseling
- uitwerking meerjarenbeleidsplan
- samenwerking met Stichting Frankfurter Buchmesse en Steunpunt Literair Vertalen

Stichting Schrijvers School Samenleving

- actualisering lezingenlijsten
- uitgangspunten van beleid: gelijkenissen en verschillen

Nederlandse Taalunie

- gesprekken over de toegevoegde waarde van de Nederlandse Taalunie bij gemeenschappelijke Vlaams-Nederlandse acties

Steunpunt Literair Vertalen

- VFL vormt beleidsraad samen met Nederlands Fonds voor de Letteren en Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, uitvoerende instantie in Vlaanderen: Lessius Hogeschool

10. Onderliggende krachtlijnen in de werking van het VFL

Doorheen de veelheid en diversiteit van de behandelde subsidieaanvragen met een exclusief en veelal individueel karakter, van de uitgebrachte adviezen door de zes Bijzondere Adviescommissies en de twee Werkgroepen en van de beslissingen van de Raad van Deskundigen, lopen een aantal onderliggende krachtlijnen die in de dagdagelijkse werking werden gerealiseerd:

- de subsidie-aanvragen centraal plaatsen;
- zorgen voor coherente beslissingen die een plaats krijgen binnen een herkenbare structuur;
- de krachtlijnen en aspiraties zichtbaar maken in de individuele beslissingen;
- zorgen voor een hoge kwaliteit van de werking van het Fondssecretariaat en van de organen van het Fonds;
- beslissingen individueel motiveren;
- beslissingen financieel snel uitvoeren;
- open communicatie met de doelgroepen nastreven;
- nieuwe regelingen uittekenen die kansen bieden;
- de zwaktes/non-effectiviteit in bestaande regelingen detecteren, bijsturen en aanvullen;
- intensiever samenwerken met Nederland op voet van gelijkwaardigheid.

1. Dotatie 2002 (globaal)

In de begroting 2002 was een dotatie van 4,028 miljoen euro ingeschreven voor het Vlaams Fonds voor de Letteren (PR 45.4 BA 4102) – besluit meegedeeld op 3 januari 2002. Het niet opgenomen kassaldo per 31 december 2001 bedroeg omgerekend 2,622 miljoen euro. Bij de begrotingscontrole 2002 werd 1 miljoen van de dotatie geschrapt; herleid tot 3,028 miljoen euro.

De betalingsruimte bedroeg dus 3,028 miljoen euro plus de overdracht 2001 van 2,622 miljoen euro minus uit te voeren betalingen in 2002 van openstaande schulden per 31 december 2001.

Op basis van deze gegevens werd de ruimte voor het aangaan van nieuwe financiële engagementen in 2002 door het Fondsbestuur bepaald op 4,559 miljoen euro. Eigen aan de uitbetalingsmodaliteiten van de toegekende subsidies van het Vlaams Fonds voor de Letteren is een spreiding van de effectieve betalingen over het jaar van toekenning en de volgende jaren. In grote subsidiedossiers is bijvoorbeeld de uitbetaling van een 10%-saldo afhankelijk van een goed te keuren werkings- en financieel verslag. De tweede helft van vertaalsubsidies wordt pas uitbetaald na afwerking van het vertaalde boek. De aangegane verplichtingen in 2002 voor maximaal 4,559 miljoen euro, worden dus niet allemaal in 2002 uitbetaald. Aanvullend worden in 2002 betalingen uitgevoerd van verplichtingen die zijn aangegaan in 2001 en vroeger.

Per 31 december 2002 waren nieuwe engagementen aangegaan voor een totaal van 4,489 miljoen euro.

Effectief uitgevoerde betalingen in 2002 (in euro)

- van budget 2002	3.733.400
- van budget 2001	436.208
- van budget 2000	14.041
- voorschotten 2003 (meerjarenovereenkomsten)	387.708

Het niet opgenomen kassaldo per 31 december 2002 bedroeg 1,083 miljoen euro. Dit saldo was volledig belast (details zie verder onder punt 3).

2. Dotatie 2002 in detail (in 1.000 euro)

2.1 Details per subsidievorm

	Aangegane engagements in 2002	Betaald in 2002	Nog te betalen
Werkbeurzen auteurs	837,1	837,1	0,0
Stimuleringsbeurzen auteurs	25,6	25,6	0,0
Aanvullende honoraria	10,8	10,8	0,0
Werkbeurzen biografieën	63,7	60,8	2,9
Reisbeurzen	9,4	0,0	9,4
Werkbeurzen vertalers	194,3	129,3	65,0
Stimuleringssubsidies vertalers	2,8	2,8	0,0
Literaire tijdschriften	318,3	284,4	33,9
Productiesubsidies	107,9	52,2	55,7
Focuspunten	991,7	891,0	100,7
Literaire verenigingen	54,8	43,0	11,8
Literaire manifestaties	165,8	132,8	33,0
Literaire lezingen	269,6	262,0	7,6
Deskundigheidsbevordering	17,2	8,7	8,5
Buitenland	274,3	75,0	199,3
Strips	82,2	25,1	57,1
Totaal subsidies	3.425,7	2.840,2	585,5
Projecten 2002	449,7	279,8	169,9
Werkingskosten	548,3	548,3	0,0
Investeringskosten	65,0	65,0	0,0
Totaal globaal	4.488,7	3.733,3	755,4

2.2 Overzicht goedgekeurde projecten 2002 (in 1.000 euro)

Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie 2002	200,0
Salon du Livre 2003	149,0
Watou 2002 (eenmalig – uitbreiding poëziecentrum – investeringsbudget)	25,0
Ontwikkeling en vervollediging databank vertalingen uit het Nederlands	13,0
Inrichtingskosten P.E.N.-schrijversflat	8,8
Leesidee – lay-out vernieuwing – redactie – verliesfinanciering	12,4
Verhuizing PoëzieCentrum – herinrichting publieke ruimtes	35,0
IN-DRUK Canon Cultuurcel	6,5
Totaal	449,7

2.3 Details werkingskosten (in 1.000 euro)

Personeelskosten	291,0
Huisvestingskosten	33,0
Werkingskosten commissies, Raad van Deskundigen, Fondsbestuur	79,0
Post, internet, telefoon	31,0
Afschrijvingen	26,0
Overige kosten	88,0
Totaal	548,0

3. Nog te betalen per 31 december 2002 (in 1.000 euro)

Aangegane verplichtingen met betaling in 2003 en verder

Openstaande verplichtingen subsidies 2002 (details zie 2.1)	585,5
Openstaande verplichtingen projecten 2002 (details zie 2.2)	169,9
Nog te ontvangen facturen werkingskosten 2002	45,0
Projectmedewerker buitenland – aandeel 2003	77,5
Openstaande verplichtingen subsidies 2001/2000	32,5
Buitenlandse projecten i.s.m. focuspunten 2002/2004	100,0
Project 2002/2003 striptentoonstelling – aandeel 2003	10,6
Project 2002/2003 stripbrochure – aandeel 2003	7,0
Project 2002/2003 proefvertalingen – aandeel 2003	20,0
Uitdoofregeling literaire tijdschriften	17,5
Canon Cultuurcel stripproject 2002/2003	17,0
Totaal	1.083,0

V

Activiteiten ter voorbereiding en ondersteuning van de interne en externe werking

1. Regelingen en reglementen 2002

Auteurs

- werkbeurzen
- stimuleringsbeurzen
- aanvullende honoraria (uitdoofregeling)
- biografieën
- literaire lezingen
- reisbeurzen
- auteursbezoeken
- vertaalsubsidies
- writers in residence

Vertalers

- projectbeurzen
- stimuleringsubsidies
- literaire lezingen
- reisbeurzen
- auteursbezoeken
- expertisebevordering

Uitgevers van literatuur

- productiesubsidies
- vertaalsubsidies

Uitgevers van literaire tijdschriften

- basis- en aanvullende subsidies
- projectsubsidies

Organisatoren

- literaire lezingen
- literaire manifestaties

Literaire verenigingen

- auteursgenootschappen
- auteursverenigingen
- literaire organisaties
- focuspunten

Strips

- productiesubsidies
- striptijdschriften
- stripmanifestaties
- auteursbezoeken
- reisbeurzen

2. Samenwerking met het Nederlands Fonds voor de Letteren

Zoals de vorige jaren was er regelmatig overleg over o.a. afstemming van de bestaande regelingen, uitwisseling van gegevens over aanvragen en toegekende subsidies in het verleden, de praktische uitwerking van de cofinanciering, informatieuitwisseling over ontwikkelingen en plannen.

In de samenwerking werd een stap verder gezet. Er werden drie nieuwe

regelingen gemeenschappelijk uitgewerkt en voor het eerst uitgevoerd. Het reglement was in beide landen volledig gelijk. Vlamingen dienden hun aanvraag in bij het Vlaams Fonds voor de Letteren, Nederlanders bij het Nederlands Fonds. De advisering gebeurde door een paritair samengestelde commissie – de besluitvorming door de Raad van Deskundigen (Vlaams Fonds voor de Letteren) en respectievelijk het bestuur (Nederlands Fonds voor de Letteren). Leden van de Bijzondere Adviescommissies werden ingeschakeld als beoordelaars die in de vorm van een uitgebreid schriftelijk rapport de bouwstenen aanreikten voor de advisering.

De regeling ‘Stimuleringsbeurs oorspronkelijk werk’ was een uitbreiding van de bestaande stimuleringspremie in Vlaanderen. Auteurs die een eerste literair werk hadden gepubliceerd in de periode 1 januari 2001 tot 30 juni 2002, konden op basis van dit boek en een werkplan voor een tweede werk, een beurs bekomen die de realisatie mede moest mogelijk maken.

Specifiek voor beginnende vertalers, werd een ‘Stimuleringssubsidie vertalers’ ontwikkeld. Voor de eerste gepubliceerde vertalingen van literair werk in het Nederlands (in boekvorm of in literaire tijdschriften) kon een achteraf-subsidie aangevraagd worden. De hoogte van de subsidie werd gerelateerd aan de omvang, de moeilijkheidsgraad en het genre.

Voor de eigenheid van het uitschrijven van een biografie, een lang schrijfproces dat extra kosten en tijd voor het opzoekwerk vergt, werd een regeling ‘Projectbeurs biografieën’ opgezet. Van de aanvragers werd een uitgebreid werkplan bewezen expertise in het biografiedomein en een intentieverklaring van een uitgeverij verwacht. De toegekende beurs kon maximaal 40.000 euro bedragen.

Een schrijfverblijf van 3 maanden van Pol Hoste in Montreal werd door beide Fondsen 50/50 gefinancierd.

Door de uitbreiding van de VFL-staf konden de gemeenschappelijke dossiers sneller opgevolgd worden en vergrootte de directe inbreng vanuit het Vlaams Fonds voor de Letteren.

3. Samenwerking met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds

De gemeenschappelijke betrokkenheid bij de voorbereiding van het Salon du Livre 2003 intensifieerde de contacten. De projectmedewerker buitenland werd uitgebreid geïnformeerd over de Nederlandse manier van werken, de beschikbare informatie over uitgeverijen, de aanwezige proefvertalingen en infosheets van auteurs. Tijdens de Frankfurter Buchmesse werd Greet Ramael geïntroduceerd bij de Franse literaire uitgevers. Door in het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds-netwerk ingeleid te worden, realiseren we een tijdswinst van enkele jaren in het uitbouwen van een vertrouwensrelatie met buitenlandse uitgevers.

De nieuw opgerichte Werkgroep Buitenland kon uitgebreid beroep doen op de expertise van Frits Niessen, lid van het bestuur van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds. De Werkgroep bezocht ook het Vertalershuis in Amsterdam om ter plaatse de werking te beleven en de aanwezige vertalers te bevragen over hun verwachtingen ten aanzien van een vertalerswerkplek.

De Delta-reeks met nieuwe edities van Nederlandstalige literaire klassieken, zal in de toekomst gefinancierd worden door het Vlaams Fonds voor de Letteren, voor werken uit Vlaanderen.

De samenwerking voor de publicatie van 'Ten Books' en 'Nieuwsbrief Letteren' werd verder gezet. Door de inzet van de buitenlandmedewerker kunnen we de redactionele inbreng uit Vlaanderen versterken in de toekomst.

In het kader van dit jaarverslag wensen we onze collega's van de Nederlandse Fondsen te danken voor de prettige samenwerking. Wat bereikt is in drie jaar is mede gevoed door hun – zonder opdringerigheid of betweterigheid – ruim ter beschikking gestelde ervaring. In de toekomst zullen we door een grotere expertise en een werkbare personeelsbezetting actiever mee sturen aan nieuwe ontwikkelingen. Meer dan ooit zullen gemeenschappelijke Vlaams-Nederlandse realisaties het licht zien.

4. Steunpunt Literair Vertalen (SLV) (zie ook V.6 Nederlandse Taalunie)

De Beleidsraad van het Steunpunt Literair Vertalen wordt gevormd door afgevaardigden van het Vlaams Fonds voor de Letteren, het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, het Nederlands Fonds voor de Letteren en de Nederlandse Taalunie. In 2002 vaardigde het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds een voorzitter af.

Naast klankbord voor de SLV-aanbiedingen aan de vertalers, is de Beleidsraad ook het uitwisselingsplatform voor initiatieven in Vlaanderen en Nederland op het vlak van deskundigheidsbevordering voor vertalers (zowel in als uit het Nederlands) en het laboratorium waar nieuwe behoeften worden gedetecteerd, geëvalueerd en omgezet in nieuwe programma's.

Naast de cursussen en workshops voor vertalers (zie deskundigheidsbevordering), werd in 2002 het mentorschap verder uitgebouwd. Hierbij worden beginnende literaire vertalers gecoacht door een ervaren vertaler bij een concrete literaire vertaalopdracht voor een uitgever. Het Steunpunt Literair Vertalen neemt de vergoeding voor de mentor ten laste. Uitbreiding van de methodiek voor beginnende vertalers uit het Nederlands wordt onderzocht.

Studiedagen over 'Didactiek van het leerproces voor literair vertalen' en 'Vertalen van toneelteksten' zorgden voor een reflectie- en ontwikkelingskader.

5. Stichting Frankfurter Buchmesse (SFB) 1993

Deze Vlaams-Nederlandse Stichting coördineert de aanwezigheid van de Nederlandstalige literatuur op het Salon du Livre in Parijs (19–24 maart 2003) en daarvoor o.a. in Turijn, Londen en Frankfurt. De uitvoering is door de Stichting in opdracht uitbesteed aan de literaire organisatie Het beschrijf. Het Vlaams Fonds voor de Letteren nam in de persoon van de directeur deel aan de bestuursvergaderingen als waarnemer. De buitenlandmedewerker maakte vanaf september deze vergaderingen ook mee.

In maart 2002 was een uitgebreide delegatie van het SFB-bestuur aanwezig op het 22ste Salon du Livre om de gang van zaken te observeren, ideeën voor 2003 op haalbaarheid te toetsen en uitgebreid te overleggen met de organisatoren over materiële en praktische modaliteiten.

Voor de uitwerking van de programmatie hebben heel wat werkvergaderingen in Parijs, Amsterdam en Brussel plaatsgevonden (zie jaarverslag 2003 voor een uitgebreide rapportering).

6. Nederlandse Taalunie

Via de Beleidsraad van het Steunpunt Literair Vertalen, dat in opdracht van de Taalunie het Vlaams-Nederlands beleid voor de opleiding en de deskundigheidsbevordering van literaire vertalers uitvoert, ontwikkelt het Vlaams Fonds voor de Letteren mee de beleidsplannen, overlegt over nieuwe initiatieven met het Nederlands Fonds voor de Letteren en het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en subsidieert het VFL mee sommige deelprogramma's. Met behulp van het Taaluniesecretariaat werd de informatie over de lectoraten Nederlands in het buitenland geactualiseerd.

7. Focuspunten

Met de vier literaire organisaties die sinds 2001 het statuut van focuspunt hebben, werd verder overlegd over de accenten in hun werking en de opmaak van een subsidieovereenkomst voor de periode 2002–2004.

8. Vlaamse auteursverenigingen

De directeur nam deel aan het panelgesprek over vertaalbeleid in het kader van het colloquium van de Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen op 9 februari in Gent.

Op 8 mei was er overleg met de voorzitter van de Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen en met de afgevaardigden van de aangesloten auteursverenigingen VVL, VSVJ en VVTS. De nieuwe regelingen en de plannen in voorbereiding van het Vlaams Fonds voor de Letteren werden besproken. De verenigingen reageerden op de VFL-werking en deden voorstellen voor aanpassingen.

Met bestuursleden van de auteursverenigingen waren bij diverse gelegenheden informele contacten en overleg. De verenigingen namen ook deel aan de tweede editie van de Fond voor het Fonds op 3 december 2002.

9. Overleg met de Boekensector

Er was regelmatig overleg met de secretariaten van boek.be, de uitgeververeniging VUV en de boekhandelsvereniging VBB over raakpunten tussen de economische boekensector en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren huurde ruimte op de collectieve VUV-stand in Bologna en Frankfurt voor de presentatie aan buitenlandse uitgevers.

De secretariaten werden geïnformeerd over nieuwe regelingen en deadlines voor subsidieaanvragen met het verzoek deze door te geven aan hun leden.

Op de jaarvergadering van de VUV op 23 mei werd een toelichting gegeven bij de subsidieregelingen die voor uitgevers gelden en werd gediscussieerd over ondersteuningsmaatregelen voor exportbevordering.

10. Genootschappendag (2 november 2002)

In het kader van de Boekenbeurs voor Vlaanderen werden de literaire genootschappen uitgenodigd voor de tweede Genootschappendag. In de voormiddag hielden medewerkers van het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie een inleiding over het omgaan met brieven van auteurs. In de namiddag presenteerden de genootschappen zich aan de bezoekers van de Boekenbeurs in de zaal Architectura.

11. Tijdschriftenforum (7 december 2002)

De afgevaardigden van de door het Vlaams Fonds voor de Letteren gesubsidieerde literaire tijdschriften bespraken de in 2002 ingevoerde regeling, omljndende de definitie voor 'projecten', evalueerden het collectief promotie- en distributieproject van de vzw Culturele en Literaire Tijdschriften. Erik Martens presenteerde de resultaten van de studie 'Literaire en culturele tijdschriften in Vlaamse openbare bibliotheken'.

Frits Niessen, bestuurslid van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds gaf een uitgebreide toelichting bij het beleid en de praktijk van literaire tijdschriften in Nederland.

Het tijdschriftenrapport 2001 werd aan de redacties bezorgd.

12. Fond voor het Fonds II (3 december 2002)

Na drie jaar activiteit heeft het Vlaams Fonds voor de Letteren 35 literaire verenigingen en organisaties uitgenodigd om samen terug te kijken op wat is gerealiseerd, te bepalen wat continuering verdient en om toekomstplannen te bespreken.

Vijf statements over de rol van het Vlaams Fonds voor de Letteren door Pol Hoste (auteur), Axel Vandevenne (vertaler), Rita Van de Wiele (bibliothecaris), René Van Loon (boek.be) en Jos Stassen (voorzitter Commissie Cultuur Vlaams Parlement) waren het uitgangspunt. De vijf gastsprekers verwoordden ten persoonlijke titel hun wensen, kritieken en voorstellen ten aanzien van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

In vier discussiegroepen bespraken de aanwezigen het VFL-beleid aan de hand van stellingen. Thema's waren: export Vlaamse literatuur, werkbeurzen, productiesubsidies, website, samenwerking Nederland, onafhankelijkheid, werkterreinen van het Vlaams Fonds voor de Letteren, subsidie versus eigen inkomsten.

De resultaten van de besprekingen werden kort gepresenteerd in een slotsessie. Een uitgebreid verslag is aan alle deelnemers bezorgd.

Bestuur, commissies, Raad van Deskundigen en secretariaat zullen bij de ontwikkeling van nieuw beleid en de heroriëntering van bestaande regelingen deze inbreng verwerken.

13. Onderzoeksprojecten

Enkele onderzoeksopdrachten werden in het kader van beleidsvoorbereiding uitbesteed.

- Erik Martens: 'Literaire en culturele tijdschriften en/in openbare bibliotheken' (Bijzondere Adviescommissie 4);
- Aarnoud Rommens: 'Stripdistributie in Vlaanderen' (Werkgroep 8);
- Ludovic Bekaert – student aan de GAS Cultuurmanagement Universiteit

Antwerpen voerde een praktijkproject uit in samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren over 'Schrijfopleidingen in Vlaanderen'. (deskundigheidsbevordering).

14. Publicaties

- Jaarverslag 2001

- Lezingenlijst volwassenen en Lezingenlijst jeugd

Een volledig vernieuwde en geactualiseerde losbladige publicatie met bio-bibliografische gegevens en een duidelijke voorstelling van inhoud en verloop van de lezingen die auteurs met een subsidie van het Vlaams Fonds voor de Letteren kunnen verzorgen. Een inleiding met tips voor het organiseren van literaire lezingen en voordrachten en een uitgebreide lijst verwijzend naar andere organisaties, informatiecentra en websites vervulde deze uitgave. Deze lijsten waren te bestellen aan 6,20 euro.

- Flemish Comics Today / La nouvelle BD flamande

Ter ondersteuning van het vertaalbeleid van strips, werd een brochure voorbereid met 22 beginnende Vlaamse striptekenaars met internationaal potentieel. Een korte historische schets van het striplandschap in Vlaanderen bood de lezer een perspectief in de Vlaamse striptraditie. De publicatie is voorzien voor het voorjaar 2003.

- Brochure 'Podium Schrijversgids – editie 2002/03'

Deze gids is een leidraad voor het professionele theater in de veelheid aan aanvraagprocedures en initiatieven ter ondersteuning van de toneelliteratuur in Vlaanderen. Een gemeenschappelijke uitgave ter gelegenheid van het Theaterfestival 2002 in Brussel met als partners het Vlaams Theaterinstituut, de Administratie Cultuur en het Vlaams Fonds voor de Letteren en met de medewerking van het Schrijverspodium Vlaanderen vzw.

- Beknopte gids voor de fiscale verwerking van VFL-subsidies en prijzen

De vele vragen die het VFL-secretariaat ontving over fiscale aspecten van auteursrechten, honoraria, lezingenvergoedingen... en meer specifiek over de door het Vlaams Fonds voor de Letteren verleende subsidies en prijzen, waren aanleiding om uitgebreid advies te verzamelen over deze gespecialiseerde materie. Daardoor konden telefonisch en bij rechtstreekse contacten op auteursbijeenkomsten vragen direct worden beantwoord.

Een beknopte gids werd samengesteld waarin de meest voorkomende vragen werden beantwoord en van een korte toelichting voorzien. Samen met de fiscale fiches 281.30 en 281.50 werd deze gids verstuurd aan alle auteurs en vertalers die in 2001 in een of andere vorm een subsidie of prijs ontvingen van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

De vele positieve reacties bewijzen dat deze informatie aan een duidelijke behoefte beantwoordt.

15. Website

In opdracht van het Vlaams Fonds voor de Letteren ontwikkelde het Leuvense bedrijf EDISON de website. Er werd gekozen voor een ordening naar 'gebruiker'. Het uitgangspunt bij de structurering van de meer dan 200 pagina's tekst, was de zo direct mogelijke doorverwijzing te realiseren naar de gepaste regeling, reglementen en aanvraagformulieren, die zowel in Word als pdf-opmaak beschikbaar zijn.

Voor de buitenlandse uitgevers en organisatoren werden de belangrijkste regelingen en de algemene informatie over het Vlaams Fonds voor de Letteren in het Engels vertaald.

Doorverwijzingen naar buitenlandse Fondsen en Vlaamse en Nederlandse literaire websites vervolledigen de website.

16. Tientallen contacten in het ‘veld’

Door aanwezigheid op lezingen, boekmanifestaties, colloquia, perspresentaties, verenigingsactiviteiten... wordt weliswaar op informele manier, maar met niet minder impact naar beleidsontwikkeling gewerkt aan de zichtbaarheid van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

1. Duidelijkheid brengen voor aanvragers

De grotere bekendheid en bereikbaarheid van het Vlaams Fonds voor de Letteren, leidt tot veel meer directe vragen over diverse aspecten van het letterenbeleid (auteursrechten, fiscale en sociaalrechtelijke thema's, informatie over organisaties uit het letterenveld, projectadviezen...) en ook directe aanvragen voor subsidies op basis van projecten die niet direct binnen de bestaande regelingen vallen. Projecten op de grens van ruime leesbevordering en strikte letteren; multidisciplinaire voorstellen met aspecten uit beeldende kunst, muziek, podiumactiviteiten...; aanvragen bij verschillende subsidiënten en initiatieven voor cultuurexport binnen ruimere kaders (Culturele akkoorden, Cultuur 2000, Nederlandse Taalunie...). Voor deze projecten is het Vlaams Fonds voor de Letteren in de meeste gevallen één van de (mogelijke) partners. Deze evoluties leidden in concrete situaties tot onduidelijkheid én voor de aanvragers én voor de subsidiënten. Veelal werd op basis van bilaterale contacten een ad hoc oplossing bepaald. In ieders belang moeten er structurele en éénduidige afspraken komen. In 2003 zullen daartoe initiatieven genomen worden.

2. Afstemming, overleg en directe contacten

In 2002 waren er **overlegvergaderingen** met o.a. de beoordelingscommissie Podiumkunsten, het Vlaamse Centrum Amateurkunsten, het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken, het Vlaams Theater Instituut, de Stichting Lezen, het Vlaams Audiovisueel Fonds en Antwerpen Boekenstad.

Na de presentatie van het meerjarenplan 2000–2005 in het voorjaar 2000, waren er geen contacten meer met de **Commissie Cultuur** van het Vlaams Parlement. Op 1 oktober 2002 werd het jaarverslag 2001 voorgesteld en de concrete ambities voor de volgende jaren toegelicht. Tegelijkertijd gaf dit de mogelijkheid om de negatieve communicatie over het Vlaams Fonds voor de Letteren in de media te nuanceren en waar nodig te corrigeren. De uitgebreide toelichting over de zogenaamde 'overschotten' maakte duidelijk dat het grotendeels om gezond financieel beleid ging om bestaande betalingsverplichtingen te provisioneren.

In een constructieve dialoog werd het afgelegde pad sinds de oprichting kritisch onder de loep genomen, suggesties voor bijsturing geformuleerd en wederzijdse verwachtingen geuit.

Er werd een nieuwe afspraak gemaakt voor de bespreking van het jaarverslag 2002.

Op 28 mei 2002 werd de werking van het Vlaams Fonds voor de Letteren voorgesteld aan de attachés Buitenlandbeleid die in Brussel vergaderden. Ze ontvingen een uitgebreid informatiepakket met de regelingen die voor buitenlandse uitgeverijen van belang kunnen zijn. Ook werd gepeild naar informatiebehoeften en terugkerende vragen.

De directeur volgde de presentatiedag van de Franstalige Gemeenschap op 30 mei over het cultuurbeleid werd gevolgd door de directeur. Uiteraard werd het

specifieke letterenluik met extra aandacht gevolgd en in de contacten nadien verder uitgediept.

Met de **Administratie Cultuur – Afdeling MLP** waren er overlegvergaderingen over concrete aanvraagdossiers. VFL-afgevaardigden adviseerden mee over de subsidieaanvragen in het kader van leesbevordering. De complementariteit van leeskringen en literaire lezingen werd duidelijk afgebakend. Bij de uitwerking van de nieuwe regeling voor leenvergoedingen was het Vlaams Fonds voor de Letteren niet betrokken.

Met de **Administratie Financiën** werden tijdens enkele bijeenkomsten de technische problemen uitgeklaard die ontstaan door het hanteren van een dubbele boekhouding door het Vlaams Fonds voor de Letteren enerzijds en een budgetboekhouding door de Vlaamse Overheid anderzijds. Door het ontbreken van een degelijke voorkennis bij het Vlaams Fonds voor de Letteren over deze budgettaire eigenheid en het ontbreken van een duidelijke opleiding hierover, blijft het een moeilijk leerproces.

De in december 2001 ahangig gemaakte bezwaren voor inbreuken van formele of procedurele aard bij de **Adviserende Beroepscommissie inzake Culturele Aangelegenheden (ABCA)** werden op 28 januari 2002 behandeld. De door de Beroepscommissie uitgebrachte adviezen geven geen aanleiding tot herziening van beslissingen.

De samenwerking met het **Kabinet Cultuur** was opbouwend en vooral intensief in de periodes van begrotingsvoorbereiding en –controle. Hoewel er begrip en ondersteuning was voor de voorgelegde plannen van het Vlaams Fonds voor de Letteren, was er geen budgettaire ruimte om de plannen realiseerbaar te maken met extra financiële middelen. De directe betrokkenheid van de kabinets-medewerker Letteren bij het Vlaams Fonds voor de Letteren als regerings-commissaris maakt de communicatielijnen korter en bevordert informatie-uitwisseling uit de eerste hand. Sinds najaar 2001 vervult Dorian Van der Brempt deze functie.

In de besprekingen binnen het Fondsbestuur activeert hij de plannen voor een realistische stap-voor-stap uitbouw van het werkterrein van het Vlaams Fonds voor de Letteren en wijst hij op mogelijke synergieën of ongewenste overlappingsen. Bij de behandeling van de begroting pleit hij voor een objectieve bepaling van de werkingskosten ten opzichte van het totaalbudget.

3. Fondswerking en letterenbeleid

Het decreet van 30 maart 1999, het hoofdstuk 'Letteren' in de beleidsnota Cultuur, de beheersovereenkomst van 5 mei 2001 en de beleidsbrief Letteren goedgekeurd door de Vlaamse Regering vormen het beleidskader van de overheid ten aanzien van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Dit beleidskader wordt in de concrete activiteiten van het Vlaams Fonds voor de Letteren vertaald.

De samenwerking met Nederland

De systematische integratie van het Nederlandse en Vlaamse letterenbeleid is een te verregaande optie. Een maximale samenwerking met aandacht en respect voor ieders eigenheid is een meer realistische benadering. De samenwerking met beide Nederlandse Fondsen op basis van gelijkwaardigheid waarborgt deze eenheid in verscheidenheid. Hoewel het Vlaams Fonds voor de Letteren minder beleidstraditie heeft, zijn plaats in de Vlaamse literaire sector nog niet gestabiliseerd is, als vorm van afstandelijk bestuur een uitzondering blijft in het

bestaande Vlaamse model van toewijzing van cultuursubsidies en ten opzichte van Nederland het VFL minder budgetten, menskracht en maturiteit heeft – respecteren de Nederlandse Fondsen deze groeiverschillen.

Steun aan auteurs

De verfijning van de werkbeurzenregeling door verduidelijking van de criteria, heeft dit beleidsinstrument duidelijker gepositioneerd in de steunvormen voor literaire auteurs. De nieuwe regelingen die samen met Nederland werden ingevoerd, bieden nieuwe kansen voor literaire debutanten, beginnende vertalers en stimuleren het schrijven van een biografie.

Door de vernieuwde lezingenlijsten werden meer dan 2.000 contactkansen tussen auteurs en lezers gesubsidieerd.

Aan de literaire tijdschriften werden extra middelen toegekend om aanvullende honoraria te kunnen uitbetalen.

Het aantal toegekende reisbeurzen en subsidies voor buitenlandse auteursbezoeken nam sterk toe en bood auteurs en vertalers confrontatiekansen met lezers in het buitenland.

Scène van de literatuur

Aan de focuspunten werden extra middelen toegekend om zich verder te professionaliseren en nieuwe ontmoetingsplatforms voor literatuur te creëren. De aanvragen voor subsidiëring van literaire manifestaties stegen sterk. Ook de gevraagde sommen, het literatuuraandeel in de programmatie en de cross-over aspecten namen toe. De literatuur wordt op die manier meer en meer zichtbaar op de podia in Vlaanderen.

Claus in wonder(buiten)land

In 2002 werd een structurele stap gezet in de uitbouw van een buitenlandbeleid. De aanwerving van een projectmedewerker maakt het mogelijk een netwerk uit te bouwen, informatie en communicatie te professionaliseren en auteurs directer te betrekken. De inzet van een aparte Werkgroep Buitenland, biedt het noodzakelijk ontwikkelings- en referentiekader voor een lange termijnbeleid. Het Vlaams Fonds voor de Letteren rekt op de overdracht van de Stichting Frankfurter Buchmesse-dotatie na het opheffen van de Stichting in 2003.

La fureur du lire

Door de oprichting van de Stichting Lezen Vlaanderen is er een nieuwe professionele partner voor de uitbouw van een leesbevorderingsbeleid. Het Vlaams Fonds voor de Letteren werkt in dit domein onrechtstreeks ondersteunend door de gesubsidieerde lezingen, faciliteiten voor literaire manifestaties, de ruime middelen voor focuspunten, hulp aan literaire verenigingen... Afstemming over wie wat ondersteunt is nodig.

Een (beeld)verhaal apart

De in oktober 2001 opgestarte Werkgroep Strips heeft in 2002 de eerste subsidies toegekend. Gekozen is voor de ondersteuning van striptijdschriften (als forum voor beginnende striptekenaars), het verlenen van productiesubsidies en het mee mogelijk maken van stripmanifestaties. In 2003 zullen voor het eerst werkbeurzen voor stripauteurs worden toegekend.

De resultaten van een uitgebreide onderzoek in opdracht van het Vlaams Fonds voor de Letteren over 'distributie van strips in Vlaanderen' bieden een breed inzicht in de verschillende knelpunten in de creatie, productie en distributie van de niet-commerciële strip in Vlaanderen.

Tot slot

Op beleidsvlak zou het Vlaams Fonds voor de Letteren de status van bevoorrechte partner in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het letterenbeleid moeten

hebben. Nog te veel is de relatie zuiver financieel en te weinig wederzijds stimulerend en bevruchtend.

4. Decreetwijziging

Het Fondsbestuur heeft in het najaar 2002 meerdere besprekingen gewijd aan de evaluatie van het oprichtingsdecreet en het formuleren van voorstellen tot wijziging. Met maximale aandacht voor de achterliggende keuzes en overwegingen, is gezocht naar opener werkvormen en structuren en een meer flexibel kader om in te spelen op ontwikkelingen in het literaire veld. De voorstellen werden ook uitgebreid intern getoetst in de verschillende organen van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Er werd steeds gewerkt naar een consensus binnen de uiteenlopende inzichten en standpunten. Begin 2003 worden de voorstellen gebundeld en voorgelegd aan de Commissie Cultuur, de Minister en de Administratie Cultuur.

In de vorige hoofdstukken zijn de verwezenlijkingen in 2002 weergegeven. Hier wordt een blauwdruk gegeven van wat gepland wordt in 2003 en later.

1. Uitdagingen 2003

T.o.v. de opdrachtgevers

- Er is nood aan overleg over de voorstellen tot wijziging van het decreet, steunend op de werking van het VFL in 2000–2002. Daarbij moet rekening worden gehouden met nieuwe behoeften in de literaire sector en met de vooropgestelde doelstellingen.
- Een verhoging van het beschikbare budget in 2003 en 2004 moet de groeiende vraag naar subsidiëring opvangen. Daarbij moeten de werkingskosten realistisch worden ingeschat en vastgelegd.
- Door deze vorm van afstandelijk bestuur wil het VFL de kwaliteit in de cultuur sector verder bevorderen en meewerken aan het realiseren van een competent, consequent, constructief en coöperatief beleid.

T.o.v. de buitenlandse opdracht

Het Salon du Livre in maart 2003 in Parijs biedt reële kansen om de literatuur uit Vlaanderen op de Franse leestafel te brengen en om een structureel vertaalbeleid te ontwikkelen dat de internationale aanwezigheid van de literatuur uit Vlaanderen moet versterken. De voorbereidingen die in 2002 begonnen zijn, kunnen alleen maar renderen als in de toekomst de nodige menskracht kan zorgen voor opvolging en verdere groei.

Nieuwe actieterreinen

- Beginnende Vlaamse vertalers moeten gestimuleerd worden en Vlaamse uitgeverijen aangespoord om vertalingen van vreemdtalige literatuur te brengen.
- Er moeten drie soorten werkbeurzen voor stripauteurs komen: startbeurzen, aanmoedigingsbeurzen en scheppingsbeurzen.
- Nagegaan moet worden hoe de lectoraten Nederlands in het buitenland bij de vertaalactiviteit betrokken kunnen worden en hoe zij in die taak ondersteund kunnen worden.
- Een meerjarenplan voor het vertaalbeleid moet worden opgesteld met duidelijke prioriteiten. Daarin moeten de werkmiddelen worden bepaald en de ondersteunende rol van externe partners (focuspunten en anderen) worden gedefinieerd.
- Er moet vorm gegeven worden aan een beleid ten aanzien van illustratoren binnen het segment kinder- en jeugdboeken, binnen het buitenlandbeleid, binnen de productiesubsidies.
- De regeling voor productiesubsidies moet verfijnd worden zowel wat het inhoudelijke als het budgettaire aspect betreft.
- Er moet gestreefd worden naar een duidelijkere positionering van het beleid ten aanzien van toneelliteratuur (werkbeurzen, productiesubsidies, tijdschriften, vertalingen).
- De definitie van ‘literaire manifestaties’, de toetsingscriteria en de budgetbeoordeling moeten transparanter worden gemaakt.
- De beslissingsprocedures zullen vereenvoudigd en versneld worden door de

instelling van een mandaatregeling, efficiënte werkafspraken tussen het secretariaat enerzijds en de Bijzondere Adviescommissies en de Raad van Deskundigen anderzijds, door een adequater beheer en begeleiding van de aanvragen.

- Relatieversterking met de actoren.
- In nog frequentere contacten met de Nederlandse Fondsen zullen de gemeenschappelijke regelingen geconsolideerd worden, dossiers zo maximaal mogelijk uitgewisseld en gezamenlijke activiteiten voorbereid.

De organisatie van het Fondssecretariaat

De toename van het aantal medewerkers vereist meer overleg en structuur in de organisatie van diverse werkterreinen. De inschakeling van dossiermedewerkers, van wie de aanwervingsprocedure in december begonnen is, zal hieraan tegemoet komen.

Aan de integratie van de nieuwe medewerkers wordt veel aandacht besteed.

Een uitbreiding van de kantoorruimte is nodig en zal een interne verhuizing en reorganisatie met zich meebrengen.

De financiële rapportering zal de uitgavenstroom op de voet volgen.

Er is nood aan een centrale databankontwikkeling.

Communicatie en transparantie

Communiqués van de vergaderingen van het Fondsbestuur zorgen voor een groter overzicht en een actievere betrokkenheid van alle fondsmedewerkers.

De haalbaarheid van uitgebreidere nieuwsbrieven moet worden onderzocht.

De informatie op de website dient actueel te blijven.

Geregelde contacten met de pers brengen het ruime publiek op de hoogte van de beleidsinitiatieven en van de wijze waarop daaraan gevolg wordt gegeven.

Gegadigden moeten zo helder mogelijk worden ingelicht over de kansen die het VFL biedt.

2. Een nieuw meerjarenplan 2005–2009

Eind 2004 loopt de eerste vijfjarige periode van het Vlaams Fonds voor de Letteren af. Daarop hoeft niet gewacht te worden om nu al plannen voor 2005–2009 te ontwikkelen.

In een eerste fase moet de periode 2000–2004 geëvalueerd worden. Daartoe moet het beoordelingskader duidelijk worden vastgelegd vanuit de bepalingen in het decreet en de beheersovereenkomst en in de context van het beleidsplan Cultuur. Het eerste meerjarenplan vormt de basis van deze evaluatie.

In een volgende fase moet een open overleg worden gepleegd over de doelstellingen van het letterenbeleid 2005–2009 en de plaats daarin van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Concreet betekent dit dat het Vlaams Fonds voor de Letteren betrokken wordt bij de beleidsvoorbereiding voor het letterenluik van de beleidsbrief van de (nieuwe) minister van Cultuur.

In een laatste fase moeten concrete acties en (nieuwe) initiatieven uitgetekend worden in een tweede meerjarenplan voor het VFL. De budgettaire vertaling is er een essentieel onderdeel van.

Dat tweede meerjarenplan moet dan na bespreking en commentaar worden vastgelegd in een nieuwe beheersovereenkomst.

Bijlagen

Bijlagen

- O Samenstelling advies-, beslissings- en beleidsorganen van het Vlaams Fonds voor de Letteren

- A1 Werkbeurzen auteurs
- A2 Stimuleringsbeurzen auteurs
- A3 Aanvullend honorarium auteurs (uitdoofregeling)
- A4 Subsidie voor biografieën/memoires
- A5 Literaire lezingen

- B1 Projectbeurzen vertalers eerste ronde / tweede ronde
- B2 Stimuleringssubsidie vertalers

- C1 Literaire tijdschriften
- C2 Collectief: distributie, promotie
- C3 Projectsubsidies tijdschriften eerste ronde / tweede ronde

- D1 Productiesubsidies

- E1 Literaire verenigingen
- E2 Auteursverenigingen
- E3 Auteursgenootschappen
- E4 Focuspunten
- E5 Literaire manifestaties

- F1 Striptijdschriften
- F2 Stripproducties
- F3 Stripmanifestaties

Buitenlandbeleid

- G1 Vertaalsubsidies
- G2 Auteursbezoeken
- G3 Reisbeurzen
- G4 Ten Books en Nieuwsbrief Letteren
- G5 Prijzen

- H1 Tijdschriftenrapport 2001
- H2 Tijdschriftenrapport 2002

**Samenstelling advies-, beslissings- en bestuursorganen
van het Vlaams Fonds voor de Letteren
per 31 12 2002**

De namen van de nieuwe leden zijn onderstreept.

1. Bijzondere Adviescommissie voor proza

Martine De Clercq (voorzitter), ontslagnemend

Lionel Deflo

Herman Jacobs, ontslagnemend

Hilde Proot

Kristoff Tilkin

2. Bijzondere Adviescommissie voor poëzie – essay – theater

Yves T'Sjoen (voorzitter)

Michel Bartosik

Saskia De Coster

Kurt Melens

Jan Robert

3. Bijzondere Adviescommissie voor kinder- en jeugdliteratuur

Annemie Leysen (voorzitter)

Herman De Graef

Jan Smeekens

Greet Spaepen

Marita Vermeulen

4. Bijzondere Adviescommissie voor producties en tijdschriften

Rein Janssens (voorzitter), ontslagnemend

Eric Rinckhout (tot september)

Dietlinde Willockx (vanaf oktober)

Erik Vissers

Brigitte Raskin

Jan Bosteels

5. Bijzondere Adviescommissie voor literaire lezingen, verenigingen, manifestaties en focuspunten

Anna Luyten (voorzitter)

Piet Piryns

Els van de Perre

Rik Vandecaveye

Walter Provo, ontslagnemend

6. Bijzondere Adviescommissie voor vertalingen in het Nederlands

Stefaan van den Bremt (voorzitter)

Frans De Haes

Lut Geypens

Lisette Keustermans

Chris Van de Poel

7. Werkgroep buitenlandbeleid

Gerd Segers (voorzitter)

Daniel De Vin

Frits Niessen

8. Werkgroep strips

Jan Baetens (voorzitter)

Charles Dierick

Pascal Lefèvre

Patrick Van Gompel

Ferry Van Vosselen

Raad van Deskundigen

Hendrik Van Gorp (voorzitter)

Martine De Clercq, ontslagnemend

Aline Dereere

Nancy Derboven

Mark Insingel

Rein Janssens, ontslagnemend

Annemie Leysen

Anna Luyten

Jürgen Pieters

Geert Swaenepoel

Yves T'Sjoen

Stefan van den Bremt

Fondsbestuur

Joris Gerits (voorzitter)

Hugo Bousset

Emiel de Zegher

Nadine Malfait

Harold Polis

Majo De Saedeleer

Leen Van Dijck

André Van Halewyck

Cyriel Van Tilborgh

Dorian Van der Brempt (regeringscommissaris)

Hendrik Van Gorp (waarnemer)

Fondssecretariaat

Carlo Van Baelen (directeur)

Sonia Berckmans (secretariaat)

Dominique Caplin (secretariaat)

Koen De Smedt (administrateur)

Greet Ramael (medewerker buitenland)

Els Steegmans (stafmedewerker)

Tine Van den Heuvel (stafmedewerker)

Werkbeurzen auteurs 2002 Vlaanderen: aantal maandeenheden

AERTSSEN Kristien	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	5	
BERCKMANS J.M.H.	B	Proza	3	
BILLIET Daniël	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
BOONEN Heide	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	4	
BRIJS Stefan	B	Proza	3	
BROECKHOVEN Diane	B	Proza	3	
CLAES Paul	B	Proza	10	
CNEUT Carll	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	7	Continuering
DAANJE Anjet	NL	Proza	4	
DE GROEN Els	NL	Proza	3	
DE KUYPER Eric	B	Proza	4	Cofinanciering NFvDL
DE NEEF Roger M.J.	B	Poëzie, essay, theater	4	
DE PRETER Gerda	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
DE STERCK Marita	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	4	Cofinanciering NFvDL
DE STOOP Chris	B	Proza	5	
DECLERCQ Miguel	B	Poëzie, essay, theater	3	
DENDOOVEN Gerda	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	7	Continuering
DEWANCKEL Goele	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	5	
DEWULF Bernard	B	Poëzie, essay, theater	4	
D'HAEN Christine	B	Proza en Poëzie, essay, theater	4	Cofinanciering NFvDL
DUMOULIN Jean Pierre	B	Proza	3	
FOSSEY Koen	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	5	
FRANCK Ed	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	8	Continuering
GHEERAERT John	B	Proza	3	
GODON Ingrid	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	6	Continuering
GOMMERS Leon	NL	Proza	3	Cofinanciering NFvDL
GRUWEZ Luuk	B	Poëzie, essay, theater	6	Continuering, cofinanciering NFvDL
HAESAERT Clara	B	Poëzie, essay, theater	3	
HOSTE Pol	B	Proza	8	Cofinanciering NFvDL
HUET Leen	B	Proza	4	
HÜSGEN Lucas	NL	Poëzie, essay, theater	5	
KNIBBE Hester	NL	Poëzie, essay, theater	4	Cofinanciering NFvDL
LAUWEREYNS Jan	B	Poëzie, essay, theater	5	
LINDELAUF Benny	NL	Kinder- en Jeugdliteratuur	4	
LINDNER Erik	NL	Poëzie, essay, theater	4	
MENNES Paul	B	Proza	4	
MICHIELS Ivo	B	Proza	4	
MOEYAERT Bart	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	10	Continuering
MOORTHAMER An	B	Proza	3	
MULDER Arjen	NL	Poëzie, essay, theater	4	Cofinanciering NFvDL
NAEGELS Tom	B	Proza	3	
NOLENS Leonard	B	Poëzie, essay, theater	8	Continuering, cofinanciering NFvDL
NOTE Joris	B	Proza	4	Cofinanciering NFvDL
PEETERS Elvis	B	Proza en Poëzie, essay, theater	4	
PETRY Yves	B	Proza	3	
PLEYSIER Leo	B	Proza	8	Continuering, cofinanciering NFvDL
PLOUVIER Bart	B	Proza en Poëzie, essay, theater	4	Cofinanciering NFvDL
PROVOOST Anne	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	10	Continuering
RASKIN Brigitte	B	Poëzie, essay, theater en Kinder- en Jeugdliteratuur	3	Cofinanciering NFvDL
REUGEBRINK Marc	NL	Proza	3	

ROETERS Bennie	NL	Proza	3	
ROOBJEE Pjeroo	B	Proza	3	
SCHOETERS Staf	B	Proza	3	
SCHOLTEN Patty	NL	Poëzie, essay, theater	3	Cofinanciering NFvDL
SEGHERS Greta	B	Proza	3	
SOLLIE André	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	4	
SPELIERS Hedwig	B	Poëzie, essay, theater	4	
SPILEBEEN Geert	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
TERRIN Peter	B	Proza	3	
THEUNYNCK Peter	B	Poëzie, essay, theater	5	
TRITSMANS Marc	B	Poëzie, essay, theater	3	
VAN BASTELAERE Dirk	B	Poëzie, essay, theater	8	Continuering
VAN BOXSEL Matthijs	NL	Poëzie, essay, theater	3	
VAN DAELE Henri	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	6	
VAN DE BERGE Claude	B	Poëzie, essay, theater	3	
VAN DEN BROECK Walter	B	Proza en Poëzie, essay, theater	7	Cofinanciering NFvDL
VAN ERKEL Gerda	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VAN HEULENDONK Guido	B	Proza	4	
VAN ISTENDAEL Geert	B	Proza en Poëzie, essay, theater	5	Cofinanciering NFvDL
VAN LAERHOVEN Bob	B	Proza	3	
VAN PAEMEL Monika	B	Proza	3	
VAN RANST Do	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VAN REEK Harriët	NL	Kinder- en Jeugdliteratuur	5	
VAN TONGELE Mark	B	Poëzie, essay, theater	3	
VANDEN HEEDE Sylvia	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	6	
VANHOLE Kamiel	B	Proza	3	
VEREECKEN Kathleen	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	Cofinanciering NFvDL
VERGEER Koen	NL	Poëzie, essay, theater	3	
VERHELST Peter	B	Proza	10	Continuering, cofinanciering NFvDL
VERHULST Dimitri	B	Proza	5	
VERPALE Eriek	B	Proza en Poëzie, essay, theater	5	
VERPLANCKE Klaas	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	8	Continuering
VERREPT Paul	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VERVAELE Katrien	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VISSER Suzanne	NL	Proza	3	
VLAMINCK Erik	B	Proza	3	
VRANCKEN Kaat	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	5	
WESTERDUIN Anne	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	

Stimuleringsbeurzen auteurs 2002 Vlaanderen

(Gezamenlijke regeling met Nederlands Fonds voor de Letteren)

Op basis van onderstaand debuut

BUELENS Geert	B	€ 7.000,00	Het is	Poëzie
COSTER Saskia de	B	€ 5.000,00	Vrije val	Proza
DIEVEL Louis Van	B	€ 7.000,00	Happy Days	Proza
GROOT Patricia de	NL	€ 7.000,00	De achteroverval	Proza
JONKMAN Janneke	NL	€ 5.000,00	Soms mis je me nooit	Proza
KENTER Leo	NL	€ 5.000,00	De kameleons	Proza
KLIJN Kees Jaap	NL	€ 5.000,00	Mijn broer	Proza
KUIPER Patricia	NL	€ 3.200,00	Meis en Manneke en de stastoel	Kinder- en Jeugdliteratuur
MAJOR Therese	NL	€ 7.000,00	Johnny Mooiweer	Kinder- en Jeugdliteratuur
MIDDENDORP Peter	NL	€ 5.000,00	Noordeloos	Proza
ROZEMAN Ton	NL	€ 5.000,00	Intiemer dan seks	Proza
VERSTEGEN Danny	B	€ 3.200,00	Koppain	Kinder- en Jeugdliteratuur
VRIES Anette de	NL	€ 7.000,00	Scheurboek	Proza
ZANDWIJK Nelleke	NL	€ 5.000,00	De dag van de jas	Proza
ZIRKZEE Jacqueline	NL	€ 7.000,00	Mykene	Proza

Aanvullend honorarium auteurs 2002 Vlaanderen (uitdoofregeling)

Titels verschenen in 2001

GHYSSAERT Peter	B	De zuigeling van Sint-Petersburg (Querido)	€ 2.500,00	Poëzie
KROON Harriët	NL	Zo onbeleefd (Atlas)	€ 2.500,00	Proza
RUYS Kees	NL	Onbetreden paden (Atlas)	€ 1.250,00	Proza
SPELIERS Hedwig	B	Suites françaises (Manteau)	€ 1.500,00	Poëzie
VANDER HEYDEN Gil	B	De zachte dwang van regen (Di-Vers)	€ 1.000,00	Kinder- en Jeugdliteratuur
ZIKKEN Aya	NL	Indische jaren (Atlas)	€ 2.000,00	Proza

Meerjarige opdrachtregeling literaire non-fictie (biografieën)

Subsidie voor biografieën
(Gezamenlijke regeling met het Nederlands Fonds voor de Letteren)

DOLK Liesbeth	NL	F. Springer	€	40.000,00
HUMBEECK Kris	B	Louis Paul Boon	€	40.000,00
KLEINRENSINK Gerrit Jan	NL	Willem Brakman	€	15.000,00
OTTERSPEER Willem	NL	W.F. Hermans	€	40.000,00
VAN PARYS Joris	B	Cyriel Buysse	€	7.500,00
VAN DE REIJT Vic	NL	Willem Elsschot	€	40.000,00
Totaal			€	182.500,00

Literaire lezingen

Vlaamse auteurs

Auteur	Aantal lezingen in 2002				
ADAM Frank	13	DE BOOSE Johan	2	HANEGREEFS Luc	12
ADRIAENS Manu	15	DE CRITS Frank	1	HANNELORE Robin	1
ASPE Pieter	5	DE DONCKER Wally	20	HELLEMANS Frank	4
AUWERA Fernand	4	DE DONDER Vic	2	HEMMERECHTS Kristien	8
BAETE Marcella	6	DE KEYZER Diane	1	HENDRICKX Marc	20
BAETENS Rob	20	DE KINDER Jan	1	HENRY Bernard	10
BALLEGEER Johan	4	DE KOCKERE Geert	17	HERTMANS Stefan	4
BAYAR Maris	1	DE LANDTSHEER Patricia	20	HEYLEN Maria	11
BEERTEN Els	16	DE LEY Gerd	2	HEYMAN Erik	15
BEREBROUCKX Annemie	15	DE NEEF Roger	5	HOET Lieve	9
BERGHMANS Jan	8	DE PARIS Didi	11	HOLVOET - HANSSSEN Peter	12
BERNAUW Patrick	20	DE PAUW Freddy	2	HOSTE Jacques	1
BERTIN Eddy C.	20	DE PEUTER Frans	3	IVEN Joris	4
BILLIET Daniël	13	DE PRETER Gerda	19	JACOBS Roel	13
BODEN Jeanne	7	DE RIDDER Martina	20	JAGERMEESTER Maarten	14
BOENDERS Frans	5	DE STERCK Marita	16	JANSSEN Kolet	16
BOGAERT Gie	2	DECERF Frank	6	JANSSENS Marcel	5
BONNEURE Fernand	1	DELMOTTE Alain	11	JOORIS Roland	1
BOONEN Heide	18	DEMYTTENAERE Bart	16	KETELEER Hilde	4
BOONEN Stefan	20	DENDOOVEN Gerda	14	KOUBAA Bart	6
BORGERMANS Myriam	8	DENIS Ferre	1	KUSTERMANS Paul	17
BORRE Jos	1	DENISSEN Frans	1	LAENEN Gie	3
BOUMAAZA Nicole	20	DENOO Joris	20	LAGROU Patrik	17
BOUSSET Hugo	1	DEPONDY Luk	19	LAMPO Jan	5
BRABANTS Jos	5	DESCAMPS Luc	3	LANGENUS Ron	16
BRACKE Dirk	11	D'HAENE Koen	1	LASOEN Patricia	6
BRAET Mark	2	DIDELEZ Guy	20	LATEUR Patrick	14
BRAK Piet	5	DIELTIENS Kristien	15	L'ECLUSE Lucrèce	14
BRIELS Jo	20	DRAULANS Dirk	1	LEENDERS Herman	1
BROCATUS Frans August	1	DREESEN Jaak	13	LOECKX Paula	1
BROECKHOVEN Diane	14	DRIESSEN Iny	5	LOOTENS Ann	20
BROUWERS Toon	8	DROOGENBROODT Germain	3	MANDELINCK Gwij	2
CANDAELE An	5	EL MESSAOUDI Mim	5	MARAIN Elisabeth	2
CARETTE Hendrik	2	ELPERS Noëlla	5	MEEKERS Mark	9
CATHERINE Lucas	5	FLORIZOONE Fernand	1	MEERT Yennik	1
CHIELENS Wim	6	FOSSEY Koen	3	MENDES Bob	13
CLAES Paul	2	GEERAERTS Jef	3	MINNE Brigitte	19
CLAEYS Herman J.	14	GEYSEN Wim	9	MOEKAARS Stijn	4
CNEUT Carl	10	GHEERAERT John	4	MOEYAERT Bart	20
COOLS Achilles	5	GISEKIN Jo	1	MOORTHAMER An	2
COTTELEER Erika	3	GOOSSENS Jacqueline	2	MUSSCHOOT Dirk	9
DAELMAN Jos	3	GOUT Yan	4	NAEGELS Tom	6
DAEM Geertrui	7	GROFFY Frieda	6	NAUWELAERTS Kris	14
DANSERCOER Dixie	5	GRUWEZ Luuk	9	NEIRYNCK Freek	3
DE BEL Marc	12	GUIRLANDE Christina	20	NIELANDT Dirk	8
DE BLOCK Lut	4	HAESAERT Clara	7	NOLENS Leonard	1

NOVAKOVIC Jelica	1	VAN DE VELDE Hedwig	15	VERLINDEN Peter	1
NUPIE Roger	2	VAN DE WOUDE Katrien	20	VERPALE Eriek	5
OEYEN Edith	10	VAN DEN BERG Leen	10	VERPLANCKE Klaas	4
OLLIVIER Reina	2	VAN DEN BREMT Stefaan	4	VERREYDT Detty	19
PEERAER Kris	2	VAN DEN BROECK Walter	9	VERSTRAETE Erik	8
PEETERS Elvis	5	VAN DER HEYDEN Gil	4	VERVAELE Katrien	6
PEETERS Koen	1	VAN DER HOEVEN Jan	3	VLAMINCK Erik	12
PERSOON Willem	3	VAN DER VEKEN Ingrid	6	VLEUGELS Lief	1
PETRY Yves	5	VAN DOORSELAER Willy	3	VRANCKEN Kaat	20
PLEYSIER Leo	2	VAN ERKEL Gerda	17	VROMANT Wim	20
PLOUVIER Bart	15	VAN EYGEN Hubert	2	WESTERDUIN Anne	5
POLLET Frank	19	VAN GELDER Wim	1	WILLE Riet	17
POTTIE Marjolein	2	VAN GENECHTEN Guido	15	WYCKMANS Anne	7
PROVOOST Anne	20	VAN HAREN Elma	1	WYNANTS Marleen	1
RAPOYE Magda Ria	2	VAN HEE Miriam	5		
RASKIN Brigitte	15	VAN HEKKEN Renée	4	Totaal	2.073
RENAAT Ramon	1	VAN HEULENDONK Guido	1		
ROGGEMAN Willem M.	2	VAN HOOFF Guy	7		
ROMBOUTS Tony	15	VAN HULLE Jooris	8		
ROOBBJEE Pjeroo	2	VAN IMPE Lieve	1		
ROUFFA Marcel	1	VAN ISTENDAEL Geert	6		
SAUER Annmarie	1	VAN KEYMEULEN Annie	1		
SCHOEMANS Roger H.	20	VAN LAERE Stefaan	3		
SCHOETERS Staf	9	VAN LAERHOVEN Bob	1		
SCHOONOOGHE Tom	1	VAN MAELE Marcel	4		
SCHUURMANS Hilde	1	VAN MIEGHEM Linda	19		
SCHUYESMANS Willy	20	VAN MOL Sine	20		
SEGHERS Greta	3	VAN PAEMEL Monika	3		
SERGEN Karel	6	VAN PASSEL Marcel	8		
SESSELLE Maria	7	VAN POL Mieke	20		
SEYNAEVE Katrien	19	VAN RANST Do	17		
SHAKELY Yamil	10	VAN STRIJTEM Ivo	20		
SIMOEN Jan	8	VAN TONGELE Mark	1		
SLABBYNCK Peter	7	VAN VLIET Eddy	3		
SLEGGERS Liesbet	3	VANDAELE Rik	1		
SMEYERS Jozef	1	VANDAELE Wilfried	2		
SOLLIE André	21	VANDELOO Jos	1		
SPILLEBEEN Geert	1	VANDEN HEEDE Sylvia	20		
SPILLEBEEN Willy	5	VANDEN WEGHE Huguette	1		
STAS Berthy	20	VANDENBROUCKE Johan	2		
STASSAERT Lucienne	2	VANDERMEEREN Hilde	2		
STASSIJNS Koen	18	VANDEWIJER Ina	1		
SWARTENBROECKX René	12	VANLONDERSELE Roel Richelieu	2		
THEUNYNCK Peter	4	VANLOO Riet	2		
THIRY August	15	VEKEMAN Christophe	1		
TOCK Annelies	20	VER BOVEN Daisy	3		
TOONEN Nick	3	VERBEECK Lydia	5		
TOP Stefaan	1	VERBEKE Ugo	1		
TULKENS Joris	5	VERDOODT Frans-Jos	4		
ULENERS Gode-Liva	18	VEREECKEN Kathleen	18		
VAN BASTELAERE Dirk	2	VERHEGGHE Willie	5		
VAN CAMPENHOUT Herman	7	VERHELST Peter	6		
VAN CAUWENBERGHE Johan	1	VERHULST Dimitri	1		
VAN COILLIE Jan	20	VERLEYE Carine	9		
VAN CRAENENBROECK Beatrijs	6	VERLEYEN Herwig	1		
VAN DE BERGE Claude	2	VERLEYEN Karel	12		

Literaire lezingen

Nederlandse auteurs

Auteur	Aantal lezingen in 2002
BARNARD Benno	3
DUBELAAR Thea	10
HAASSE Hella	1
HEESEN Martha	1
ISEGAWA Moses	1
JAPIN Arthur	1
KADER Abdolah	4
LAROUÏ Fouad	1
MUTSAERS Charlotte	1
OMBRE Ellen	1
SAHAR Hans	1
TELLEGEN Toon	3
TIJSINGER Ellen	4
TONEN Gerard	2
VAN DE VENDEL Edward	1
VAN DE WAARSENBURG Truus	3
VAN DEN BOOGAARD Oscar	2
VAN DIS Adriaan	1
VAN LEEUWEN Joke	15
VAN OS Erik	6
VAN REEN Ton	5
VAN WISSEN Driek	1
VEGTER Anne	2
VERVLOED Peter	10
Totaal	80

Projectbeurzen vertalers 2002 Vlaanderen: aantal projecteenheden

Ronde 1

		Voor de vertaling van		
BLOEMRAAD Dick	NL	2	Eduardo Galeano – <i>Patás arriba, werktitel Ondersteboven</i>	Cofinanciering
BOONEN Annemie	B	1	Brian Doyle – <i>Angel Square</i>	
BORSBOOM Floor	NL	3	Jean-Christophe Rufin – <i>Rouge Brésil</i>	Cofinanciering
COUMANS Kiki	NL	2	Marc Tillard – <i>Coup de lame</i>	
DE VUYST Katelijne	B	4	<i>The lost lunar Baedeker</i>	
LATEUR Patrick	B	3	Leonardo Da Vinci – <i>Scritti - Geschriften</i>	
LEMMENS Harrie	NL	6	António Lobo Antunes – <i>Não Entres Tão Depressa Nessa Noite Escura</i>	Cofinanciering
MOLEGRAAF Mario	NL	2	Plato – <i>Verzameld werk (voortzetting) deel 15 & 16</i>	Cofinanciering
MYSKJIN Jan H.	B	4	Georges Rodenbach – <i>Le carillonneur</i> en Hans Arp et.al. – <i>Een avond in Cabaret Voltaire</i>	
NIJMEIJER Peter	NL	3	Wallace Stevens – <i>De mooiste van Wallace Stevens</i>	
STASSIJNS Koen	B	2	Franstalige Belgische dichters – <i>Espèce de poète</i>	
VAN ISTENDAEL Geert	B	3	Heinz Kahlau – <i>Witte man</i> en Franstalige Belgische dichters – <i>Espèce de poète</i>	

Projectbeurzen vertalers 2002 Vlaanderen: aantal projecteenheden

Ronde 2

			Voor de vertaling van	
ARIJS Marijke	B	3	Amélie Nothomb – <i>Robert des noms propres</i>	
CLAESSENS Mechtild	NL	5	Roland Dorgelès – <i>Les croix de bois</i>	Cofinanciering
COUMANS Kiki	NL	3	Colette – <i>Sido</i>	Cofinanciering
DABEKAUSSEN Eugène en MATERS Tilly	NL	6	Charles Dickens – <i>Oliver Twist</i>	Cofinanciering
DE HEER Inge en JONKERS Johannes	NL	6	T.C. Boyle – <i>Drop city</i>	
KETELEER Hilde	B	3	Katja Lange-Müller – <i>Die letzten</i>	
LEMM Robert	NL	2	Joseph-Marie de Maistre – <i>De avonden in Sint-Petersburg</i>	
MARIJNISSEN Silvia	NL	7	Hsia Yü – <i>Geschreven voor anderen</i> (werktitel) en Shang Ch'in – <i>Denken met voeten</i> (werktitel)	Cofinanciering
MYSJKIN Jan H.	B	3,5	Diverse auteurs – <i>Franstalige poëzie uit België</i> (werktitel) en Jacques Roubaud – <i>La pluralité des mondes de Lewis</i>	Cofinanciering
NIJMEIJER Peter	NL	2	Diverse Ierse dichters – <i>Bloemlezing moderne Ierse poëzie</i> (werktitel)	Cofinanciering
VANDERZEE M.	NL	9	Julio Cortázar – <i>Los premios</i>	2002: 4,5 2003: 4,5
VANPOUCKE Karin	B	1	Will Gmehling – <i>Der Yeti in Berlin</i>	
VERSTEEG Jan	NL	2	Marc Lambron – <i>Etrangers dans la nuit</i>	
VONCK Bart	B	5	José Angel Valente – <i>Bloemlezing uit zijn poëzie</i> (werktitel)	

Stimuleringssubsidie beginnende literaire vertalers

(Gezamenlijke regeling met Nederlands Fonds voor de Letteren)

				Voor de vertaling van
BOGAERT Maarten	B	€ 1.500,00		<i>Slovo</i> (Vladimir Nabokov) en <i>Volodja en Ina zullen altijd samen zijn</i> (Sergej Babajan)
CANTORE Salvatore	NL	€ 2.000,00		<i>De mooiste van Ungaretti</i> (Giuseppi Ungaretti)
RUIGHAVER Anna	NL	€ 3.000,00		<i>Oertekens</i> (Kerstin Ekman)
SABBATINO-HEYBROEK Karoline	NL	€ 1.000,00		<i>De Pastakoningin</i> (Maria Orsini Natale)
SCHOPENHAUER Margaretha	NL	€ 1.000,00		Werk van István Kemény (poëzie), Ottó Tolnai (poëzie en proza), György Konrád (essay), Láslo Földényi (essay)

Literaire tijdschriften - jaargang 2002

		Basissubsidie	Aanvullende subsidie	Aanvullend honorarium
Boelvaar Poef		Geen subsidie		
De Brakke Hond		€ 11.155,00	€ 19.831,00	€ 3.024,00
Deus ex Machina		€ 7.437,00	€ 12.395,00	€ 2.016,00
Dietsche Warande en Belfort		€ 27.268,00	€ 42.142,00	€ 4.838,40
En er is		Geen subsidie		
Gierik/NVT	Overgangsregeling € 9.916,00			
Het Trage Vuur		€ 6.693,00	€ 5.702,00	€ 2.016,00
Kreatief	Overgangsregeling € 7.437,00			
Leesidee		Geen subsidie		
Leesidee Jeugdliteratuur		Geen subsidie		
Nieuwzuid	Startsubsidie per nr. € 1.550,00			€ 1.612,80
Revolver		€ 9.296,00	€ 10.536,00	€ 2.797,20
Spiegel der Letteren		€ 8.057,00	€ 9.916,00	€ 2.343,60
Tekst/Tekst	Startsubsidie per nr. € 1.550,00			€ 2.016,00
Tiecelijn		€ 2.789,00	€ 2.479,00	€ 1.663,20
Vuursteen		Geen subsidie		
Yang		€ 12.023,00	€ 32.598,00	€ 4.334,40
Z/L		€ 5.454,00	€ 6.941,00	€ 1.814,40

Tijdschriften

Collectieve distributie en promotie literaire tijdschriften

Aan de vzw Culturele en Literaire Tijdschriften werd een subsidie toegekend van € 11.911,28 voor de coördinatie en uitvoering van de collectieve promotie-activiteiten en de centralisatie van de distributie van de literaire tijdschriften naar de Vlaamse boekhandel.

Projectsubsidies literaire tijdschriften

Projecttitel	Naam tijdschrift	Bedrag
Themanummer globalisatie	DWB	€ 2.500,00
Revolver naar universiteit Nijmegen	Revolver	€ 1.840,00
Voordrachten in Gent en Amsterdam	Het Trage Vuur	€ 2.500,00
Arendonk 2002	Deus ex Machina	€ 5.635,00
Themanummer + manifestatie	De Zingende Zaag	€ 1.600,00
Tweede boekhandelonderzoek	Gierik & NVT	€ 2.500,00
Jubileummanifestatie Cultuurcentrum Schoten	Deus ex Machina	€ 1.250,00
Hic et nunc	De Zingende Zaag	€ 1.000,00
Ierland-nummer	De Brakke Hond	€ 5.000,00
Echo's	Gezelliana	€ 1.000,00

Productiesubsidies

Uitgeverij	Auteur/samensteller	Titel manuscript/werktitel	Toegekend
1 Querido	D'HAEN Christine	Gedichten vanaf 1946	€ 2.480,00
2 Atheneum-Polak & Van Gennep	ELSSCHOT Willem	Cd-rom Villa des Roses	€ 6.500,00
3 Uitgeverij Averbode	VAN MOL Sine	Een vlekje wolf	€ 1.800,00
4 Houtekiet	D'HAESE Maurice	Verhalen (Vlaamse Biblio deel 20)	€ 2.500,00
5 Houtekiet	YPERMAN Chris	Een heel klein scheepje (Vlaamse biblio deel 19)	€ 2.500,00
6 Houtekiet	VANDELOO Jos	De muur (Vlaamse Biblio deel 10)	€ 2.000,00
7 Atheneum-Polak & Van Gennep	ELSSCHOT Willem	Lijmen / Het been (deel 3)	€ 5.000,00
8 Atheneum-Polak & Van Gennep	ELSSCHOT Willem	De verlossing (deel 4)	€ 2.500,00
9 Lannoo	VAN DEN HEEDE Sylvia / THÉ Tjong-Khing / WYLIN Bert	Vos & Haas groei cd-rom	€ 5.000,00
11 Uitgeverij Averbode	Diverse auteurs	Fahrenheit-reeks	€ 4.000,00
12 Uitgeverij Averbode	WILLE Riet	Kastje, wat past je?	€ 3.000,00
13 Perdu	STEEGMANS Richard	Kleurenreeks 4	Geen subsidie
14 Querido	BOON Louis Paul	Mijn kleine oorlog	€ 6.000,00
15 Davidsfonds/Infodok	NIELANDT Dirk / CANDAELE An	Dichtbij	€ 2.500,00
16 Davidsfonds/Literair	DE DONCKER Wally / VAN STRAATEN Herman	Ik wou dat ik een pop was	Geen subsidie
17 Davidsfonds/Literair	DE COSTER Charles	De legende van Uilenspiegel	Geen subsidie
18 Meulenhoff	HERTMANS Stefan	Het putje van Milete	€ 2.500,00
19 Davidsfonds/Literair	FLAMEND Jan	Literazzia 2003	€ 2.500,00
20 Davidsfonds/Literair	FLAMEND Jan	Het warboek	Geen subsidie
21 Houtekiet	BOON Louis Paul	Blauwbaardje in wonderland en ... (Vlaamse Biblio deel 22)	€ 2.625,00
22 Houtekiet	ROSSEELS Maria	Dood van een non (Vlaamse Biblio deel 21)	€ 3.720,00
23 Houtekiet	GRONON Rose	De ramkoning (Vlaamse Biblio deel 23)	€ 3.525,00
24 Houtekiet	RUYSLINCK Ward	De stille zomer (Vlaamse Biblio deel 24)	€ 2.625,00
27 Uitgeverij P	BAETENS Jan (samensteller)	De Belgen zijn in de mode	€ 2.500,00
28 Lannoo	KUIJKEN Belle	Heel lang geleden	€ 1.300,00
29 Clavis	HOFMAN Wim, DE STERCK Marita, DROS Imme, VAN LEEUWEN Joke	De auteur en zijn inspiratiebronnen	In behandeling
30 Clavis	BEREBROUCKX Annemie	Een schat van een man	Geen subsidie
31 Clavis	KOLACNY Steven & Stijn, MAARTENSE Karel	Kinderliedjes boek en cd	Geen subsidie
32 Clavis	VERREPT Paul en MEULEMAN Bart	Meneertje Kokhals	€ 500,00
33 Clavis	COPPÉ Michaël	De kanariekooi	Geen subsidie
34 Uitgeverij Averbode	VANDER HEYDEN Gil	Liefde zat je als gegoten	Ingetrokken
36 Atheneum-Polak & Van Gennep	ELSSCHOT Willem	Tsjip / De Leeuwentemmer	€ 4.000,00
37 Atheneum-Polak & Van Gennep	ELSSCHOT Willem	Kaas	€ 1.700,00

38	Lannoo	ROTTIERS Barbara en VAN LENT Tine	Vonk	In behandeling
39	Lannoo	BAL Vincent en DE SMET Johan	Calypso	In behandeling
40	Lannoo	VANDEN HEEDE Sylvia	Vos & Haas Groei cd-rom - Het plan van Haas	€ 2.500,00
41	Clavis	COPPÉ Michaël	De goudvis	Geen subsidie
42	Clavis	GOEMINNE Saskia en OPBROUCK Wim	De billen van Mamoe	€ 1.500,00
43	Uitgeverij P	VAN CAUWENBERGE Johan (samensteller)	De stad	€ 4.000,00

Verenigingen en genootschappen

Auteursverenigingen

Vereniging van Schrijvers voor de Jeugd (VSVJ)	€	1.500,00
Vereniging van Vlaamse Letterkundigen (VVL)	€	2.500,00
Diapason – Vlaamse Vereniging Literaire Vertalers	€	5.400,00
Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen (KVA)	€	5.124,00
P.E.N. -centrum voor Vlaanderen	€	7.500,00

Auteursgenootschappen

Koninklijke Soevereine Hoofdkamer van Retorica	€	1.500,00
Stichting Gerard Walschap	€	1.000,00
Louis Paul Boon Genootschap	€	1.000,00
Ernest Claesgenootschap	€	1.000,00
Internationale Vriendenkring Anton van Wilderode	€	1.000,00
Willem Elsschot Genootschap (W.E.G.)	€	3.000,00
Guido Gezellegenootschap	€	1.000,00
Felix Timmermans Genootschap	€	1.000,00
Cyriel Buysse Genootschap	€	1.500,00
Guido Gezellekring	€	1.000,00
Vriendenkring Jean Ray	€	1.000,00
Studiecentrum Johan Daisne	€	1.000,00
Hugues C. Pernath-Fonds	€	1.000,00

Literaire organisaties

Literaire culturele kring Apollo	€	1.200,00
Haikoe-centrum Vlaanderen	€	0,00
MENGMETtAAL	€	0,00
Opbouwwerk IJzerstreek vzw	€	0,00
Damme Boekendorp	€	250,00
International Board Books for Young People Belgium	€	5.000,00
Jeugd en Poëzie		Zie manifestatie 2002/53

Focuspunten

PoëzieCentrum	€ 286.700,00
Behoud de Begeerte	€ 274.750,00
Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur	€ 209.000,00
Het beschrijf	€ 221.000,00
Totaal	€ 991.450,00

Literaire manifestaties

Activiteit	Organisator	
1 Colloquium Koepel Vlaamse Auteursverenigingen	Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen	Inbegrepen in subsidie auteursvereniging
2 Boeken-bink	CC Leuven & Openbare Bibliotheek	€ 2.000,00
3 Het groot beschrijf	Tweebronnen vzw	Focuspuntwerking
4 Poète toi-même	Het beschrijf vzw	Focuspuntwerking
5 Sappho 2002	Het beschrijf vzw	€ 2.000,00
6 Openingsfeest Jeugdboekenweek	Sappho '96	Focuspuntwerking
7 Artiest in Huis (lezingencircuit)	Villa Kakelbont / NCJ vzw	€ 500,00
8 Luilletterland (lezingencircuit)	CC Jan Tervaert vzw	€ 1.375,00
9 Archipel	Bibliotheekvereniging Limburg vzw	€ 750,00
10 DRUKsel	Boekhandels / CC St-Niklaas / Bibliotheek	€ 1.250,00
11 Boekenfeest in de Zoo	Druksel vzw	€ 4.000,00
12 Middagen van de Poëzie Antwerpen	Villa Kakelbont / NCJ vzw	€ 3.100,00
13 Beauvoorde 2002	Middagen van de Poëzie Antwerpen vzw	€ 500,00
14 Vlassenbroek Poëziedorp 2002 (lezingencircuit)	Opbouwwerk IJzerstreek vzw	€ 125,00
15 Middagen van de Poëzie & Proza Brussel	Symbiose vzw	€ 3.718,00
16 Guido Gezelle en Oosterhout	Middagen van de Poëzie & Proza Brussel vzw	Inbegrepen in werkingssubsidie
17 Voorleesdag in ziekenhuizen	Guido Gezellekring	Onontvankelijk
18 Fahrenheit 451	IBBY Vlaanderen	Onontvankelijk
19 Savourenen (lezingencircuit)	NCJ	€ 375,00
20 Poëziezomer 2002: Tabula	Honest Arts Movement	€ 50.000,00
21 Dichters in het Elzenveld	Poëziezomers Watou	€ 6.250,00
22 Chemie	Activiteitenorganisatie Elzenveld	Ingetrokken
23 De Hofvijver in poëzie & beeld	Behoud de Begeerte	€ 0,00
24 Matilda-prijs	Stichting Hofvijver in poëzie & beeld	Onontvankelijk
25 Soetendaellewedstrijd	Uitg. Houtekiet n.v.	Onontvankelijk
26 Stukkenmakers	Jeugd en Poëzie	€ 3.000,00
27 Nacht der poëten	Het Schrijverspodium	€ 2.500,00
28 Beiaard & Boekenmarkt 2002	Poëzie Aarschot vzw	€ 750,00
29 Theater aan zee (lezingencircuit)	VVV Leuven	€ 2.250,00
30 De Gedichten Oogst	Tartart nv	€ 0,00
31 Panel en workshop met buitenlandse illustratoren	De Gedichten Oogst vzw	€ 5.000,00
32 VersMacht in de Nacht 5	NCJ, i.s.m. het Museum, AMVC, Erfgoedcel	Focuspuntwerking
33 't Schijnt dat er bijna geen mussen meer zijn	Poëziecentrum vzw	€ 6.000,00
34 Poëzie op zondagmorgen (28ste seizoen)	Vlaamse Federatie Forensisch Welzijnswerk	€ 2.500,00
35 'Ge schrijft uw kleine oorlog' (de Boon-lezingen)	Cultuurcentrum Sint-Niklaas + vzw ACCSI	€ 2.175,00
36 VISIE/VERSA	Louis Paul Boon-documentatiecentrum, UIA	Beslissing in 2003
37 Het Andere Boek	Renaat Ramon / Jan v. der Hoeven / Paul V. Slambrouck	€ 12.395,00
38 IBBY-conferentie	vzw Het Andere Boek	Onontvankelijk
39 Studiedag 'Genres in de jeugdliteratuur'	IBBY-Vlaanderen	Focuspuntwerking
40 ZuiderZinnen	Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur	€ 6.000,00
41 Poëziepodium De Eerste Keer	ZuiderZinnen vzw	€ 7.000,00
	Nok vzw	

42 Poetry in Motion BOEKENBEURS	Nok vzw	€ 8.000,00
43 Letterfretter (lezingencircuit)	Bib. Tweebronnen, CC Leuven, Artforum vzw	€ 625,00
44 Jaarlijkse Daisnedag	Studiecentrum Johan Daisne	Inbegrepen in verenigingssubsidie
45 De nacht van de lezer	De lezer vzw	€ 2.000,00
46 Eerste Hugues C. Pernath-lezing	Hugues C. Pernath-Fonds	Inbegrepen in verenigingssubsidie
47 Schrijver van oorsprong / Écrivain d'origine	Gemeenschapscentrum De Markten	€ 3.000,00
48 Dichter en Dichter III	Internationale Vriendenkring Anton van Wilderode	€ 200,00
49 Klim eens in je boekenrek! (lezingencircuit 2003)	Cultureel centrum Leopoldsburg	Beslissing in 2003
50 In Minnelijk Akkoord (2003)	't Mariacranske - De Wijngaard Brussel	Beslissing in 2003
51 Vreemd in het schrijven	Het beschrijf, De Foyer, De Markten, Centrum Leman	Beslissing in 2003
52 Vingeroefeningen	Canon	€ 7.580,00
53 Dichtblijve Driedaagse	Jeugd en Poëzie	€ 1.250,00
54 Boze tongen Tournee (promotie)	Colibro cvba	Onontvankelijk
55 Goesting (2003)	CC De Kern	Beslissing in 2003
56 Nacht van de poëzie (derde editie) (lezingencircuit)	Poëzie-atelier, Boekh. Bredero, Bib, CC Getouw	€ 250,00
57 Maanvloed	VVV Leuven	€ 1.250,00
58 De Nachten 2003	Villanella	€ 18.000,00
59 Poëzieavond V.G.K.	Vlaamse Geschiedkundige Kring	€ 0,00
60 Nationale Gedichtendag voor Jongeren (lezingencircuit)	Litteraire Culturele Kring Apollo, Diest	€ 500,00
61 Letterfretter II (lezingencircuit)	Bib. Tweebronnen, CC Leuven, Artforum vzw	Beslissing in 2003
62 Watou 2003	Watou	Beslissing in 2003
63 Gedichtendag 2003	Behoud de Begeerte, St. Poetry International	Focuspuntwerking
64 Dubbelprogr. Studiedag Literair Vertalen II/2002 (reiskosten, overnachting, 2 lezingen)	Willem Elsschot Genootschap	€ 550,00 Auteursbezoek op uitnodiging

Striptijdschriften - Stripproducties - Stripmanifestaties*F1: Striptijdschriften*

Uitgeverij	Titel	Subsidie
De Stripspeciaal-zaak	De Stripspeciaal-zaak	Geen subsidie
Uitgeverij Oogachtend	INK.	€ 5.000,00

F2: Stripproducties

Uitgeverij	Titel	Auteur	Subsidie
Uitgeverij Oogachtend	Laat me niet lachen	Seb De Roover	Geen subsidie
Uitgeverij Oogachtend	Paradijs op aarde	Stijn Gisquière	€ 2.000,00
Uitgeverij Bries / Breeze vzw	Boerke #2	Pieter De Poortere	€ 2.000,00
Uitgeverij Nouga	Max en Sven	Tom Bouden	Geen subsidie
Uitgeverij Bries / Breeze vzw	Snapshots	Philip Paquet	€ 2.500,00
Uitgeverij Bries / Breeze vzw	Hic sunt Leones	verschillende stripauteurs	€ 5.300,00
Uitgeverij Oogachtend	Steenstof	Gerolf Van de Perre	€ 5.000,00
Uitgeverij Oogachtend	Biografie. Toen ik nog baas van de wereld was.	Conz (C. Van Cauwenberge)	Geen subsidie
Uitgeverij Oogachtend	Bakamé	Jeroen Janssen / Pieter van Oudheusden	€ 3.800,00

F3: Stripmanifestaties

Organisatie	Titel	Subsidie
The Cowboy Henk Foundation	Het Wondere Ministerie van Stripzaken	Geen subsidie
Beeld Beeld	Retrospectieve tentoonstelling Dave Mc Kean	€ 2.000,00
Bart Nauwelaerts	Strips op het net	Geen subsidie

Vertaalsubsidies

	Auteur brontekst	Titel brontekst	Naam vertaler	Uitgever vertaling	Taal	Toegekend
1	Dieter Lesage	Iets over Hamlet	Monique Nagielkopf	Les Impressions Nouvelles, Frankrijk	Frans	€ 860,00
2	Bart Moeyaert	Terug naar af	Laura Pignatti	RCS Libri, Italië	Italiaans	€ 1.007,00
3	Herman Portocarero	Cubaanse nachten	Magali Flamme	Luce Wilquin éditions, België	Frans	€ 3.333,00
4	Jozef Deleu	Brieven naar de overkant	Liliane Wouters	Luce Wilquin éditions, België	Frans	€ 1.500,00
5	Paul Kustermans	Voorbij de regenboog	Birgit van der Avoort	Loewe Verlag, Duitsland	Duits	€ 2.230,00
6	Paul Claes	De zoon van de panter	Dmitri Silvestrov	Symposium Publishing House, Rusland	Russisch	Ingetrokken
7	Gerda van Erkel	Ik kom je halen	Verena Kiefer	Sauerländer / Patmos, Duitsland	Duits	€ 1.909,00
8	Guy Châtel	In speculum orbis terrae (artikel)	Kate Mayne	Australisch tijdschrift Landfall	Engels	€ 167,74
9	Patricia De Martelaere	10 gedichten (geschreven voor Poetry International)	Paul Vincent	Stichting Poetry International, Nederland	Engels	€ 450,00
10	Hugo Claus	Een zachte vernieling	Jordi Van Campen	Editorial Empuries, Spanje	Catalaans	€ 1.250,00
11	Luc Herman en Bart Vervaeck	Vertelduivels. Handboek verhaalanalyse	Luc Herman	University of Nebraska Press, USA	Engels	€ 0,00
12	Raf Willems	Legendarische voetbalhelden			Engels	Onontvankelijk
13	Patricia De Martelaere	Maar weten de dingen dat ook?	Marlene Müller-Haas	Am Erker, literatuurtijdschrift, Duitsland	Duits	€ 64,40
14	Paul van Ostaïen	Verzamelde werken	Étienne Schelstraete	Les Editions Textuel, Frankrijk	Frans	€ 2.333,00
15	Verskillende auteurs	Anthologie <i>Littérature en Flandre</i>	Diverse	Le Castor Astral, Frankrijk	Frans	€ 3.000,00
16	Stefan Hertmans	Steden	Monique Nagielkopf	Le Castor Astral, Frankrijk	Frans	€ 5.300,00
17	Willem Elsschot	Kaas	Xavier Hanotte	Le Castor Astral, Frankrijk	Frans	€ 1.800,00
18	Jef Geeraerts	Marcellus	Marie Hooghe	Le Castor Astral, Frankrijk	Frans	€ 800,00
19	Jef Geeraerts	Sanpaku	Marie Hooghe	Le Castor Astral, Frankrijk	Frans	€ 2.800,00
20	Patrick Bernauw en Guy Didelez	In het teken van de ram	Laura Salvadori	Adriano Salani Editore, Italië	Italiaans	€ 939,95
21	Hedwig Stellamans- Wellens	Littekens op de ziel	Silke Schmidt	Urachhaus, Duitsland	Duits	€ 1.035,37
22	Edwin Carels, Josse De Pauw, Wiarda, Dieter Lesage, An Van Dienderen	A-Prior N8: Fiona Tan	Julie Bryden	A-Prior, België	Engels	In behandeling
23	Geert De Kockere	Allemaal praatjes!	Étienne Schelstraete	Editions Milan, Frankrijk	Frans	€ 830,00
24	Lucas Catherine	Bouwen met zwart geld	Anne-Laure Vignaux	Editions Luc Pire, België	Frans	Onontvankelijk
25	Manu Claeys	Het Vlaams Blok in elk van ons	Pascale Bonnet	Editions Luc Pire, België	Frans	Onontvankelijk
26	Bart Moeyaert	Mijn hart is een pinguïn	Diverse	Pantalone, België	10 Eur. talen	€ 3.000,00
27	Bart Moeyaert	Luna van de boom	Diverse	Pantalone, België	5 Eur. talen	€ 2.500,00
28	Marc Hendrickx	Elvis A. Presley, Muziek Mens Mythe	Martin Rometsch	Verlagsgruppe Koch/Hannibal, Duitsland	Duits	Onontvankelijk
29	Benno Barnard	De schipbreukeling	Marnix Vincent	Le Castor Astral, Frankrijk	Frans	€ 750,00
30	Peter Theunynck	(5 gedichten)	Jan H. Mysjkin	Institut Néerlandais, Frankrijk	Frans	€ 225,00
31	Willem Elsschot	Fragment uit <i>Villa des Roses</i>	Monique Nagielkopf	Septentrion, België	Frans	€ 230,00
32	Jos Vandelooy	Het gevaar	Bruno F.A. Andries	vertaler zoekt uitgever	Engels	Onontvankelijk
33	Hugo Claus	300 gedichten	John Irons	Harcourt Press New York, USA	Engels	Ingetrokken
34	Verskillende auteurs	Le Néerlandais / Les Pays-Bas	Diverse	Septentrion, België	Frans	Ingetrokken
35	Heide Boonen	Duivelshanden	Andrea Kluitmann	Patmos Verlagshaus, Duitsland	Duits	€ 990,00
36	Peter Verhelst	Fragmenten uit <i>Memoires van een luipaard</i>	Monique Nagielkopf	Septentrion, België	Frans	€ 276,00
37	Josse de Pauw	Fragmenten uit <i>Werk</i>	Monique Nagielkopf	Septentrion, België	Frans	€ 230,00
38	Eddy van Vliet	De ogen en de roep	Anetta Ivanova Dantcheva	Pet Plus - X Ltd., Bulgarije	Bulgaars	€ 2.200,00

39	Roger Van de Velde	Galgenaas	Danielle Losman	Flamboyants, Les Éditions (sas), Frankrijk	Frans	€ 2.335,00
40	Hilde Dillen	Dwarsliggen	Charles Franken	Flamboyants, Les Éditions (sas), Frankrijk	Frans	€ 2.400,00
41	Kristien Hemmerechts	Donderdagmiddag, Halfvier	Françoise Wuilmart	La Différence, Frankrijk	Frans	€ 4.200,00
42	Stefan Hertmans	Als op de eerste dag	Francesca Ermakoff	Christian Bourgois Editeur, Frankrijk	Frans	Beh. in 2003
43	Monika van Paemel	Het verschil	Boris Novak	Mladinska Knjiga Publishing House, Slovenië	Sloveens	Beh. in 2003
44	Ivo Michiels	Orchis Militaris	Koenraad Tommissen	Comp'Act, Frankrijk	Frans	€ 1.600,00
45	Anton van Wilderode	Het Herdertje van Pest	Kiraly Zoltan	Széphalom, Foundation of Hungarian Writers, Hongarije	Hongaars	Beh. in 2003
46	Benno Barnard	Gedichten	Krisztina Tóth	Széphalom, Foundation of Hungarian Writers, Hongarije	Hongaars	Beh. in 2003
47	Hugo Claus	Wreed geluk	Marnix Vincent	Le Castor Astral, Frankrijk	Frans	€ 750,00
48	<i>Dossiernummer werd niet toegekend</i>					
49	Stefan Hertmans	Gedichten	José Luis Reina Palazón	Calima Ediciones S.L., Spanje	Spaans	Beh. in 2003
50	Erwin Mortier	Mijn tweede huid	Ina Rilke	Harvill Press, Verenigd Koninkrijk	Engels	Beh. in 2003

De dossiers 51 tot en met 60 werden behandeld in het kader van Salon du Livre cf. jaarverslag 2003.

Auteursbezoeken

Auteur	Plaats	Gebeurtenis	Goedgekeurd	Toegekend
1 Anne Provoost	Lissabon, Portugal	Presentatie vertaling <i>Mijn tante is een grindewal</i> in het Portugees	Reis- en verblijfskost	€ 344,62
3 Patricia Lasoen	Goirle, Nederland	Lezing op <i>Nacht van de poëzie</i>	Reiskost	€ 74,65
4 Hugo Claus	New York, USA	Stay Tuned Festival i.s.m. NLPVF	Reis- en verblijfskost + begeleiding NLPVF	€ 2.200,67
5 Erwin Mortier	Leipzig, Duitsland	Optreden op de boekenbeurs in Leipzig i.s.m. NLPVF	Reis- en verblijfskost	€ 344,58
7 Anne Provoost	Bologna, Italië	Kinder- en jeugdboekenbeurs in Bologna	Reis- en verblijfskost	€ 591,40
8 Kristien Hemmerechts	Wenen, Oostenrijk	Lezing	Reiskost	€ 706,59
9 Monika Van Paemel & Suzanne Binnemans	Bled, Slovenië	Conferentie 'Writers for Peace Committee'	Reiskost	€ 938,12
11 Paul Claes	Münster, Duitsland	Lezing	Reiskost	€ 158,16
12 An Candaële, Isabelle Vandenaëbele, Bea De Koster en Majo de Saedeleer	Bologna, Italië	Kinder- en jeugdboekenbeurs i.s.m. NCJ	Reiskost + per diem	€ 3.472,00
13 Jan H. Mysjkin	Neptun, Roemenië	Colloquium - Literaire ontmoeting	Reiskost	€ 382,00
16 Pol Hoste	Montréal, Canada	Writer in residence i.s.m. NFL	Reiskost - verblijfskosten - maandvergoeding	€ 2.610,00
17 Stefan Hertmans	Wenen, Oostenrijk	Deelname symposium	Reiskost	€ 250,96
18 Geert van Istendael, Koen Stassijns, Roger De Neef	Den Haag, Nederland	Literair Paspoort 2002	€ 1.250 promotiekost organisator, reiskost auteur	Nog niet afgerekend
19 Patricia Lasoen	Den Haag, Nederland	In poëzie & beeld	Reiskost	€ 52,50
21 Hugo Claus	Berlijn, Duitsland	Niederländische Literatur im Film	Reis- en verblijfskost	€ 1.400,00
22 2 medewerkers van IBBY België	Basel, Zwitserland	Tweejaarlijks IBBY-congres	Inbegrepen in 'verenigingssubsidie'	Onontvankelijk
23 Stefaan van den Bremt	Morelia (Michoacán), Mexico	Encuentro de Poetas del Mundo Latino	Reiskost	€ 655,64
25 Tom Lanoye	Kaapstad, Zuid-Afrika	Première Zuid-Afrikaanse versie van toneelstuk <i>Mamma Medea</i>	Reiskost	€ 1.127,95
26 Bart Moeyaert en Eddy Van Vliet	Berlijn, Duitsland	Internationales Literaturfestival Berlin 2002	Reiskost	€ 289,29
27 Geert van Istendael	Potsdam, Duitsland	Literaire lezing	Reiskost	€ 264,69
28 Tom Lanoye	Berlijn, Duitsland	Literaire lezing	Reiskost	€ 547,50
30 Erwin Mortier	Wenen, Oostenrijk	Literaire lezing	Reiskost + lezing	€ 375,00
31 Frank De Crits	Québec, Trois-Rivières, Canada	18ième Festival International de la Poésie	Reiskost	€ 470,72
32 Willy Schuyesmans	Erfurt, Duitsland	Première toneelstuk naar zijn roman <i>Adieu, Benjamin</i>	Reiskost	Zie 2003
33 Kaat Vrancken	Curaçao, Nederlandse Antillen	N.A.N.A. Kinderboekenfestival	Reiskost	€ 593,00
34 Ina Vandewijer	Freiburg, Duitsland	Lirum Larum Lesefest	Reiskost	Zie 2003
35 Bart Moeyaert	Freiburg, Duitsland	Lirum Larum Lesefest	Reiskost	€ 872,41
36 Henri van Daele	Freiburg, Duitsland	Lirum Larum Lesefest	Reiskost	Zie 2003
37 Stefaan Van den Bremt	Havana, Cuba	Festival Internacional de Poesía de la Habana	Reiskost	Ingetrokken
38 Peter Theunynck	Parijs, Frankrijk	Lire-en-fête	Reis- en verblijfskost	€ 372,00
39 Tony Rombouts	Budapest, Hongarije	Forum Europa III	Reiskost	€ 306,27

41	Ferry Van Vosselen, Jean-Paul Van Den Broeck, Erwin Self, Jan Bosschaert	Nord-Isère, Frankrijk	9ième Salon de la BD du Nord-Isère	Reiskost	Manifestatie afgelast
42	Kaat Vrancken	Freiburg, Duitsland	Lirum Larum Lesefest	Reiskost	€ 294,47
43	Miriam Van hee	Turku, Finland	Turku International Book Fair	Reiskost	Nog geen afrekening ontvangen
44	Peter Verhelst en Josse de Pauw	Parijs, Frankrijk	Salon du Livre 2003	Reis- en verblijfskost	Salon du Livre 2003
45	John Vermeulen	Keulen, Duitsland	Nachbarn zu Gast	Reiskost	€ 120,00
46	Bart Moeyaert	Groningen, Nederland	IVN Congres Groningen	Reiskost	Zie 2003
47	Tom Lanoye	Hannover en Nürnberg, Duitsland	Lezing, symposium, interviews, première Duitse <i>Mamma Medea</i>	Reiskost	€ 449,00
48	Paul Koeck	Wiepersdorf, Duitsland	Writer in residence in Wiepersdorf, Germany	Maandvergoeding en reiskosten	Zie 2003

Reisbeurzen

Aanvrager	Plaats	Reiskosten	Verblijfskosten
1 NAEGELS Tom	Kaapverdië	€ 0,00	€ 0,00
2 DE NIJS Bob	Spanje	€ 99,00	€ 0,00
3 DE SMEDT Erik	Wenen	€ 350,00	€ 450,00
4 VERVAELE Katrien	Morbihan, Bretagne	€ 225,00	€ 200,00
5 VAN STRIJTEM Ivo	Zweden	€ 896,00	€ 600,00
6 LATEUR Patrick	Vinci, Italië	€ 150,00	€ 450,00
7 Vzw 2004 Pablo Neruda 100	Santiago de Chile	Uitgesteld wegens ontbrekende gegevens	Uitgesteld wegens ontbrekende gegevens
8 VAN LOO Bart	Frankrijk	€ 0,00	€ 0,00
9 SEYNAEVE Katrien	Israël/Palestina	€ 545,00	€ 521,00
10 VAN HULLE Jooris	Zuid-Afrika (Kaapstad, Stellenbosch)	€ 1.000,00	€ 0,00
11 LAUWAERT Guido	Engeland en Schotland	€ 0,00	€ 0,00
12 SPILLEBEEN Willy	Berlijn	€ 191,00	€ 622,00
13 VAN DEN BERG Leen en DE KINDER Jan	Kaapstad, Zuid-Afrika	€ 0,00	€ 0,00
14 VONCK Bart	Spanje, Madrid	€ 300,00	€ 882,00
15 DENISSEN Frans	Nederland, Italië	€ 2.000,00	€ 140,00

Publicaties

Ten Books from Holland and Flanders

No. 11-1

Peter Verhelst – *Memoires van een luipaard*

Anne Provoost – *De arkvaarders*

Ivo Michiels – *De mirakelen, Elisabeth, de mirakelen*

No. 11-2

Erwin Mortier – *Sluiterijd*

Kristien Hemmerechts – *Donderdagmiddag. Halfvier*

Nieuwsbrief Letteren

No. 10-2/3

Yves Petry – *Gods eigen muziek*

Diane Broeckhoven – *De buitenkant van Meneer Jules*

Paul Mennes – *Poes poes poes*

Anne Provoost – *De arkvaarders*

Peter Verhelst – *Memoires van een luipaard*

Ivo Michiels – *De mirakelen, Elisabeth, de mirakelen*

Stefan Brijs – *Twee levens*

Prijzen

In samenwerking met het NLPVF wordt tweejaarlijks een vertaling bekroond naar het Duits en het Engels van een Nederlandstalig literair werk.

Else Otten vertaalprijs (uitgereikt in januari 2003)

Marlene Müller-Haas voor de vertaling *Kirschenblut*, een keuze uit het werk van Charlotte Mutsaers

Vondel Translation Prize (uitgereikt in december 2001, volgende bekroning in 2003)

Hester Velmans voor de vertaling van *Een hart van steen* van Renate Dorrestein

Tijdschriftenrapport 2001

Rapport literaire tijdschriften jaargang 2001: een evaluatie

Deus ex machina

De buitenlandse literatuur ontsluiten voor de leek blijft het voornaamste streefdoel van **Deus ex machina**. Daardoor zoekt Deus een eigen plek in het Vlaamse literaire tijdschriftenlandschap. Af en toe is het echter een piste die te weinig uitdaging biedt. Ook het feit dat de originele teksten niet opgenomen zijn, is vaak jammer. Dat doet in Nederland een blad als De tweede ronde dan weer wel en het brengt ook al jaren zeer consequent een uitgelezen selectie van gerenommeerde buitenlandse literaire auteurs. Niet alle afleveringen van het tijdschrift Deus zijn kwalitatief even sterk. Het nummer over Italië biedt weinig verrassende teksten zowel inhoudelijk als stilistisch, de essayistische onderbouw van dit nummer is erg zwak. Ook het nummer over erotiek ontgoochelt. De publicatie van een fragment uit De vaginamonologen is een pluspunt. Het nummer over Polen brengt dan weer een aantal verrassende en vernieuwende auteurs uit de Poolse literatuur (cfr. De poëzie van Milosz, Zagajewski, Swietlicki, proza van Stefan Chwin.)

Ook het Ierse nummer bevat beklijvende poëzie (cfr. Paula Meehan), prangend proza (cfr. Colm Toibin) en een aantal kritische en reflecterende essays (cfr. Seamus Heaney, Hedwig Schwall).

Bert De Munck brengt eigenzinnige beschouwingen over schilder- en beeldhouwkunst en accentueert de cross-over functie van Deus.

Een kritische selectie van de teksten in dit tijdschrift dringt zich op: de lezer wil meer uitgedaagd worden. Wij opteren voor een kwaliteit van de bijdragen boven een kwantiteit van bladzijden.

Yang

De afgelopen jaargang van **Yang** was zeer sterk, in de eerste plaats op cultureel-maatschappelijk gebied, maar het tijdschrift heeft ook de literatuur niet uit het oog verloren. Er was plaats voor maatschappelijk, cultureel en wetenschappelijke debat, voor essays over literatuur en literatuurgeschiedenis, voor creatief proza etc. Wat het eerste onderwerp betreft, was de voorpublicatie van *Eigen volk eerst* van Knack-journalist Filip Rogiers een uitschieter, zeker ook door de extra bijlage in het volgende nummer, waarin een tiental opiniemakers, waaronder Gie van den Berghe, Hubert van Humbeek en Bart Meuleman, boeiende opmerkingen formuleerden bij het boek.

De vierde aflevering 'Over de Vlaamse literatuur zoals zij was, is en ooit nog zal zijn' was ook inhoudelijk sterk, en compenseerde voldoende de aandacht voor literatuur. Opvallend is dat **Yang** het zich ook dan niet makkelijk maakt door voorpublicaties van bekende schrijvers op te nemen, maar integendeel op onderzoek trekt naar de duistere kanten van de literatuurgeschiedenis, zoals het porno-offensief van Uitgeverij Soethoudt.

Diepgravende politieke, maatschappelijke en wetenschappelijke essays behandelen belangwekkende thema's uit de wereld (cfr. Guy VandenBerghe over de evolutionaire psychologie).

Mimesis (de manier waarop een tekst naar de werkelijkheid verwijst) is een rode draad in **Yang** en dit levert intellectueel uitdagende artikels op. **Yang** brengt diepgravende literaire dossiers (cfr. Marjoleine De Vos over Nachoem Wijnberg) en besprekingen van recent verschenen werk. Het blad blijft zoeken naar poëzie

én proza met risico en is aldus het platform voor boeiende nieuwe stemmen. Yang blijft een ambitieus blad met een specifieke doelgroep maar af en toe is het stigma ontoegankelijk terecht.

Kreatief

Kreatief concentreert zich op breedvoerige dossiers (cfr De reisliteratuur, het fenomeen tijd in de Nederlandstalige poëzie...) en heeft als aandachtspunt o.m. de buitenlandse literatuur (cfr. De zwarte Amerikaanse Rita Dove, de Poolse Wislawa Szymborska). **Kreatief** komt inderdaad aan deze doelstelling tegemoet maar is te weinig vernieuwend, beoogt al te weinig schokeffecten bij de lezer.

Kreatief reduceert zichzelf tot een bundeling van beschouwende overzichtsartikels en concurreert alsdusdanig met literaire bijlages van kranten. **Kreatief** bevrägt te weinig de literaire en maatschappelijke realiteit. Een sterkere positionering en vernieuwing dringen zich op.

De inhoud van de verschillende nummers is heterogeen van kwaliteit en ook de selectiecriteria van bepaalde artikels mogen in vraag gesteld worden.

De lay-out is sober maar verzorgd en overzichtelijk. De als 'dossier' aangekondigde thema's wekken verwachtingen, die niet helemaal ingelost worden, waarmee gezegd wil worden dat de dossiers vaak te weinig uitgewerkt worden. Het volstaat niet om een of twee teksten over hetzelfde thema als dossier voor te stellen. Deze opmerking geldt natuurlijk niet voor het themanummer over de hedendaagse Zuid-Slavische literatuur. In dit nummer vinden we heel wat verfrissend nieuwe literatuur, maar aan de andere kant kan betreurd worden dat het geheel niet steviger onderbouwd werd met wat meer diepgravende essays die de positie van de voorgestelde literatuur in een bredere context plaatsen.

De andere nummers van de jaargang vertonen de vertrouwde opbouw: binnen- en buitenlandse poëzie en proza, beeldende kunsten en essays. Te vaak figureren hier dezelfde namen van een intussen ouder wordende generatie. De vraag is of de lezer zit te wachten op de zoveelste tekst van Spillebeen, Van den Brecht of Denoo. Waarom doet **Kreatief** nooit een gooi naar schrijvers uit de 'eerste linie' en stelt het zich tevreden met de schrijvers uit eigen stal? Wanneer worden trouwens nieuwe redactieleden opgenomen die het tijdschrift nieuw leven kunnen inblazen? **Kreatief** mag niet een tijdschrift worden dat aan het inslapen is. Waakzaamheid is geboden. In een vorig leven bracht **Kreatief** spraakmakende nummers uit die de literaire wereld richting gaven, maar hoelang is dat intussen al geleden?

Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift is een blad dat wat vormgeving en inhoud betreft stilaan een belegen indruk maakt. Een van de belangrijkste redenen is natuurlijk de jarenlang zetelende redactie die vernieuwing weinig genegen lijkt. Het blijven denken vanuit een intussen lang vergeten verzuilingsperiode is in die zin symptomatisch.

Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift heeft in de jaargang 2001 blijk gegeven van een levendige interesse voor het verleden. Het lentenummer over het tijdschrift NUL was (mede door de makkelijke toegang tot de archieven - Dirk Claus was redactielid van beide bladen) een bijzonder interessante aanvulling bij de literatuurgeschiedenis. Het herfstnummer over Paul Snoek kon bekoren omdat het in overleg met andere tijdschriften werd samengesteld, maar inhoudelijk bleek het erg mager. Er valt trouwens weinig samenhang te ontdekken tussen de verschillende themanummers: Italiaanse literatuur, Snoek, Nul en Eros.

De kwantitatieve uitwerking van die schijnbaar lukraak gekozen thema's wijst op een kortademige inspiratie.

Er is helaas ook niets –op het boekhandelonderzoek en de aandacht voor de Franstalige literatuur na – waarmee dit blad in positieve zin kan geassocieerd worden. Het mist een eigen profiel en is te vaak gevuld met eigen schrijfsels van de redactieleden. **Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift** zou een eigen plaats in het

tijdschriftenlandschap kunnen verwerven als het zich bijv. zou concentreren op minder gekende facetten van de literatuurgeschiedenis. Het NUL-nummer bewijst dat zoiets kan.

DWB

DWB is zonder enige twijfel een fraai vormgegeven tijdschrift. Ook al is het concept jaren oud, het blad blijft uitnodigend toegankelijk. De talrijke kleurenkaternen bewijzen dat de redactie veel aandacht besteedt aan het aantrekkelijk maken van het blad. Tegelijk kan de vraag gesteld worden wat de meerwaarde ervan is voor het literaire aspect van de bijdragen.

Dit blad is in het gezelschap van de Vlaamse tijdschriften het oudste blad en dat terwijl het tegelijk met voorsprong het meest moderne kan genoemd worden.

De kruisbestuivingen met andere cultuurdomeinen bewijst dat de redactie van **DWB** niet een eng-literaire koers wil varen. Variatie en vernieuwing worden hoog in het vaandel gedragen. De vraag is natuurlijk of de in literatuur geïnteresseerde lezer met dit blad nog echt aan zijn trekken komt. Heel wat bijdragen lijken opgenomen vanuit de preoccupaties van de redactieleden, zonder dat erbij wordt overwogen wat de lezer eraan heeft. Het epateren mét lijkt soms de overhand te krijgen op de inhoud van de bijdragen. De cross-over met die andere domeinen levert soms verrassende beschouwingen op. Maar niet altijd. Het postmoderne geflirt heeft intussen al iets gedateerds over zich gekregen zoals in het nummer *Resonanties* tussen dans en literatuur waarin de essays voor de doorsneelezer nog weinig aanknopingspunten bieden.

De samenstelling van jaargang 2001 was kwalitatief erg ongelijkmatig. Het epifanie-nummer was een aantrekkelijk en evenwichtig samengesteld nummer, terwijl dat helemaal niet kan gezegd worden van het samengeharkte nummer over 'de redacteurs en hun fascinaties'. Gelet op het ambitieuze karakter van dit blad was dat nummer een overbodige toegift aan de redacteurs. Het 'Laag Pathos'-nummer bewijst dan weer dat een gelukkige inval niet altijd even consequent tot een lijvig en interessant nummer leidt. Het nummer over 'Franstalig België' draagt die kenmerken dan weer wel, hoewel naast het boeiende werk van schrijvers en plastische kunstenaars uit het zuidelijk deel van België een begeleidend essay niet had misstaan.

Het Trage Vuur

Misschien is het verrassende van de vormgeving van **Het trage vuur** er intussen wat af, toch blijft het een tijdschrift met een adequate, weliswaar sobere lay-out. Het buikbandje geeft het blad het nodige cachet zonder aan de opmaak van het voorplat te raken. **Het trage vuur** wijdt per jaargang telkens één nummer volledig aan één auteur: *De rand van het eiland* van Chen Li is alvast een parel van een dichtbundel.

Het trage vuur heeft zich in een niche genesteld waar het geen concurrentie hoeft te vrezen. Het potentieel aan beschikbare teksten moet enorm zijn, daarom blijft het een belangrijke opdracht een evenwicht te vinden tussen de smaak van de Nederlandstalige lezer en de relevantie van de schrijver in het moederland. Tot op heden kan daar niets op aangemerkt worden. Wel moet er heel secuur over gewaakt worden dat het blad niet een gewoon vertaaltijdschrift wordt voor sinologen, waarmee bedoeld is dat de redactie van **Het trage vuur** (opnieuw) aandacht moet besteden aan goed onderbouwde essays die de opgenomen literatuur begeleidt, situeert en indien nodig duidt. De geslaagde mix van klassiek, modern en hedendaags proza en poëzie blijft aanslaan. Een interessante uitdaging voor de redactie zou kunnen zijn een (thema-)nummer te laten aansluiten bij de actualiteit of bij de herdenking van een belangrijke gebeurtenis uit het verleden.

Revolver

Revolver staat garant voor constante kwaliteit wat betreft inhoud en vormgeving. Het tijdschrift brengt telkens weer aantrekkelijke en boeiende nummers met ruime aandacht voor poëzie. Het juninummer gewijd aan de dichters van het Elzenveld vormt een jaarlijks poëtisch hoogtepunt en verrast ook nu weer met illustere namen en parels van gedichten: Anna Enquist, Matthew Sweeney, Thomas Kling, Adam Zagajewski e.a. Maar ook andere nummers boeien: Paul Snoek is een terugkerend onderwerp in twee Revolvernummers, met mooie portfolio's over Paul Snoek, een essay van Yves T'Sjoen over Snoeks dichtbundel Nostradamus, de correspondentie tussen Paul Snoek en Karel Jonckheere. Ook het diepgravende interview van Klara-man Jean-Pierre Rondas met de Ierse dichter Seamus Heaney is literair en sociaal-maatschappelijk relevant. Zowel jonge als oudere medewerkers leveren creatieve en essayistische bijdragen. Dit brengt ons bij een ander weerkerend kenmerk, de broodnodige reconstructie van vergeten literaire geschiedenis: in 2001 was het de beurt aan het revelerende dossier Jespers, Joostens en van Ostaijen.

Revolver bezit een duidelijke identiteit, zonder ooit voorspelbaar of plichtmatig te worden.

Tekst/Tekst

Tekst/tekst is een mooi vormgegeven, klein tijdschrift van een jonge en nog onbekende groep auteurs, waaronder enkelen met een weliswaar bekende familienaam, zoals David Nolens en Peter Hautekiet.

Het tijdschrift pakt niet uit met een expliciete poëtica, maar vertoont in de drie afleveringen wel een aantal herkenbare kenmerken. Zo wordt heel wat bestaand materiaal gerecycled uit de meest diverse bronnen, korte tekstfragmenten van Stefan Hertmans, Jerome K. Jerome, Willem Kloos, Daniel Defoe, Franz Kafka, Tsjechow, Raymond Carver en noem maar op, soms bizarre krantenberichten uit de Telegraaf, Dag Allemaal, non-fictieteksten en websitefragmenten.

Het 'oorspronkelijke werk' lijkt iets meer dan de helft van de pagina's te beslaan. De nummers zijn meestal opgebouwd rond een vaag geformuleerd thema dat raadselachtig ('Traag zijn, de meesters') ofwel haast dadaïstisch aandoet ('De grenzen van de poedel'). Maar het tijdschrift lost de verwachtingen die gecreëerd worden door het opnemen van (oude) meesters, de verzorgde lay-out en de bizarre thema's, zelden of nooit in. Al te veel bijdragen blijven steken in loze meta- en intertekstualiteit of slecht begrepen postmodernisme. Zo is het opvallend hoeveel bijdragen handelen over het lezen, de act van het schrijven zelf, het schrijver willen worden, zonder dat er eigenlijk veel noemenswaardigs geschreven of gezegd wordt. Onkunde is het meest markante kenmerk van het hier gepleegde proza én een gezwollen en fout aflopende beeldspraak.

Toegegeven, af en toe duiken een paar jonge auteurs op die (elders) wel iets meer te zeggen hebben (Hanneke Paauwe, Christophe Vekeman met een zwak gedicht, Tom Naegels met een leuke e-mail waarin hij weigert mee te werken). Maar die jonge honden worden ook al uitgegeven in boekvorm en hebben dus zeker publicatiemogelijkheden genoeg. Ook weer niets dat het bestaan van het tijdschrift rechtvaardigt.

Ook valt op dat niet minder dan 2 van de drie afleveringen gratis zijn weggegeven (Afl. 1 op 'Tekstekstival' en afl. 3 op Het Groot Beschrijf), zodat het vermoeden ontstaat dat de subsidie van het VFL vooral daartoe is aangewend. (Terzijde: zijn de opgenomen fragmenten van bekende schrijvers gehonoreerd?) Voor de commissie is het niet duidelijk waaraan dit tijdschrift een bijdrage wil leveren, wie er een boodschap aan heeft, wat het uniek maakt en wat een mogelijke groei kan zijn.

De Brakke Hond

Jaargang 2001 opent sterk met teksten over schrijvers & reclame, copywriting, marketing en de vraag van Gie Bogaert 'wiens pen we zullen ontinkten'. Waarna de zes vaste redactieleden voor het vervolg van de jaargang werk uitkiezen van schrijvers die ze zullen stimuleren. Angelo Perrotti, Bjorne Donderdag, Hanneke Paauwe, Jetteke van Wijk en een aantal anderen komen meer dan één keer aan de beurt, omdat **DBH** hen volgt en door zijn lezers laat volgen.

De dosering van prozaïsten en dichters en die van Vlamingen en Nederlanders lijken zorgvuldig evenwichtig afgewogen, de dosering van nieuwelingen en gevestigde schrijvers en die van Nederlandstaligen en anderstaligen hellen in overeenstemming met het credo van **DBH** over naar de nieuwkomers van wie het werk 'in de context van de levende Nederlandstalige literatuur interessant' is. Soms leidt die vage omschrijving ertoe dat de kwantiteit het haalt van de kwaliteit, maar een en ander draagt er wel toe bij dat **De Brakke Hond** een van de meest toegankelijke literaire tijdschriften is – voor lezers net zo goed als voor inzenders, zo lijkt het.

Het profiel van **DBH** blijft ook na 15 jaar behoorlijk jong en dynamisch en enigszins onvoorspelbaar. De redactie dient er alleen over te waken dat ze zich niet blindstaart op de postbusfunctie en onrijpe talenten niet al te voortijdig en overvloedig publiceert.

Spiegel der Letteren

Jaargang 2001 telde (wel) vier nummers. Een daarvan, 'De Rhetorische in vele manieren', was een gelegenheidsnummer bij het afscheid van Marijke Spies als hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Want dit tijdschrift is en blijft een academisch blad over oudere en jongere Nederlandse letterkunde. De inhoud ervan is navenant: doorwrocht geschreven artikels over grondig bestudeerde onderwerpen. Voer voor literaire specialisten in Noord en Zuid, (te) zware kost voor een bredere groep van literair geïnteresseerden. Een voorbeeld van een artikel dat voor die bredere groep toegankelijker zou zijn in één verdere versie (richting schrijfkunst), is het verhaal van Peter Theunynck over de doodstrijd van het tijdschrift *Van Nu en Straks* en het einde van de vriendschap tussen August Vermeylen en Jacques Mesnil. Een voorbeeld van een artikel dat voor de bredere groep toegankelijker zou zijn na één verdere redactionele bewerking (richting leesbaarheid), is het stuk van Wiel Kusters over *J.C. Bloem: 'Luiheid' en 'Verlangen'*. Het nummeren van de tussentitels lijkt een oubollige gewoonte, het onderscheid tussen 'boekbeoordelingen' en 'signalementen' blijkt een onoplosbaar raadsel.

ZL

De eerste jaargang van het literair-historische tijdschrift **ZL** - naar 'zacht lawijd', uit een vers van Richard Minne - loopt nog. De nummers 0 en 1 verschenen in 2001, nr. 3 verscheen in mei 2002 en is een Walschapsnummer, het eerste themanummer van het tijdschrift. **ZL** is sober uitgegeven en gul geïllustreerd, de artikels zijn strikt wetenschappelijk en (relatief) prettig geïllustreerd. Zo geven de al verschenen nummers duidelijk aan welke richting **ZL** wil inslaan. Het tijdschrift brengt literair-historische informatie, documentatie en zo mogelijk onthullingen over de Nederlandstalige letteren in de negentiende en de twintigste eeuw. Dat blijkt bijvoorbeeld respectievelijk uit een artikel over het Manteau-jongerentijdschrift *Werk*, een beschrijving van een AMVC-handschrift van Marnix Gijsen, het toevoegen van een nieuwe episode aan het Elsschot-Bormsverhaal.

En themanummer of niet, **ZL** houdt zich aan zijn vaste rubrieken: 'De kleine garnaal', waarin een auteur wordt geportretteerd die door de mazen van het net van de officiële literatuurgeschiedenis glipte; 'AMVC-document', waarin een welbepaald stuk uit het Vlaamse literair-historische archief wordt bovengedaald

en doorgelicht. Het nieuwe elan van dat archief en het nieuwe tijdschrift hebben dan ook alles met elkaar te maken, wat meebrengt dat de aandacht voorlopig vooral naar de Vlaamse letteren gaat (met dien verstande dat Jan Greshoff alomtegenwoordig is). Maar het is wel de bedoeling net zo nauw met het literaire archief in Den Haag als met dat in Antwerpen samen te werken en afwisselend Nederlandse, Vlaamse en gemengde onderwerpen aan te snijden.

Freespace Nieuwzuid

Freespace Nieuwzuid, driemaandelijke discursieve machine voor cultuurkritiek en amusement profileert zich als een eigenzinnig tijdschrift dat verder kijkt dan de gevestigde orde. Inhoudelijk primeert het tijdschrift als 'discursieve machine', wat zich voornamelijk uit in een gevarieerd en overtuigend aanbod aan essays. Het vierde nummer weet, ondanks de beperkte omvang, de verhoudingen tussen kunst/literatuur vanuit een aantal interessante invalshoeken te onderzoeken. Met name de tekst over Giorgio Agamben overtuigt en kadert een belangrijke naam uit de hedendaagse filosofie en literatuurwetenschap op een speelse manier. Ook in het derde nummer zijn het vooral de teksten met een maatschappelijke inslag die een verfrissende kijk op literatuur en kunst bieden, met de essays over fotografie en over de technoliteratuur van Rainald Goetz als uitschieters. Helaas is niet elke bijdrage even sterk. Sommige teksten, vooral die over Réverdy en du Bouchet, zijn stilistisch nogal zwak, andere inhoudelijk. Zo krijgt de scheldtirade van Stefan Van Den Broeck onevenredig veel ruimte toebedeeld; polemisch is die zeker maar in een tijdschrift dat pleit voor een discursieve aanpak ware meer nuance in de vorm van een weerwoord of essay over literaire kritiek, geen slecht idee. Dat geldt voor wel meer stukken: contextuele duiding of een repliek zou meer aanzetten tot denken en doordenken dan deze teksten kunnen.

De keuze voor de 'discursieve machine' is niettemin geslaagd en ook het geselecteerde primaire werk, de gedichten van Paul Bogaert, blijkt daarin te passen. Wel is de positie van het weinige primaire werk onduidelijk. Wil het tijdschrift plaats maken voor meer poëzie en/of proza of juist niet?

Sommige teksten zijn moeilijk in te schatten omdat de auteur onbekend is. Minimale informatie over de bezigheden en interessegebieden van de medewerkers zou dat verhelpen. De vormgeving distantieert zich in positieve zin van de 'glossy' trend maar is evengoed soms slordig en onoverzichtelijk, met name in het artikel over Agamben. De foto's vertegenwoordigen een pluspunt maar zij verdienen meer aandacht. Een duidelijker indicatie omtrent de fotograaf is geen overbodige luxe, zeker wanneer de illustraties een artikel over fotografie ondersteunen. Ook een verantwoording omtrent de selectie ware interessant.

Dergelijke slordigheden en onevenwichtigheden wekken soms de indruk dat deze nummers van **Freespace Nieuwzuid** in der haast werden samengesteld en dat een aantal sterke bijdragen snel moest worden aangevuld.

Tijdschriftenrapport 2002

Rapport literaire tijdschriften jaargang 2002: een evaluatie

Inleiding

Voor haar Tijdschriftenrapport 2002 beoordeelde de Bijzondere Advies-Commissie 4 van het Vlaams Fonds voor de Letteren de twaalf door haar gesubsidieerde literaire tijdschriften. De door het Vlaams Fonds voor de Letteren gesubsidieerde literaire tijdschriften vormen een rijk geschakeerd geheel. Hoewel sommige thema's en bepaalde auteurs in meerdere tijdschriften opduiken, slagen de meeste tijdschriften erin op overtuigende wijze hun eigen accenten te leggen. Bij wijze van inleiding op het rapport is het nuttig enkele algemene tendensen te signaleren die uit de individuele, alfabetisch op tijdschrifttitel gerangschikte beoordelingen naar voren komen.

Selectie van bijdragen

Een literair tijdschrift dient op het vlak van taal en inhoud de lat veel hoger te leggen dan bijvoorbeeld een krantenbijlage of een algemeen tijdschrift. Precies dat maakt het unieke uit van het literaire tijdschrift: het brengen van primaire en secundaire literatuur die dieper ingrijpt, elders en verder durft te kijken en langer standhoudt dan teksten in de mainstream media. Dat kwaliteitsniveau wordt vaak bereikt, maar is hier en daar nog niet voldoende constant aanwezig. In dat verband signaleert de commissie een drietal valkuilen. Om te beginnen moet het werk van 'grote namen' aan dezelfde kwaliteitsnormen voldoen als dat van minder bekende medewerkers. Uitpakken met een bekende auteur kan een pluspunt zijn, maar volstaat niet als zodanig. Dezelfde waakzaamheid moet ook gelden voor werk van eigen redactieleden en (officiële en officieuze) vaste medewerkers. Ten slotte moet een tijdschrift waar nodig de moed hebben een bestelde bijdrage te weigeren als die niet voldoende kwaliteit bezit. De commissie is zich ervan bewust dat het niet gemakkelijk is een hoge kwaliteit aan te houden. In geval van twijfel moet gelden: *less is more*.

Themabijlagen

Themanummers en bijdragen gegroepeerd rond een bepaald thema zijn bij uitstek geschikt om een onderwerp uitgebreid en langs onverwachte invalshoeken te belichten. Toch bracht de evaluatie van de tijdschriften een paar weerkerende pijnpunten aan het licht.

Themabijdragen dreigen soms de andere teksten in de verdrinking te brengen, de thema's dienen dus met nog meer zorg te worden uitgekozen en voldoende gespreid te worden over de jaargang. Inleidende essays en andere omkaderende bijdragen verdienen extra aandacht. Zeker bij themanummers lijken bestelde stukken, zoals hierboven werd aangehaald, problemen op te leveren. Een goede planning, voldoende overleg tussen de redactieleden en een inhoudelijke en stilistische begeleiding van de auteurs, met de nodige zin voor kritiek, kunnen dit euvel verhelpen.

Toegankelijkheid

Het literaire tijdschrift is een gespecialiseerd medium dat mede door externe economische en culturele omstandigheden een vrij kleine doelgroep van lezers bereikt. Toch is de commissie van mening dat de tijdschriften erover dienen te waken dat de bijdragen leesbaar blijven voor een geïnteresseerd literair publiek

en niet enkel voor specialisten. In feite gaat het om een zorgvuldig evenwicht tussen specialisatie en toegankelijkheid, waarbij het zeker niet de bedoeling mag zijn zogenaamd moeilijke thema's of minder toegankelijke vormen van literatuur uit de weg te gaan. De redacties dienen te waken over een voldoende omkadering, waar nodig in de vorm van een inleiding en/of annotaties. De belangrijkste stap hierbij is echter een gedegen eindredactie.

Eindredactie

Bij pakweg de vijf beste tijdschriften wordt duidelijk veel aandacht besteed aan eindredactie. Een literair tijdschrift moet immers niet alleen zo goed als volledig spel- en zetfoutvrij zijn, de teksten moeten goed geschreven zijn om het plezier van het lezen en het intellectuele en literaire genot te verzekeren. Daarom verdienen teksten een gedegen eindredactie en kan het af en toe nodig zijn bijdragen aan de auteur terug te sturen met nadere instructies. De commissie heeft de indruk dat er dikwijls meer plaats en tijd moet worden gemaakt voor het herschrijven van artikels, zowel inhoudelijk als stilistisch.

Vormgeving

Vormgeving is niet alleen een kwestie van smaak, en evenmin van grote financiële middelen. Een aantal tijdschriften straalt op het gebied van lay-out oubolligheid en ongeïnspireerdheid uit. De commissie hoopt dat deze tijdschriften de nodige inventiviteit aan de dag zullen leggen om in de toekomst hun inhoudelijke project ook in een tot de verbeelding sprekende vorm te gieten.

Conclusie

Sommige literaire tijdschriften staken in 2002 met kop en schouders boven andere uit, andere zijn aan een hoopgevende remonte bezig. Enkele tijdschriften die in 2001 een negatieve evaluatie kregen, blijven ondermaats presteren. De commissie was het meest onder de indruk van drie tijdschriften die uitblonden door boeiende, verrassende bijdragen en een verzorgde vormgeving, met name *Dietsche Warande & Belfort*, *Revolver* en *Yang*. Nieuwere tijdschriften als *Het Trage Vuur* en *ZL* bevestigden nogmaals hun kunnen en blonken eveneens uit in inhoud en vorm. Twee tijdschriften moeten nog meer werken aan een strenge selectie maar lijken op de goede weg, met name *De Brakke Hond* en *Deus ex Machina*. Twee andere moeten om verschillende redenen dringend een ander beleid gaan voeren: *De Spiegel der Letteren* omdat het blad nog te vaak voor een strikt publiek van neerlandici bedoeld lijkt en *freespace Nieuwzuid* omdat het flitsen van genialiteit en noodzakelijkheid paart aan nonchalance in tekstselectie, vormgeving, afwerking en verschijning. Drie tijdschriften ten slotte blijken niet (langer) van voldoende literaire waarde te getuigen. Het gaat om: *Gierik/Nieuw Vlaams Tijdschrift*, *Kreatief* en *Tekst/Tekst*.

Namens de Bijzondere Adviescommissie Productie- en tijdschriftsubsidies

Jan Bosteels, voorzitter

Brigitte Raskin

Tom Toremans

Erik Vissers

Dietlinde Willockx

Deus Ex Machina

De 26^e jaargang telt vier themanummers, te beginnen met het extra dikke jubileumnummer 100, over 'De taal van de toekomst'. Helaas is het dikste nummer van 2002 meteen ook het zwakste – zoals wel vaker betekent meer kwantiteit niet meer kwaliteit. Het alomtegenwoordige thema (anti-)globalisering aanpakken door op 'taal' te focussen, is op zich interessant. Maar de negentien artikels overlappen elkaar en zijn niet alle even boeiend en goed geschreven als 'Schrijven in twee talen' van Georges-Arthur Goldschmidt, een uittreksel uit een boek van 1997 dat voor de gelegenheid door *Deus* uit het Frans werd vertaald. Helaas worden daarnaast vele saaie, langdradige stukken gepubliceerd, onder andere over het *up* van het Engels en *down* van het Nederlands. Eén of twee goede essays waren voldoende geweest, en de indruk ontstaat dat de vele bijdragen zijn opgenomen omdat ze nu eenmaal waren besteld. De overbodige inleiding loopt vooruit op wat volgt en dropt de namen van Geert van Istendael, Frank Albers en Frank Hellemans zonder die Vlamingen te situeren en hun deskundigheid te wettigen, zoals bij anderen wel gebeurt. Alleen Van Istendael doet dat daarna zelf, in een polemische stijl die meer medewerkers aan dit nummer hadden mogen hanteren.

In aflevering 100 was geen plaats voor bijdragen die buiten het thema vielen. De volgende drie nummers brengen na hun themateksten, maar vreemd genoeg ook ervóór, losstaande verhalen en poëzie. Dat brengt met zich dat je het nummer over de asielzoekers in Arendonk openslaat en eerst tussen de eekhorentjes in New York belandt. Als elk nummer van een jaargang een themanummer is, hangen de losstaande bijdragen er zomaar bij, of omgekeerd, brengen die losse bijdragen het thema in de verdrukking. Los van die vaststelling is de commissie wel vol lof voor het nummer Grensbewoners, met een inleiding van Dimitri Verhulst die er wél mag zijn. Walter van den Broeck beschrijft de asielproblematiek kort, raak en persoonlijk en de andere auteurs brengen zowel de bewoners van het asielcentrum als hun Kempense burens tot leven. Met de nummers over de Argentijnse literatuur na Borges en de Russische literatuur uit het postsovjettijdperk doet *Deus* waar het blad vanouds door wordt gekenmerkt: de hedendaagse literatuur van een buitenland ontsluiten. Het zijn twee sterke nummers, actueel en informatief, met mooie teksten en een uitstekende keuze van auteurs, al kan de duiding soms beter. Wat in het Argentijnse nummer zo overzichtelijk in het relaas van 'twee decennia zonder Borges' van Laura Calabrese en Ilse Logie staat uitgelegd, moet in het Russische nummer bijeengesprokkeld worden in de diverse bijdragen en de voorstelling van de schrijvers (niet per se de bekendste, wel de betere).

De vormgeving van *Deus* is verzorgd, maar oubollig en stijf, met een letterlijk stijve cover en stijf papier. Het mag speelser en soepeler, zelfs kleiner en dunner. Dat de schilderijen van Karin Hanssen kleur kregen op de eerste vier bladzijden en niet op de vijfde bladzijde, oogt armzalig. De zwart-wit foto's van Evan Iatrakis zijn daarentegen een rijkelijke toevoeging aan de stukken over Arendonk. Hoe het illustratief niét moet, laat 'De taal van de toekomst' zien: de coverfoto van Malou Swinnen is goed gekozen, maar binnenin staat hier en daar een prentje dat in het beste geval functioneel is en in het slechtste geval een pasfotootje van de aan het woord zijnde schrijver, zie de koppen Rudi Janssens en Marc Jacobs.

De Brakke Hond

Traditiegetrouw ligt het accent in *De Brakke Hond* op het primaire werk. Toch lijkt het aandeel van essays, dikwijls eerder algemeen-cultureel dan puur literair, toe te nemen. Die essays geven het tijdschrift een extra elan, vooral omdat ze een behoorlijk niveau koppelen aan een vlotte en soms scherpe schrijfstijl.

Ze vermijden eveneens dat het tijdschrift al te vaak in dezelfde vijver vist, wat voor het primaire werk nogal eens het geval is. Het creatieve werk van vaste *Brakke Hond*-waarden als Peter Theunynck, Hanneke Pauwe en

Bjarne Donderdag is bovendien niet altijd even sterk. Dat geldt ook voor teksten van een aantal eenmalig publicerende auteurs, zodat de meeste nummers een onevenwichtige indruk geven.

De kennismaking met nieuw creatief werk blijkt in DBH vooral aantrekkelijk wanneer dat wordt gekaderd in een themanummer of dossier, zoals in het nummer over Ierse poëzie of de teksten uit het project 'Schrijven door muren'. In de andere afleveringen dreigen bijdragen van debutanten of minder bekende auteurs in de schaduw te belanden van grotere namen of genoemde vaste waarden. Dat *De Brakke hond* zijn neus af en toe uitsteekt tot buiten de taalgrenzen en over de muur van het klassieke literaire veld kijkt, geldt zeker als een pluspunt. Een secuurder omkadering via een uitgebreidere en wat genuanceerder inleiding zou dergelijke projecten een meerwaarde bezorgen.

Het inleidende essay rond hedendaagse Ierse poëzie is te schetsmatig, te algemeen en niet alle vertalingen lijken even geïnspireerd. Het gevangenisproject is dan weer voorzien van een aandoenlijke inleiding, al zou iets meer duiding over de werkwijze tijdens de workshops een interessante aanvulling geweest zijn. *De Brakke Hond* is aangenaam en fris vormgegeven. Het bijgevoegd kunstcahier vormt een mooi surplus.

Dietsche Warande & Belfort

DWB vond het de hoogste tijd voor een tussenstart en nam zich voor in 2003 uit te groeien tot het meest prestigieuze literaire tijdschrift in Vlaanderen. In eerste instantie kwam die tussenstart tot uiting in de nieuwe vormgeving, een drietal extra kleurenkaternen en een samenwerkingsverband met Uitgeverij Meulenhoff en de Cera Foundation. Een eerste katern betrof een speelse hommage aan de hoofdredacteur, een tweede had aandacht voor het werk van Lili Dujourie en een derde stond in het teken van het tentoonstellingsproject 'Grimbergen 2002'. Centraal in de eigenlijke jaargang stond de cross-over tussen (plastische) kunst en literatuur met als thema's 'Anna Teresa De Keersmaeker' (nr. 2), 'Muziek en literatuur' (nr. 3), 'De grote Oedipusschreeuw' (nr. 4), 'Meesterlijke middeleeuwen' (nr. 5) en 'Globalisering' (nr. 6).

Los van de thema's valt op hoe DWB er steeds (weer en meer) in slaagt om de grote namen in ons taalgebied aan zich te binden. Verheugend is tegelijk dat die grote namen DWB niet gebruiken voor materiaal dat ze (voorlopig) niet in boekvorm kwijt kunnen, maar in tegendeel hoogstaande bijdragen leveren. Kwalitatief hoogstaande bijdragen komen mede tot stand door een kritische redactionele inbreng. Daarom valt te betreuren dat DWB enige coulance vertoont als het gaat om bijdragen van eigen redactieleden. Het kan ook niet de bedoeling zijn dat de karig bemeten ruimte die DWB voor 'boeken' reserveert, gebruikt wordt om auteurs 'van eigen stal' te promoten.

Uniek in het Vlaamse literaire tijdschriftenlandschap is tegelijk de zin voor actualiteit, voor trends. Het nummer over Oedipus is daarvan het beste bewijs. Opnieuw slaagt DWB erin deze keer mensen van buiten het strikt literaire circuit aan te spreken. Desalniettemin mag de redactie zich niet al te zeer laten leiden door haar neus voor hypes. Vele blijken toch zeer tijdelijk en/of minder belangwekkend.

De themanummers zijn meestal goed doordacht. Het nummer over Anne Teresa De Keersmaeker zat goed in elkaar met afwisselend bijdragen van de buitenstaander (De Pauw), de insider (Rijnders), de criticus (Van Campenhout), de schrijver (Hoste) en de fotograaf (Sorgeloos). Het themanummer over 'Muziek en woord' bevatte daarentegen wel erg specifieke bijdragen. De link met Flagey was te weinig uitgewerkt, net zoals de link van het blad met de bejubelde tentoonstelling 'Meesterlijke middeleeuwen'.

Toe te juichen valt het hernieuwde streven naar polemieken. De pennenstrijd tussen Doorman en Vervaeck was boeiend, de nieuwe rubriek 'Stem en tegenstem' veelbelovend, maar de 'Berichten' helaas niet altijd even scherp.

DWB heeft ook aandacht voor primaire literatuur, terwijl literair-historische bijdragen een welkome afwisseling zijn op de aangekondigde thema's. Dat alles maakt DWB een gevarieerd, goed vormgegeven en in Vlaanderen bijna uniek literair tijdschrift dat zich heeft voorgenomen om in de volgende jaargangen de literatuur opnieuw een wat centralere plaats te gunnen.

freespace Nieuwzuid

Dit dwarse blad verschijnt nog steeds te onregelmatig en op vele vlakken evenaren de resultaten de ambities niet, maar een aantal afleveringen geven hoop op beterschap. Zo vormen de uitgeschreven gesprekken in *Nieuwzuid* 7 en 8 een interessante mix van toegankelijkheid en specialisatie. *Nieuwzuid* 8 bestaat zelfs volledig uit de neerslag van een aantal gesprekken tussen de redactieleden over uiteenlopende onderwerpen en biedt in dat opzicht wat van het goede te veel. De soms al te badinerende conversatiegesprekken bieden nochtans stof tot nadenken en zijn prettig om lezen. Bovendien ontbreekt het de gelijkgestemden niet aan enige zelfreflectie: 'zijn we kritisch of zijn we zelfingenomen? Denken we dat we het beter weten?' is maar één voorbeeld van het in vraag stellen van het eigen grote gelijk. Wel moet hier worden aangestipt dat de productie van *Nieuwzuid* 7 en 8 te veel tijd in beslag heeft genomen: een meer gestroomlijnde aanpak dringt zich op.

Men kan zich ook afvragen of het uittikken van gesprekken en interviews niet een gemakkelijksoplossing betreft, zoals Erik Spinoy in aflevering 7 ironisch suggereert: 'We kunnen *ons boekse* al bijna vullen met wat we hier hebben gezegd!' Maar in feite is precies die aflevering een voorbeeld van een meer evenwichtige uitgave, met naast het vraagggesprk over Van Ostaijen tussen onder andere twee specialisten ter zake, ook poëzie, een (weliswaar wat zwaarwichtig) essay over André Breton en een vlot geschreven en uiterst boeiend stuk over Hannah Arendt.

Aan een aantal tekortkomingen die ook in een vorig rapport werden gesignaleerd, is nog niet verholpen: het voorkomen van onzorgvuldigheden in de teksten en het ontbreken van foto-onderschriften en -verantwoordingen. Ook blijft het de vraag of het blad een voldoende groot publiek zal kunnen bereiken als de verzekerde afname door de Hogeschool Antwerpen verdwijnt. Maar op zijn beste momenten blijft *Nieuwzuid* een aparte, tegendraadse, kritische en intelligente stem in het Vlaamse literaire tijdschriftenlandschap.

Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift

Gierik heeft duidelijk de kaart van de themanummers getrokken. Die worden telkens aangevuld met andere teksten, voornamelijk creatief werk. Daardoor gaat de kwantiteit overwegen, zeker omdat het primaire werk vaak zwak is en slechts zelden kan boeien. Bovendien hebben de dossiers de neiging andere bijdragen in de verdrukking te brengen. De plaats van het essay over Jan Lauwereyns in 'Het verdronken land'-nummer is bijvoorbeeld onduidelijk. Ook de bijdrage rond Reve verdwijnt in het niets omdat de flap van het nummer en de aankondigingen alle aandacht vestigen op het boekhandelonderzoek.

De dossiers zelf zijn ongelijk van niveau. Terwijl 'Het verdronken land' kan rekenen op een aantal gedegen bijdragen, onder meer een overzichtstekst van Christian Berg en een goed opgebouwd interview met Eric De Kuyper, gaat het nummer rond onthaasting werkelijk de mist in. Een aantal korte teksten van bekendere namen zoals De Wispelaere en Van Istendael moet het geheel enig cachet geven maar dat kan het futloze nummer niet redden. De inleiding van het nummer is flauw en seksistisch en een aantal essays zijn die naam nauwelijks waardig. Helaas heeft de meest gedegen en interessante bijdrage in 'Zeg nooit te vlug: onthaasting!', een beschouwing over de academische wereld, geen bibliografie terwijl de tekst voortdurend verwijst naar secundaire literatuur. In het nummer rond in het Frans schrijvende Vlamingen zijn sommige bijdragen te

beknopt en tamelijk slordig en bij de duiding rond literatuur door allochtonen ontbreekt het hier en daar aan kritische ingesteldheid.

Het dossier rond 'Geletterde Huizen' dat op overtuigende manier in de media werd gepresenteerd, roept op papier toch een aantal bedenkingen op. Nergens wordt bijvoorbeeld een poging gedaan om de keuze van de dertig noodzakelijke boeken te verantwoorden. Nochtans roept die flink wat vraagtekens op en ware enige toelichting niet overbodig. Ook over andere criteria, zoals bijvoorbeeld de deskundigheid van de boekhandelaar of diens personeel, mocht er wel wat meer uitleg zijn. De formulering die nu werd gekozen, herhaalt zichzelf een aantal keren en is nogal hoogdravend. Al bij al valt dit verslag mager uit in vergelijking tot de hoeveelheid werk die het bezoeken en onderzoeken van al die boekhandels betekent.

In de vorige jaargang vielen een aantal literair-historische bijdragen op. Ook in 2002 bleken dergelijke teksten, zoals die rond Marie Gevers, verreweg het interessantst. Helaas volstaat dat niet om het geheel een positief elan te bezorgen. De lay-out oogt nog steeds stijf en verouderd en ook inhoudelijk is deze jaargang te zwak om Gierik een stem van betekenis te bezorgen in het literaire landschap.

Kreatief

Kreatief streefde in 2002 naar continuïteit, wat voornamelijk tot uiting kwam in het hernemen van een aantal topics die ook in vorige jaargangen opgenomen werden: de aandacht voor de reisliteratuur, de literatuur uit ex-Joegoslavië en de blijvende interesse voor de beeldende kunst. Het hoofdthema wordt gemarkeerd als de 'kwintessens' van het nummer, t.w. 'Reizen' in het eerste nummer van deze jaargang, 'Moedergedichten' en 'Beeldende kunst en poëzie' in het tweede nummer, terwijl in de vierde aflevering de vier verhalen uit ex-Joegoslavië de kwintessens lijken. Het is duidelijk dat *Kreatief* wil inspelen op de thematrend maar daar helaas niet altijd voldoende bijdragen voor kan vinden, zodat de aangekondigde thema's vaak te mager uitvallen. Twee bijdragen over een gelijkwaardig onderwerp vormen nog geen themanummer.

Het meest uitgewerkte thema in deze jaargang is dat van het 'Reizen' in nummer 1: een essay over 'de nieuwe oogst reisliteratuur' (Vermeulen), twee reisverhalen (Van Camp/Vermeiren en Thiry) en aandacht voor een reisschrijver (Plouvier). Helaas is het essay over de nieuwe reisliteratuur van een beschamende lichtheid. De aangekondigde tendensen zijn ver te zoeken omdat de auteur zich niet verder waagt dan een reeks klassieke boekbesprekingen. De redactioneel onbewerkte bijdrage van Van Camp en Vermeiren overstijgt geenszins het niveau van het nauwelijks literair te noemen dagboekopzet, terwijl de wij-vorm wat aandoenlijk overkomt.

De lay-out van het blad is ronduit bedroevend. Illustraties ontbreken daar waar ze nodig zijn en de keuze voor een blauwe letterdruk werkt leesontmoediging in de hand.

De gelijkmatige aandacht voor de verschillende genres (proza, poëzie, essay, interview en rubriek) zorgt voor voldoende afwisseling in een en hetzelfde nummer. Naast de vaste '*Kreatief*-schrijvers' (Spillebeen, Vermeiren...) ruimt de redactie geregeld ook plaats in voor minder bekende binnen- en buitenlandse auteurs. Doorheen de jaargang is echter niet altijd even duidelijk aan welke criteria een auteur moet beantwoorden om in *Kreatief* aan bod te komen.

De achilleshiel van *Kreatief* is ook dit jaar het essay. De oppervlakkigheid van sommige stukken gelardeerd met algemeenheden en clichés is met momenten stuitend en vraagt dringend een strenge redactionele aanpak. Samenhangend daarmee en meer dan in andere jaren valt op hoeveel beschouwende stukken in de ik-vorm geschreven zijn. De verbitterde stukjes van Julien Vangansbeke zijn daarop geen uitzondering. De berichten van Willem Wouters missen draagkracht en pointe. Waar heel wat essays een duidelijke structuur missen, is het essay over de stripkritiek dan weer het schoolvoorbeeld van een overgestructureerde en

daardoor niet vlot leesbare tekst. Het gevoel in *Kreatief* altijd weer hetzelfde te lezen dringt zich meer en meer op. Het enige releverende aspect in deze en vorige jaargang is de aandacht voor de Balkan-literatuur. *Kreatief* moet er zich voor hoeden niet het blad te worden waar 'eigen' schrijvers hun ding kunnen doen. Gelet op de gemiddelde leeftijd van de medewerkers lijkt een vernieuwing van de redactie meer dan wenselijk.

Revolver

Revolver heeft een sterke en gevarieerde jaargang achter de rug met als absoluut hoogtepunt het 'Hugo-Claus ongezien'-nummer. Het was gedocumenteerd met ongezien materiaal, met nooit eerder gepubliceerde gedichten, brieven, vertalingen, foto's en feiten. De oudst bewaarde tekst van Hugo Claus (een brief aan zijn peter uit 1939) was ontroerend en tegelijk zo kunstig herdrukt dat de kwaliteit ervan op het hele Claus-nummer afstraalde. De samenwerking met boekhandel De Slegte en het uitgeven van een genummerd exemplaar van de facsimile-uitgave 'Dessin sans destin' bewijzen dat een literair tijdschrift met een toch niet uitzonderlijk hoge subsidie in staat is om met de toegemeten middelen verrassend uit de hoek te komen.

Intussen klassiek te noemen is het 'Dichters in het Elzenveld'-nummer, net als het Claus-nummer een collectoritem voor literatuurlijfhebbers. Ook al is het in de eerste plaats een bloemlezing van wat er op die poëzieavonden is voorgedragen, toch levert *Revolver* een creatieve bijdrage door de gedichten van een Nederlandse of Franse vertaling te voorzien en door elke dichter in een korte beschrijving afdoende te karakteriseren.

Tussen wat minder overtuigende essays in brengt *Revolver* in zijn focus op Nic van Bruggen toch een aantal opmerkelijke en niet eerder gepubliceerde gedichten uit *Nostalgia revisited*. *Vijftien theatrale gedichten* van deze Pink Poet. Het laatste nummer van deze jaargang bewijst dat *Revolver* zich niet tevreden stelt met het 'gemediatiseerde en dus reductionistische beeld van de contemporaine literatuur'. Nummer 116 staat daarom in het teken van het onconventionele werk van schrijvers in de periferie van het literaire systeem. Absoluut pluspunt zijn 'de kritische notities', de inleidende essays op elk fragment die dit nummer boven de banaliteit van een bloemlezing verheffen. De verzorgde lay-out en het wat grotere formaat van het tijdschrift zijn nog altijd speels en uitdagend. De hele jaargang ademt een sfeer van bevlogen professionalisme.

Spiegel der letteren

Van *Spiegel der letteren* verschenen twee van de vier nummers van de jaargang 2002 pas begin 2003, wat vooral voor nummer drie een aanzienlijke vertraging betekent. Het tijdschrift profileert zich in twee richtingen: het beperkt zich tot het Nederlandse taalgebied en de algemene literatuurwetenschap en compenseert die beperking door een historische benadering en door ruimte te laten voor lange artikelen die diep ingaan op het onderzochte onderwerp. De diepgang is een pluspunt. Dat daar vaak een academisch tintje aan zit, kan eveneens een meerwaarde vormen, zolang dat stilistisch te verteren valt. In het discussiedossier rond Renaissancetoneel is het academische uitgangspunt echter te expliciet, bij sommige teksten is de bibliografie bijna zo lang als de tekst zelf. Dat is te veel van het goede en druist ook in tegen de beginselverklaring die het tijdschrift in 2001 opstelde. Daarin werd vooral benadrukt dat *Spiegel der letteren* zorg wilde dragen voor de leesbaarheid van de bijdragen. Het notenapparaat zou worden ingekort en een bibliografie zou dat ondervangen. Als die echter te lang wordt, zijn we terug bij af.

Ook inhoudelijk ligt de leesdrempel dikwijls te hoog. Zo wordt van de lezer een meer dan behoorlijke voorkennis verwacht. Van mevrouw Smidt-Veldt wordt bijvoorbeeld in het dossier Renaissancetoneel herhaaldelijk een specifiek en

geruchtmakend artikel vermeld dat de meeste geïnteresseerde leken en zelfs vele literaire professionals niet kennen. Een samenvatting van of een aantal fragmenten uit dat artikel zou verhelderend werken. Andere teksten laten de lezer dan weer op zijn honger door te beloven een nog onbestudeerd onderwerp uit te diepen terwijl dat niet geheel gebeurt. Bijvoorbeeld in de tekst over Van Duyse weet de lezer veel minder over diens relatie met mevrouw van Dam dan aanvankelijk is beloofd. De tekst van Maarten Klein over *De Hondsdagen* is dan weer zeer schools van opzet en schiet stilistisch absoluut tekort.

Daar wringt de schoen wel vaker in *Spiegel der letteren*. Inhoudelijk zijn de meeste bijdragen degelijk en interessant maar het moois wordt dikwijls onaangenaam en soms zelfs onzorgvuldig verwoord. Bovendien zorgt de academische oriëntatie er kennelijk voor dat veel medewerkers een plechtstatige toon aannemen.

De openingsalinea van de bijdrage van Jürgen Pieters bijvoorbeeld, nodigt niet bepaald uit om verder te lezen terwijl zijn tekst inhoudelijk ontegensprekelijk de moeite waard is. Ook de boekbeoordeling van Erik Spinoy leest niet bepaald vlot. Nochtans publiceerden diezelfde Pieters en Spinoy in andere tijdschriften veel vlotter geschreven teksten die daarom niet minder interessant en diepgaand waren. De redactie van *Spiegel der letteren* zou er bij haar medewerkers moeten op hameren dat ook lange, grondige artikelen een verzorgde stijl verdienen en zou strenger moet ingrijpen bij slecht of stroef geschreven teksten. Nu wekken de bijdragen dikwijls de indruk werkteksten te zijn die nog eens moeten worden herschreven. Bovendien is in sommige teksten de oorspronkelijke aanleiding – bijvoorbeeld een lezing op een colloquium of een licentiaatsverhandeling – nog te goed zichtbaar. De vele stilistische tekortkomingen (stroeve zinsbouw, ouderwetse constructies, het overvloedige gebruik van de wij-vorm en het voortdurende aankondigen van wat er komt en afkondigen van wat is behandeld) maken het blad nogal oubollig. Die indruk wordt bevestigd doordat in de inhoudsopgave enkel initialen worden afgedrukt, een academisch aandoend gebruik dat binnenin gelukkig achterwege is gelaten. De lay-out is iets aantrekkelijker geworden maar is nog steeds niet echt up to date en stoot door het hagelwitte papier enigszins af. Ook informatie over de auteurs van bijdragen en hun specialismen, hoe summier ook, zou bijdragen tot een grotere toegankelijkheid. Wanneer *Spiegel der letteren* zijn beleidsplan ten volle wil uitvoeren, zal het extra aandacht moeten schenken aan de presentatie en vooral aan de stijl van de bijdragen.

Tekst/Tekst 4

Het Wolven-nummer vertoont dezelfde kenmerken en gebreken als de rest van de jaargang: het aantal oorspronkelijke bijdragen is op één hand te tellen, de rest van de aflevering wordt bijeengegraaid via het internet en stoffige boeken.

Fragmenten van nieuwsberichten over de Waaslandwolf (uit de *Gazet van Antwerpen*) worden afgewisseld met onder andere een scenariofragment van een oud Bessy-album en tekstfragmenten van onder meer Boelgakov en Kipling. Ook werden er illustraties afgedrukt die letterlijk of in metaforische zin met wolven te maken hebben. Een aantal werd klaarblijkelijk in te lage resolutie van het internet gedownload en telkens gebracht zonder enige duiding die naam waardig. Door dit alles ontstaat steeds weer de indruk dat het tijdschrift op een aantal uren in mekaar is geflanst, hoewel het materiaal dat nu voorligt een mogelijke aanzet had kunnen zijn voor het schrijven van eigen, meer doorwrochte bijdragen.

Ubicumque, de uitgever van het tijdschrift, voldoet niet aan de minimumvereiste van vier afleveringen per jaar en kan dus niet voor structurele subsidie in aanmerking komen. Hoewel het tijdschrift er met zijn kleine formaat en de sobere lay-out best aardig uitziet, schiet het ernstig tekort op het gebied van oorspronkelijke bijdragen. De teksten uit de wereldliteratuur worden schijnbaar lukraak in het nummer opgenomen, zonder enige vorm van omkadering. Een inleiding ontbreekt, de opsomming van URL's en andere bronnen in de

inhoudsopgave kan niet voor een verantwoording doorgaan en roept ook vragen op over de regeling van het copyright. Beter zou zijn de gerecyclede teksten als citaten in essays of (journalistiek) proza te verwerken en zo naar een beter samenhangend geheel te streven én het verwijt van letterdieverij te vermijden.

Het trage vuur

Dit blijft één van de fraaiere vormgegeven en meest verzorgd uitgegeven literaire tijdschriften uit Vlaanderen en Nederland. Bovendien slaat het een unieke brug tussen China, Nederland en Vlaanderen. Een mooi voorbeeld en een bekroning van dit streven vormde nr. 20 (december) met daarin de vrucht van de samenwerking tussen de Nederlander Arjen Duinker en de (in Bern geboren en in Londen wonende) Chinese dichter Yang Lian. Dit nummer bevat aardige, warme essays en gedichten van beide langeafstandsvrienden.

Ook de andere afleveringen bereikten een hoog niveau, en vonden doorgaans een goed evenwicht tussen moderne verhalen en klassieke teksten. De annotaties zijn steeds verzorgd en uitgebreid, wat door de vele culturele verschillen zonder meer een noodzaak is. Aflevering 18 werd een themanummer over de grote stad, het voorgaande nummer bood dan weer een breder scala aan onderwerpen maar schitterde met de rijke en diepe verhalen van Han Shaogong en Ba Jin. Toch bevat dit nummer ook een minder overtuigende bijdrage, met name de gedichten van Li He, die ook door de inleider al werden aangekondigd als misschien wat maniëristisch, gekenmerkt door een poëziestijl 'die specialisten aanspreekt maar door menigeen te ingewikkeld en te gezocht wordt gevonden.' Op zulke momenten moet *Het Trage Vuur* ervoor waken het literair-historische belang van een tekst niet te laten prevaleren op het leesplezier dat elders zo ruim aanwezig is.

Naar jaarlijkse gewoonte geeft *Het Trage Vuur* ook een gehele dichtbundel uit als aflevering van het tijdschrift. De gedichten van Cui Hao in het septembernummer vormen een afgezonderd geheel tegenover de andere nummers, wat trouwens ook door de geheel andere lay-out van de kaft en het gebruik van zwaarder papier in het binnenwerk wordt benadrukt. De gedichten zijn gebloeemleesd uit de *Quan Tang shi* (of *Complete gedichten van de Tang-dynastie*) en voor de gelegenheid door de vertaler heringedeeld in vier rubrieken, voorafgegaan door een uitgebreid voorwoord en voorzien van de nodige noten. De productiemiddelen voor tijdschriften kunnen niet voor een boekproductie worden gebruikt, maar de commissie is het erover eens dat deze ruim geannoteerde bundel een volwaardige aflevering vormt van dit bijzondere tijdschrift.

Yang

Afgelopen jaargang bood *Yang* weer boeiend, soms verrassend en bijna altijd prettig leeswerk. De kwaliteit van proza, poëzie en essay is constant hoog. *Yang* blinkt uit in het inspelen op de maatschappelijke realiteit (Pim Fortuyn, andersglobalisme, feminisme...) en het naar voren brengen van vergeten Vlaamse schrijvers (zoals Piet van Aken en Roger van de Velde in 2) en minder bekende internationale auteurs, steeds voldoende gekaderd overigens. Andere constante kwaliteitselementen zijn de bijdragen van *writer in residence* Bart Meuleman, de originele invulling van de themanummers en het fotobeleid, met als hoogtepunt de beelden van Annika Larsson in 2002/3 – door hun kracht, maar ook omdat ze voor een keer nauw aansluiten bij het thema. Minpunten zijn vrij beperkt, maar we signaleren er toch een aantal: om te beginnen een paar slordigheden, spel-fouten en onzorgvuldigheden, en een paar minder sterke bijdragen, zoals het nogal voorspelbare sf-proza van Leszek Kolakowski in 2002/1.

De meeste essays blinken uit in avontuurlijkheid en leesbaarheid. De uitstapjes naar andere (mainstream) cultuurvormen zijn nog wat schaars, maar als ze gebeuren, lonen ze de moeite, zoals de bijdrage van Meuleman over het (niet) schrijven over popmuziek en die van Buelens over freejazz en black power.

Het meer dan 160 pagina's dikke nummer 2002/4, dat in januari 2003 verscheen, toont aan dat kwantiteit en kwaliteit best wél kunnen samengaan, als achter de selectie van bijdragen een gedreven, strenge en visionaire redactie schuilt. Eerst en vooral biedt het nummer een dossier over poëzie en werkelijkheid, waarin de dichotomie tussen autonome poëzie en 'humanisme' op overtuigende wijze wordt doorbroken in een aantal mooie, voor de gelegenheid geschreven gedichten en essayerende bijdragen. Verderop in het nummer is de (internationale) werkelijkheid dan weer volop aanwezig in een aantal diepgravende en goedgeschreven teksten over de nasleep van 11 september, van de hand van de Oostenrijker Robert Menasse.

Yang blijft zichzelf voortdurend vernieuwen, met name door een grotere aandacht voor poëzie aan de dag te leggen en sneller op de (maatschappelijke) bal te spelen met postbus 245 (in 2002/3).

ZL

ZL houdt zich niet aan het kalenderjaar: in 2002 werd de eerste jaargang met drie nummers vervolgd en startte de tweede met een eerste nummer.

De commissie beoordeelde de nummers die in het jaar 2002 verschenen:

2001/2, 3 en 4 en 2002/1. De nieuwe jaargang luidt ook een nieuwe ontwikkeling in, een coalitie, vormelijk gekenmerkt door de vervanging van de rood-oranje cover door een rood-blauwe. ZL stoelt voortaan op samenwerking met het AMVC én het Letterkundig Museum Den Haag. En zo werd de redactie-Antwerpen uitgebreid met een redactie-Den Haag in de persoon van LM-chef Anton Korteweg. Hij legt bij de start van de tweede jaargang kort, krachtig en bijbels uit dat deze Nederlands-Vlaamse coalitie een mooie toekomst heeft, én in de beide musea én in ZL.

ZL houdt zich strikt aan zijn literair-historische opzet en domein (19e–20e eeuw, Nederlandstalige letteren). Het publiceert documentaire artikels van in het behandelde onderwerp gespecialiseerde literair-historische onderzoekers, professoren, biografen. De belangstelling van de lezer kan best *à la hauteur* van de deskundigheid van de schrijver zijn, bijvoorbeeld wanneer Kees Snoek de vriendschap van Eddy du Perron en André Malraux uitputtend beschrijft. Snoek doet dat overigens voorbeeldig, met een boeiende duiding van hoe Du Perron het politieke engagement van zijn vriend zag. Want ZL mag dan door academici zijn geschreven, het is ook leesbaar. De (eind-)redactie heeft een goed oog voor de toegankelijkheid van artikels, en/of selecteert bijdragen ook met het criterium leesbaarheid, en/of doet een beroep op taalvaardige medewerkers. Toch schrijven die (gelukkig maar) niet allen met dezelfde pen. Dat blijkt bijvoorbeeld in de rubriek 'De kleine garnaal', waarin literaire randfiguren aantreden. Hans Renders schrijft minder mooi, vlot, helder en boeiend over W.H.M. van den Hout, alias Willy van der Heide van de Bob Evers-jeugdserie, dan Harold Polis over Jan van de Weghe. Het kan zijn dat de keuze voor een bepaalde onderzoeker zich opdringt, toch moet ZL ook blijven speuren naar veelbelovende beginnende onderzoekers, zoals andere tijdschriften op zoek gaan naar veelbelovende literaire debutanten.

Vier tot zes artikels per nummer lijkt weinig, maar volstaan voor een blad als dit. Zulke rijk gestoffeerde stukken vragen om trage lectuur. ZL verkiest bijvoorbeeld terecht een Walschap-nummer met enkele uitgelezen bijdragen boven een Walschap-vergaarbak van al wat over de schrijver op een bepaald moment te rapen valt. Het tijdschrift moet het hebben van zorgvuldig gekozen en stevig onderbouwde artikels over de letteren. Als daartussen oorspronkelijk werk opduikt, zoals niet eerder gepubliceerde radiocolumns van Walschap of schrijversbrieven, dan is dat mooi meegenomen en een welgekomen verademing. De commissie betreurt het dat pas in nummer 2002/1 eindelijk ook een bijdrage van een vrouw werd opgenomen, met name Maaïke Kramer over brieven van Henry Miller aan Jan Greshoff. In 2002 is niet één artikel aan een vrouwelijke

auteur gewijd, alhoewel Angèle Manteau regelmatig ter sprake komt. Er zit trouwens maar één vrouw in de redactie. De vormgeving is buiten het kleurgebruik op de cover niet ingrijpend gewijzigd, maar blijft verzorgd. De illustraties zijn zorgvuldig gekozen en functioneel. ZL heeft en is klasse.

Vlaams Fonds voor de Letteren
Generaal Capiaumontstraat 11 bus 5
B-2600 Berchem
Telefoon +32 (0)3 2703161
Fax +32 (0)3 2703160
E-mail info@fondsvoordeletteren.be
Internet www.fondsvoordeletteren.be

